Profil

MOKTAR OULD DADDAH

Personalitate marcantă a vieții politice din Mauritania, Moktar Ould Daddah deținea încă înainte de obținerea independenței țării, în anul 1960, funcția de prim-ministru. Născut în anul 1924 la Butilimit, în districtul Trarza, la 100 de mile de actuala capitală Nouakchott, el este descendentul unei vechi familii de luptători Oulads Biery. A urmat școala primară în localitatea natală iar apoi s-a înscris la școala secundară din Saint Louis, în Senegal. La vîrsta de 24 de ani a fost trimis pentru desăvîrșirea studiilor la Paris, unde a obținut licența în drept la Sorbona.

În capitala Franței face parte, împreună cu alți studenți, din grupul reunit în jurul deputatului Mauritaniei în Adunarea Națională franceză, Sidi el Moktar N'Diaye, lider al Uniunii Progresiste Mauritane (formație politică care a cîștigat alegerile pentru organul legislativ al Mauritaniei în 1957).

După terminarea studiilor, în anul 1950, a lucrat ca avocat într-un barou din Dakar, pînă cînd evenimentele politice din Mauritania l-au chemat în țară. În 1957 devine consilier teritorial, apoi vicepreședinte al Uniunii Progresiste Mauritane, la care aderase încă din timpul șederii la Paris. În 1958 Moktar Ould Daddah devine premier al noului guvern, iar peste doi ani, o dată cu proclamarea independenței, a fost ales primul președinte al republicii.

În luna mai anul acesta, în Mauritania s-au desfășurat alegeri pentru primul parlament din istoria țării. Ele au confirmat victoria partidului poporului, ca partid guvernamental pentru următorii cinci ani.

Primul ministru mauritan s-a distins în diferite ocazii prin calitățile sale de mediator, relevate mai ales în diferendul mauritano-marocan. Dobîndirea independenței a permis tinerei republici o emancipare politică pe plan intern și extern. Mauritania militează astăzi pentru înfăptuirea unității africane, numărîndu-se printre membrii fondatori ai Organizației Unității Africane. În acest sens Moktar Ould Daddah caracteriza țara sa — datorită poziției geografice, tradițiilor istorice și componenței populației — drept „o punte de legătură între Africa de Nord și Africa Neagră".

Totodată, Mauritania sprijină lupta popoarelor africane împotriva ultimelor rămășițe ale colonialismului pe continent. Într-un interviu acordat revistei Jeune Afrique, **președintele Moktar Ould Daddah declara : „Alături de statele grupate în O.U.A. noi vom lupta pentru eliberarea fraților noștri africani și, în primul rînd, a celor care sînt victime ale politicii de opresiuni exercitată de Portugalia și Republica Sud-Africană. Pentru a grăbi eliberarea lor, pentru a le permite să-și ocupe locul alături de celelalte state africane independente, sîntem hotărîți să le acordăm un sprijin necondiționat".**

Cu prilejul primirii în O.N.U. la cea de a XVI-a sesiune a Adunării Generale din 1961, Republica Islamică Mauritania și-a manifestat voința de a promova o politică de nealiniere și de relații de prietenie și cooperare cu toate statele.

A. M.

Fișier

Uniunea Asociațiilor Internaționale

Înființată în 1907 la Bruxelles, sub denumirea de Oficiul Central al Instituțiilor Centrale, prima organizație menită să faciliteze raporturile dintre diferitele organisme internaționale, și-a schimbat — trei ani mai tîrziu — structura și denumirea, devenind o federație cu numele pe care și-l păstrează și astăzi — Uniunea Asociațiilor Internaționale. În 1951, printr-o hotărîre a Adunării Generale a Uniunii, aceasta și-a modificat statutul căpătînd caracterul unui institut.

Scopul organizației este de a întreprinde și a încuraja cercetările și studiile privind problemele comune ale organizațiilor internaționale cu caracter neguvernamental.

Pe această linie U.A.I. editează o serie de publicații și documente cu caracter permanent, cum ar fi : Anuarul organizațiilor internaționale, Organismele internaționale și organizațiile internaționale, Asociațiile internaționale ș. a., precum și unele lucrări comandate. Prima dintre lucrările enumerate, din care pînă în prezent au apărut 10 ediții, ultima fiind seria 1964—1965, este rodul unei colaborări dintre Consiliul Economic și Social al O.N.U. și U.A.I. stabilită prin rezoluția C.E.S. din 20 iulie 1950.

Fiind o organizație neguvernamentală, membrii (activi) ai U.A.I. sînt persoane fizice (maximum 250). Ei sînt aleși de Adunarea Generală la propunerea Comitetului de conducere, fără nici o discriminare de ordin național, politic sau religios, din rîndul celor care se interesează și sprijină activitatea sa.

Uniunea mai are o categorie de membri — membri asociați — aleși ca și primii, la propunerea Comitetului de conducere al U.A.I., însă care participă la lucrările Uniunii numai ca observatori.

Organizațiile internaționale care sprijină activitatea U.A.I. și își depun adeziunea au calitatea, prevăzută în statut, de organizații corespondente.

Structura organizatorică a U.A.I. este, în linii generale, asemănătoare cu a celorlalte organizații internaționale neguvernamentale. Organul său suprem de conducere este **Adunarea Generală** a membrilor activi care se întrunește o dată la doi ani (ultima oară — în noiembrie 1964). **Comitetul** de conducere asigură conducerea curentă a Uniunii. El este ales pentru o perioadă de 4 ani și se compune dintr-un președinte, doi vicepreședinți, un trezorier, un secretar general și 9 membri. Din septembrie 1951 Uniunea Asociațiilor Internaționale are statut consultativ pe lîngă Consiliul Economic și Social al O.N.U., iar din noiembrie 1952 și pe lîngă U.N.E.S.C.O.

Sediul permanent al U.A.I. este la Bruxelles.

Ion LĂZĂROIU

B R E V I A R

17 noiembrie

Au avut loc la Cancelaria federală a Austriei convorbiri oficiale între președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, și cancelarul federal al Austriei, Josef Klaus.

A plecat la Roma președintele Consiliului Superior al Agriculturii, Nicolae Giosan, conducătorul delegației țării noastre la cea de-a XIII-a sesiune a Conferinței Organizației Națiunilor Unite pentru alimentație și agricultură (F.A.O.).

O delegație a Consiliului Național al Femeilor din Republica Socialistă România din care fac parte Floarea Șerban, președinta Comitetului regional al femeilor Argeș, și Valeria Dumitru, activistă a Consiliului Național al Femeilor, a plecat în R.S.F. Iugoslavia. Delegația a participat la seminarul internațional cu tema : „Instruirea femeilor", care s-a desfășurat între 18 și 20 noiembrie la Belgrad.

18 noiembrie

A părăsit Capitala delegația Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud, condusă de Tran Hoai Nam, membru al C.C. al F.N.E., care, la invitația Ligii române de prietenie cu popoarele din Asia și Africa și a Comitetului național pentru apărarea păcii, a făcut o vizită în țara noastră.

La invitația Academiei de Științe a Uniunii Sovietice, o delegație a Academiei Republicii Socialiste România, condusă de acad. Ilie Murgulescu, președintele Academiei, a plecat spre Moscova pentru vizite și conferințe de specialitate. Din delegație fac parte academicienii Șerban Țițeica, vicepreședinte al Academiei, și Ștefan Peterfi, profesorii universitari Ion Anton și Boris Cazacu, membri corespondenți ai Academiei.

La Ambasada Republicii Socialiste România din Moscova a avut loc solemnitatea înmînării diplomelor și insignelor de membri de onoare ai Academiei Republicii Socialiste România unor oameni de știință sovietici. Au fost înmînate diplome și insigne de membri ai Academiei Republicii Socialiste România lui M. V. Keldiș, președintele Academiei de Științe a U.R.S.S., și academicienilor A. N. Kolmogorov, A. N. Nesmeianov, V. V. Parin, N. V. Țițin, N. N. Semionov, A. V. Paladin, precum și diplome și insigne de membri corespondenți ai Academiei Republicii Socialiste România academicienilor A. L. Measnikov, I. G. Petrovski, V. V. Vinogradov și V. N. Cernigovski.

La Ambasada Republicii Socialiste România de la Bruxelles a avut loc festivitatea înmînării diplomelor și insignelor de membri ai Academiei Republicii Socialiste România profesorului Lucien Godeaux de la Universitatea din Liège, ales membru de onoare, și profesorului Ilya Prigogine de la Universitatea din Bruxelles, ales membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

19 noiembrie

La invitația Marii Adunări Naționale, a sosit în Capitală o delegație a Seimului Republicii Populare Polone, condusă de Jan Karol Wende, vicemareșal al Seimului.

Din delegație fac parte deputații : Stanislawa Zawadeka, ing. Mieczyslaw Marzec, ing. Zdzislaw Tomal, Waclaw Kozubsky, dr. Edmund Stuczynski, Bronislaw Luty și arh. Halina Sckibniewska.

Președintele Marii Adunări Naționale, Ștefan Voitec, a primit delegația Seimului Republicii Populare Polone în frunte cu Jan Karol Wende.

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, tovarășul Chivu Stoica, a primit un mesaj din partea prințului Norodom Sianuk, șeful statului Cambodgia, prin care acesta a făcut cunoscut că vizita sa în țara noastră nu va putea fi efectuată la data convenită inițial.

20 noiembrie

În cadrul unei călătorii întreprinse în mai multe țări europene, a sosit la București un grup de senatori americani condus de senatorul Mike Mansfield, liderul majorității democrate din Senatul Statelor Unite ale Americii. În cursul vizitei de o zi, Mike Mansfield și grupul de senatori ce-l însoțeau a fost primit de Gheorghe Apostol, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, și de Ștefan Voitec, președintele Marii Adunări Naționale.

Tot în aceeași zi, grupul de senatori a purtat discuții la Ministerul Afacerilor Externe, unde a fost primit de George Macovescu, adjunct al ministrului afacerilor externe. La discuții a participat Ilie Voicu, adjunct al ministrului comerțului exterior.

De asemenea, la întrevedere a luat parte Joseph Neubert, însărcinatul cu afaceri a.i. al S.U.A. la București.

La 21 noiembrie, grupul de senatori americani a părăsit Capitala.

→

BREVIAR

22 noiembrie

Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, împreună cu ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu, ministrul comerțului exterior, Gh. Cioară, și persoanele care îl însoțesc au plecat spre patrie. În gara de sud a Vienei, oaspeții români au fost salutați de cancelarul federal Josef Klaus, vicecancelarul federal Bruno Pittermann, ministrul afacerilor externe Bruno Kreisky, și de alte personalități politice.

La întoarcerea din Austria, în drum spre patrie, tovarășul Ion Gheorghe Maurer și persoanele care-l însoțesc au fost întîmpinați în gara de est din Budapesta de tovarășii Gyula Kallai, președintele Guvernului revoluționar muncitoresc țărănesc al R.P. Ungare, Peter Janos, ministrul afacerilor externe, dr. Gyorgy Csanadi, ministrul transporturilor și telecomunicațiilor, și alte persoane oficiale. Au fost de față, de asemenea, membri ai Ambasadei Republicii Socialiste România la Budapesta.

Tovarășul Gyula Kallai a oferit o masă în cinstea tovarășului Ion Gheorghe Maurer și a persoanelor oficiale care-l însoțesc. Cu acest prilej cei doi șefi de guverne au avut convorbiri cu privire la problemele care interesează cele două țări.

Întîlnirea s-a desfășurat într-o atmosferă caldă, prietenească.

Au sosit în Capitală Vicente Villamar Calderon și Jose Enrique Rojas Bernal, din partea Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist din Mexic, care la invitația C.C. al U.T.C. urmează să facă o vizită în țara noastră.

23 noiembrie

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a primit în audiență pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al U.R.S.S. la București, I. K. Jegalin, la cererea acestuia.

Cu acest prilej a avut loc o discuție prietenească.

Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, s-a înapoiat în Capitală venind din Austria unde, la invitația guvernului federal al acestei țări, a făcut o vizită oficială.

Președintele Consiliului de Miniștri a fost însoțit de Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe, Gheorghe Cioară, ministrul comerțului exterior, Jean Livescu, adjunct al ministrului învățămîntului, și Ion Morega, adjunct al ministrului industriei construcțiilor de mașini.

A plecat în R.D. Germană, la invitația C.C. al P.S.U.G., o delegație de activiști ai P.C.R., condusă de tovarășul Ioan Circei, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului regional Banat al P.C.R., care va lua cunoștință de experiența organelor și organizațiilor de partid ale P.S.U.G.

De asemenea, a plecat la Berlin o delegație a redacției revistei „Lupta de clasă", condusă de tovarășul Ștefan Voicu, membru al C.C. al P.C.R., redactor șef al revistei, care la invitația redacției revistei „Einheit" va face o vizită în R.D. Germană.

Cu prilejul vizitei unei delegații conduse de Gheorghe Lepădeanu, președintele Comitetului Executiv al Sfatului popular al orașului Cluj, la Dijon a avut loc ceremonia semnării actului de înfrățire dintre orașele Cluj și Dijon.

POȘTA REDACȚIEI

Dialogul dintre cititori și redacție început cu doi ani în urmă, o dată cu apariția revistei, s-a dezvoltat continuu. Scrisorile pe care le primim reprezintă un sprijin prețios pentru munca noastră. Spațiul restrîns rezervat rubricii nu ne-a îngăduit să reproducem extrase mai ample din scrisorile în care cititorii noștri își exprimă opiniile asupra evenimentelor internaționale, ne cer precizări și amănunte în legătură cu problemele care îi interesează în mod deosebit, ne fac propuneri pentru lărgirea tematicii și diversificării genurilor gazetărești folosite. Dar fiecare dintre ele a primit un răspuns și, ceea ce ni se pare și mai important — a fost studiată cu atenție, după cum au putut-o constata numeroșii noștri corespondenți care au citit în revistă articole pe teme propuse de ei sau și-au văzut materializate unele sugestii de ordin mai general.

Ținînd seama de interesul manifestat de cititori față de aspectele cele mai variate ale vieții internaționale, am extins sfera preocupărilor noastre, străduindu-ne s-o oglindim în toată diversitatea ei.

Așteptăm și solicităm în continuare colaborarea zecilor de mii de prieteni ai revistei care, comunicîndu-ne aprecierile și criticile lor, idei și sugestii, puncte de vedere despre ceea ce se petrece în aceste zile în lume ne vor ajuta în munca noastră.

Din scrisorile primite în ultima săptămînă unele exprimă indignare în legătură cu declararea unilaterală a „independenței" Rhodesiei de sud :

Nu pot să înțeleg pasivitatea Angliei în timp ce Ian Smith își permite să comită acte cum ar fi, de pildă, tăierea legăturii telefonice de la reședința guvernatorului britanic Gibbs. În fapt, Anglia exclude folosirea forței armate, iar Ian Smith profită de acest fapt pentru a înmulți actele de provocare. După părerea mea, Anglia nu acționează în prezent cu energia necesară.

Convingerea mea este însă că mai devreme sau mai tîrziu în Rhodesia de sud va birui dreptatea. Va fi însă nu meritul Angliei, ci meritul majorității locuitorilor rhodesieni care vor da riposta cuvenită uzurpatorilor de la Salisbury.

Gabriel G. BACOVIA
București

În legătură cu problema sancțiunilor pe care Marea Britanie intenționează să le aplice guvernului rebel din Rhodesia de sud, se pune problema dacă ele sînt de natură să pună capăt acestei rebeliuni. Nu poate fi vorba de sancțiuni formale, doar cu scopul de a liniști opinia publică mondială. Ținînd seama de declarația guvernului britanic în sensul că nu va trimite trupe în Rhodesia de sud, vă rog să-mi explicați ce alte modalități de sancționare pot fi luate în considerație într-o asemenea împrejurare.

Aurel ZUGRAVU
București

Excluzînd posibilitatea sancțiunilor militare rămîn cu putință sancțiuni diplomatice, politice și economice. Pe plan diplomatic Marea Britanie poate acționa cerînd tuturor membrilor Commonwealthului precum și celorlalte țări să nu recunoască guvernul rebel. În același timp, Marea Britanie poate exercita presiuni diplomatice pentru a obține sprijinul altor țări pentru măsurile pe care intenționează să le aplice Rhodesiei. Pe plan politic, în afară de acțiunea prin intermediul O.N.U., Anglia poate face apel la rhodesienii albi care nu sînt de acord cu acțiunea lui Ian Smith, îndemnîndu-i să părăsească țara în mod definitiv. În sfîrșit, Parlamentul britanic a hotărît, după cum se știe, să acorde guvernului dreptul de a folosi împotriva guvernului Rhodesiei de sud toate sancțiunile economice pe care le va considera necesare.

Articolul despre procesul de la Nürnberg publicat în ultimul număr al revistei este bine venit. Noi, cei mai în vîrstă, ne amintim prea bine ororile comise de naziști. Este însă necesar ca și generația tînără să le afle.

După cum se arată în articol, numeroși criminali de război au rămas nepedepsiți pînă în ziua de astăzi. Vă rog să arătați ce se știe în prezent despre soarta lor.

Adriana MIREA
Cluj

La Nürnberg au fost trimiși la spînzurătoare 11 mari criminali de război. Dintre ei numai Goering a izbutit în ultima clipă să scape de pedeapsă, sinucigîndu-se. Cei șapte condamnați la închisoare pe diverse termene — Doenitz, Raeder, von Neurath, Funk, Speer, von Schirach și Hess — și-au ispășit sau continuă să-și ispășească pedepsele în închisoarea de la Spandau. În sfîrșit, la Nürnberg au fost declarate criminale patru organizații : corpul conducătorilor politici ai partidului nazist, gestapoul, serviciile S.D. (Siguranța Reichului) și S.S. După Nürnberg însă, în sectoarele de ocupație occidentală din Germania, denazificarea și-a pierdut virulența. Un singur exemplu : dintre foștii comandanți ai unităților speciale însărcinate cu exterminarea populației din regiunile ocupate și a evreilor au fost arestați 16. Din acești 16, 8 au fost grațiați și puși în libertate de autoritățile occidentale după o perioadă de detențiune variind între 5 și 6 ani iar ceilalți, arestați nu de mult, nu au fost încă judecați. În momentul de față se apreciază că foarte mulți criminali de război se ascund în America de Sud. Unul dintre conducătorii S.S. Wilhelm Sassen, se află, se spune, la Buenos Aires. Și-au mai găsit inițial adăpost în Argentina Martin Bohrmann și Josef Mengele despre care se presupune că s-ar afla în momentul de față în Brazilia, colonelul Hans Ulrich Rudel care a trecut apoi în Paraguay și alții. Numărul total al criminalilor de război aflați încă în libertate este apreciat la mai multe mii.

După contramandarea lansării capsulei Gemini-6 la 25 octombrie, s-a anunțat apropiata lansare simultană a capsulelor Gemini-6 și Gemini-7 pentru realizarea unui „rendez-vous spațial". Ce se cunoaște despre perspectivele programului Gemini și în ce măsură va afecta eșecul rachetei Agena programul american de aterizare pe Lună ?

ing. I. SIMION
București

N.A.S.A. intenționează să lanseze, la 4 decembrie, de la Cape Kennedy, nava spațială Gemini-7 avînd la bord pe cosmonauții Frank Borman și James Lovell Jr., care ar urma să rămînă în spațiul cosmic 14 zile. 9 zile mai tîrziu, la 13 decembrie urmează să fie lansat Gemini-6. Cea mai dificilă problemă tehnică va fi punerea la punct a platformei de lansare în numai nouă zile. La Cape Kennedy există cîte o singură platformă pentru fiecare tip de rachetă. Pentru a plasa în același timp pe orbită două rachete de același tip (în cazul de față Gemini) imediat după prima lansare va trebui reamenajată platforma. Operațiunea este dificilă și experții nu sînt siguri dacă ea va putea fi realizată în nouă zile. Este pentru prima oară cînd N.A.S.A. își pune o asemenea problemă, determinată de recenta explozie a rachetei Agena.

În programul N.A.S.A. se mai prevede lansarea navei cosmice Gemini-8 la sfîrșitul lunii ianuarie sau începutul lunii februarie și a lui Gemini-9 în aprilie sau mai. Cu prilejul acestor două lansări cîte unul dintre cosmonauți urmează să iasă din capsulă și să rămînă în spațiul liber timp de o oră și jumătate.

Explozia rachetei Agena poate întîrzia realizarea programului american de debarcare pe Lună. De aceea tehnicienii americani se străduiesc să determine exact și să remedieze cauzele recentei defecțiuni.

Cu cîteva zile în urmă, la 12 noiembrie, Bundeswehrul vest-german și-a sărbătorit cea de a 10-a aniversare. Vă rog să precizați ce s-a întîmplat acum zece ani, adică la 12 noiembrie 1955.

V. RĂDOIU
Iași

De fapt, adevărata dată de naștere a Bundeswehrului este 23 iulie 1955. Atunci Bundestagul a votat „legea voluntariatului" care acorda guvernului federal vest-german dreptul de a recruta cel mult 6 000 de voluntari „pentru diferite sarcini în legătură cu apărarea". La 12 noiembrie, însă, Theodor Blanck, cel dintîi ministru al apărării al Republicii federale, a înmînat brevete oficiale primilor 101 ofițeri ai noilor „forțe armate". (termenul Bundeswehr nu se încetățenise încă). Ziua de 12 noiembrie nu a fost aleasă întîmplător. Era cea de a 200-a aniversare a lui Scharnhorst, care organizase armata Prusiei pe baze noi. În cei zece ani care au trecut de atunci, Bundeswehrul a crescut pînă la un efectiv de 400 000 de oameni.

Ștefan Popescu — com. Ovidiu-Constanța. **Într-adevăr, actualul lider al Uniunii de Centru din Grecia, Papandreu, a fost și primul ministru al guvernului grec format în exil la Cairo în timpul războiului. Recitiți în legătură cu aceasta și „Profilul" apărut în nr. 3 pe 1963.**

În Anglia cei ce candidează în alegerile pentru Camera Comunelor trebuie să depună o cauțiune de 150 de lire sterline, pe care o pierd dacă nu întrunesc cel puțin 5 la sută din voturile exprimate.

În alegerile prezidențiale din Franța cauțiunea este de 10 000 de franci noi. Toți candidații care reunesc mai mult de 5 la sută din voturile exprimate primesc însă, din partea Ministerului de Finanțe, 100 000 de franci noi, reprezentînd returnarea cheltuielilor prilejuite de campania electorală.

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor șef GEORGE IVAȘCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Combinatul siderurgic

HUNEDOARA

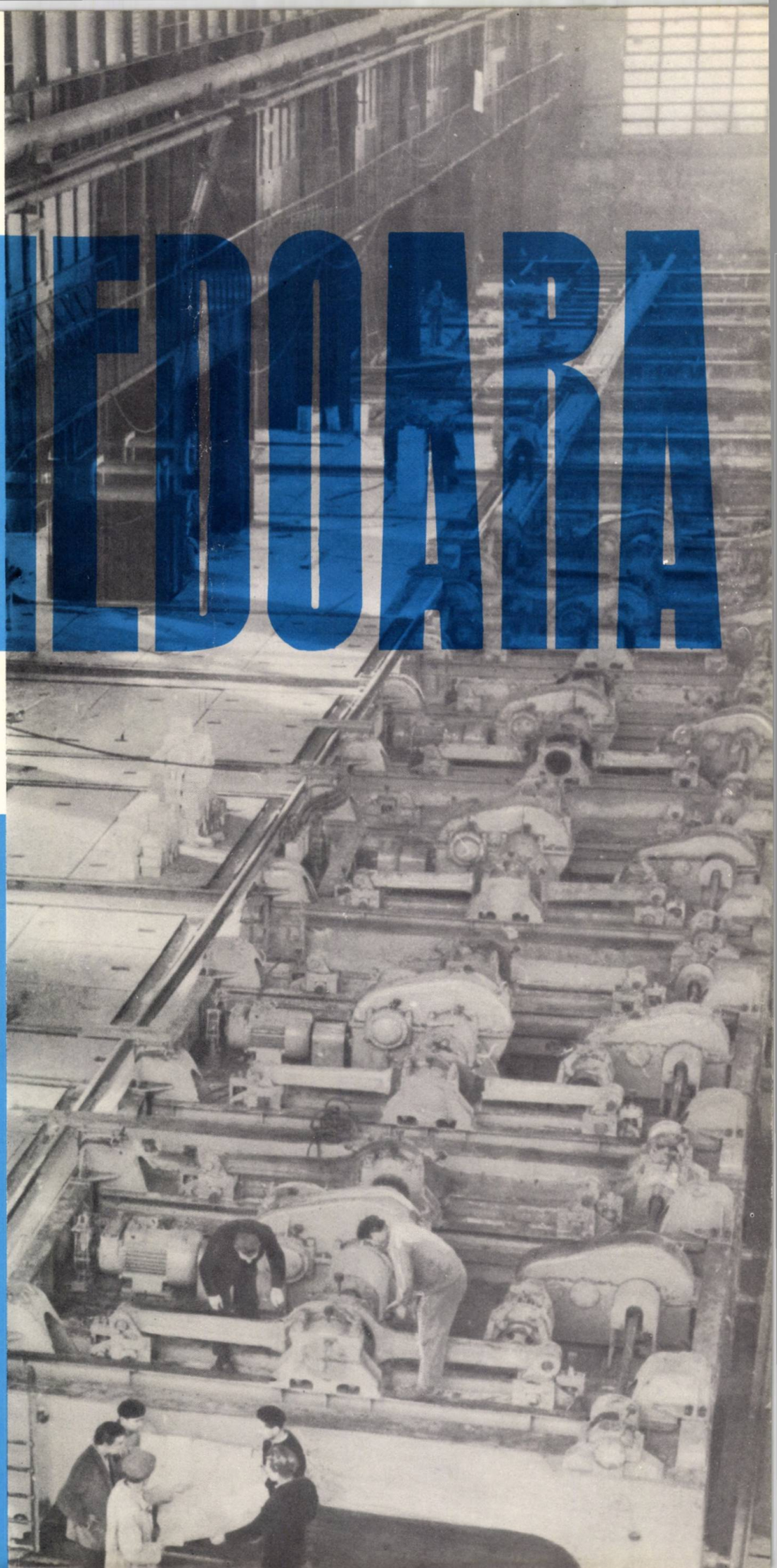

Profile laminate din oţeluri carbon calmate, semicalmate şi necalmate, oţeluri carbon de calitate, oţeluri aliate şi slab aliate

- rotunde cu diametrul de 6–250 mm
- corniere de 20×20–160×160 mm
- I şi U normale
  I 18–I 24
  U 6,5–U 24
- I şi U economice
  I 18 E–I 24 E
  U 18 E şi U 24 E
- late de 20×5–200×20 mm
- benzi laminate la cald de 100×1–500×5 mm
- ţagle, brame pentru forje, din oţel carbon de calitate şi oţel aliat de 70×70–400×400 mm
- speciale pentru armături de mină, talpa şenilei de tractor

COMBINATUL CHIMIC VICTORIA

ORAŞUL VICTORIA

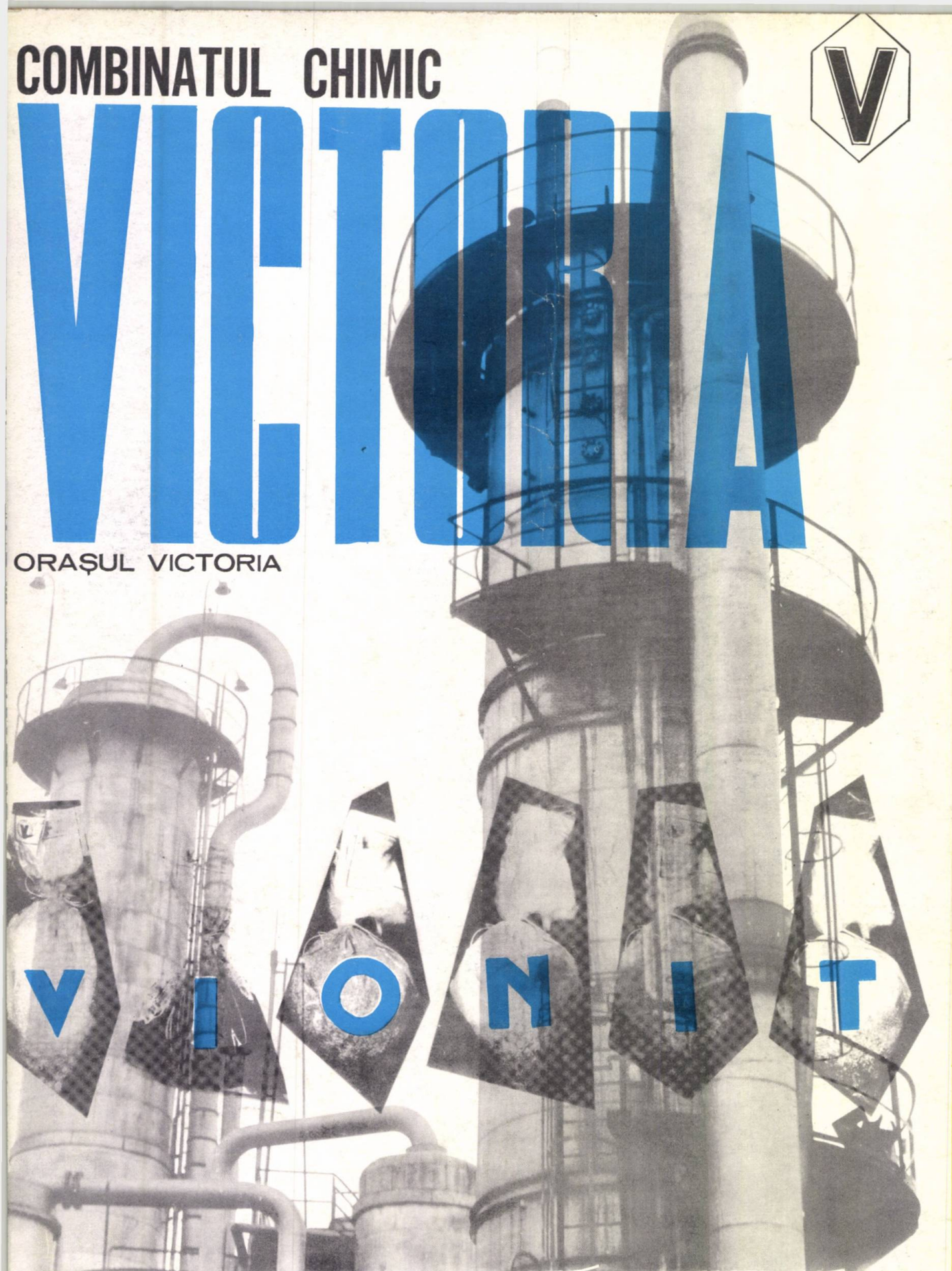

VIONIT

SCHIMBĂTORI DE IONI SINTETICI

pentru :

- Dedurizarea şi demineralizarea apelor industriale
- Tratarea apelor reziduale
- Tratarea condensului
- Procese catalitice

VIONIT CS-1
Cationit puternic acid, obținut prin policondensarea acizilor fenol-sulfonici cu formaldehidă.
Capacitate utilă de schimb mval/mil. min. 0,25

VIONIT CS-2
Cationit puternic acid, pe bază de copolimer stiren-divinilbenzen, avind ca grupă activă funcțiunea SO$_3$H.
Capacitate utilă de schimb mval/mil. min. 1,3

VIONIT CS-3
Cationit puternic acid, pe bază de copolimer stiren-divinilbenzen, avind ca grupă activă funcțiunea SO$_3$H.
Capacitate utilă de schimb mval/mil. min. 1,3

VIONIT CS-3 A
Cationit puternic acid, cu indicator de epuizare avind o coloratie roșie-violetă in forma H.
Capacitate utilă de schimb mval/mil. min. 1,3

VIONIT CS-3 B
Cationit puternic acid, cu indicator de epuizare avind o coloratie galbenă in forma Na.
Capacitate utilă de schimb

VIONIT CC-1
Cationit slab bazic pe bază de copolimer metil-metacrilat-divinilbenzen avind ca grupă activă funcțiunea COOH

VIONIT AT-1
Anionit puternic bazic pe bază de copolimer stiren-divinilbenzen avind ca funcție activă grupe cuaternare de amoniu

2 lei

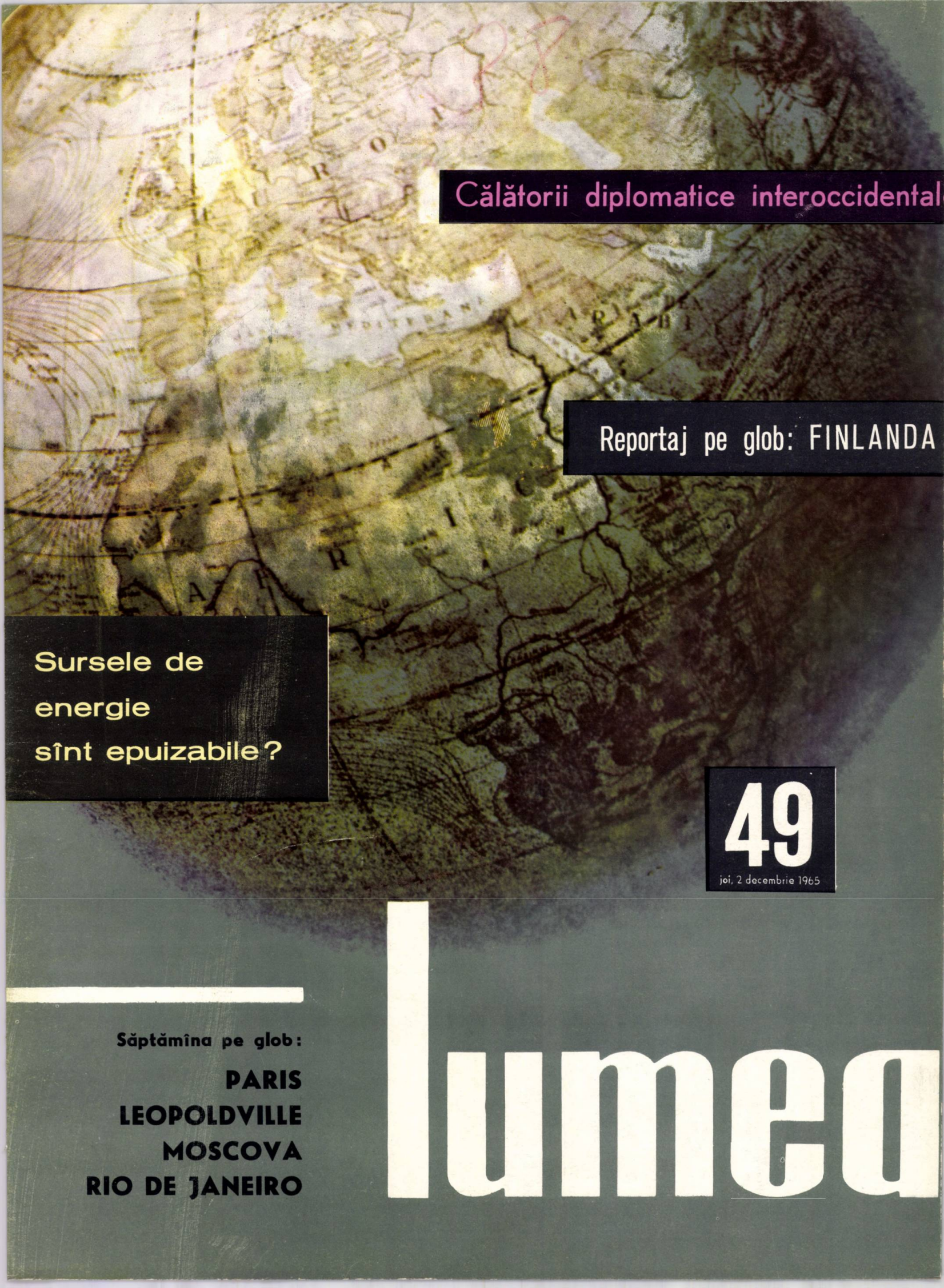

Călătorii diplomatice interoccidentale

Reportaj pe glob: FINLANDA

Sursele de energie sînt epuizabile?

49
joi, 2 decembrie 1965

Lumea

Săptămîna pe glob:

PARIS
LEOPOLDVILLE
MOSCOVA
RIO DE JANEIRO

La WASHINGTON,
în fața Casei Albe

La ROMA,
un marș de noapte

Demonstrații populare împotriva agresiunii americane în Vietnam au avut loc recent în multe capitale occidentale

La PARIS,
coloane de studenți
pe străzile
Cartierului Latin

Anul III
Nr. 49 (110)

Joi
2 decembrie
1965

sumar

LUMEA ÎNTR-O SĂPTĂMÎNĂ

2 ÎMPOTRIVA AGRESIUNII AMERICANE ÎN VIETNAM : WASHINGTON — În fața Casei Albe. **N. Pătrașcu**
LONDRA — „Vietnamul să-și hotărască propriul său viitor !". **John Gritten**
3 ROMA — „Nopți de veghe"
4 NEW YORK — Săptămîna la O.N.U. **M. Matei**
MOSCOVA — Vizita lui Michael Stewart. **Nikolai Pastuhov**
SOFIA — Todor Jivkov în R.A.U., Etiopia și Liban
5 RIO DE JANEIRO — O.S.A. : cresterea conștiinței latino-americane. **Darie Novăceanu**
7 LEOPOLDVILLE — „În Congo totul este posibil". **Ileana Nicolaescu**
8 Vizita președintelui Consiliului de Stat al R.P. Polone în R.A.U.
9 LONDRA — Congresul Național al Partidului Comunist
10 SANAA — Conferința yemenită. **Eugeniu Obrea**

ARTICOLE, REPORTAJE

11 Franța : duminică, alegeri prezidențiale. **Florica Șelmaru**
17 Sport și politică. **S. Alexandru**
18 Călătorii diplomatice interoccidentale. **Felicia Antip**
20 Sursele de energie sînt epuizabile ? **N. S. Stănescu**

REPORTAJ PE GLOB

14 Finlanda, țara celor o mie de lacuri. **Ion Drăgan**

CONVORBIRI

16 Jan Karol Wende, vicemareșal al Seimului R. P. Polone. **Sergiu Verona**

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE

23 Basil Davidson : Încotro, Africa ? **Victor Bănciulescu**

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

25—29 Political Affairs, L'Unità, The New York Times, Die Welt, Izvestia, Le Monde, L'Express, The Scotsman, Combat.

PROFIL

31 Hussain Mazik

FIȘIER

31 A.E.L.S.

BREVIAR, POȘTA REDACȚIEI

La 5 decembrie,

alegătorii francezi îl vor desemna pe viitorul președinte al Republicii. Ultimele zile ale campaniei electorale sînt consacrate discursurilor radio-televizate ale candidaților (pag. 11). Cîteva lucruri mai puțin cunoscute despre reședința șefului statului francez, Palatul Elysée (pag. 13).

Din evenimentele săptămînii :

Adunarea Generală a O.N.U. a hotărît convocarea unei conferințe mondiale pentru dezarmare (pag. 4) ; ministrul de externe al Marii Britanii, Michael Stewart, a făcut o vizită în U.R.S.S. (pag. 4) ; în Congo, unde „totul este posibil", lovitură de stat (pag. 7) ; după vizita în R.A.U., președintele Consiliului de Stat al R. P. Polone, E. Ochab, a plecat în Etiopia (pag. 8) ; la Conferința O.S.A. s-a hotărît... convocarea unei noi conferințe (pag. 5) ; Todor Jivkov, președintele Consiliului de Miniștri al R. P. Bulgaria și-a încheiat călătoria în R.A.U., Etiopia și Liban (pag. 4) ; a avut loc Congresul Național al Partidului Comunist din Marea Britanie (pag. 9).

Protestul internațional

împotriva agresiunii americane în Vietnamul de sud și-a găsit expresie, la sfîrșitul săptămînii trecute, în puternicele manifestații din Statele Unite, Marea Britanie și Italia (pag. 2). La rubrica „Puncte de vedere" reproducem articole despre repercusiunile războiului din Vietnam asupra economiei americane (pag. 25) și despre modul în care este dezinformată opinia publică din S.U.A., în legătură cu desfășurarea operațiunilor (pag. 26), precum și un memorandum al intelectualilor saigonezi (pag. 25).

Finlanda

a fost vizitată de curînd de un grup de ziariști români, care au avut prilejul să cunoască unele dintre cele mai caracteristice aspecte ale economiei și vieții zilnice a acestei țări. Ministrul afacerilor externe, A. Karjalainen, le-a înfățișat liniile directoare ale politicii externe finlandeze (pag. 14).

Africa eliberată

are de rezolvat dificile probleme sociale și economice. Cartea lui Basil Davidson „Încotro, Africa ?" le trece în revistă în mod amănunțit (pag. 23).

Forța atomului

este ultima dintre sursele energetice pe care omul a învățat să le folosească. Sîntem însă departe de epuizarea lor. Fiecare nouă etapă în cucerirea naturii este însoțită de descoperirea unor noi izvoare de energie utilă (pag. 20).

Împotriva agresiunii americane în Vietnam

WASHINGTON: În fața Casei Albe

Drapelele Frontului de Eliberare Națională din Vietnamul de sud și-au făcut apariția la Washington. Cei care le purtau erau cîțiva americani, cei mai remarcați — judecînd după fotografiile difuzate de agențiile de presă — din cei aproximativ 30 000 care au demonstrat sîmbătă în jurul reședinței oficiale a președintelui Statelor Unite. Demonstranții — newyorkezi cu familiile, oameni din statele nord-estice — dar și din sud și din California, pastori, elevi ai severului liceu Groton School, veterani ai armatei americane — s-au oprit la obeliscul închinat memoriei lui George Washington. Au vorbit profesori universitari, reprezentanții unor organizații studențești, soția pastorului Martin Luther King, George Brown, membru al Camerei Reprezentanților din partea statului California, și alții. Substanța cuvîntărilor se afla înscrisă în formulele concise de pe pancartele purtate de demonstranți : „Să înceteze bombardamentele !", „Respectați acordurile de la Geneva", „Tratative", „Să înceteze masacrul !".

Cei 400—500 de polițiști postați în jurul Casei Albe au avut o misiune ușoară : manifestația a fost caracterizată — așa cum remarca și corespondentul ziarului *New York Times*, prin „calm și ordine". Excelenta organizare și amploarea marșului de la Washington au determinat ziarul *Washington Post* să-l compare cu acțiunile de anul trecut în favoarea drepturilor civile. Nu s-au semnalat decît două sau trei incidente, provocate de acțiunile organizate — fără succes, participarea totală fiind de cîteva sute de oameni — de partidul nazist al lui George Lincoln Rockwell și de alte organizații de dreapta.

Manifestația de sîmbătă a determinat o serie de reacții oficiale și de presă. Președintele Johnson a reluat formularea sa caracteristică potrivit căreia „cetățenii americani au, desigur, dreptul de a critica". Corespondentul la Washington al ziarului *Times* consideră însă că unul dintre motivele pentru care disputa privind politica în Vietnam a ajuns în stradă este că „orice procedură de dezbatere, înăuntrul sau în afara Congresului, a fost evitată". Marșul de la Washington a permis o nouă apreciere a îngrijorării americanilor față de evoluția situației din Vietnam. Acțiunile pentru „mobilizarea conștiinței Americii" — scopul declarat al organizatorilor — au găsit un teren favorabil în opinia publică.

N. PĂTRAȘCU

LONDRA: „Vietnamul să-și hotărască propriul său viitor!"

După o procesiune cu torțe, care s-a desfășurat timp de 90 de minute, pe străzile Londrei, la sfîrșitul săptămînii, în sprijinul „marșului asupra Washingtonului", 2 000 de persoane s-au adunat pe treptele inundate de lumină ale catedralei Sf. Paul cîntînd „Vom învinge" — cîntec religios american, care în Anglia este imnul mișcării pentru pace — și scandînd „Pace în Vietnam !"

Demonstrațiile care au avut loc în nouă mari orașe britanice și în numeroase alte localități au reprezentat punctul culminant al „Săptămînii pentru pace în Vietnam", patronată de Consiliul britanic pentru pace în Vietnam.

Președintele consiliului, lordul Brockway, în vîrstă de 77 de ani, adresîndu-se mulțimii strînsă la catedrala Sf. Paul a declarat : „Această minunată manifestație de solidaritate cu demonstranții curajoși de la Washington este repetată în numeroase țări ale lumii, unde popoarele cer pace în Vietnam".

Coloanele din nordul, sudul și vestul Londrei s-au întîlnit pe malurile Tamisei, unde marșul principal a început într-o noapte cu vînt tăios și înghețat care făcea ca stindardele să fluture și flăcările nenumăratelor torțe să se întindă în panglici arzătoare.

Ele au luminat sutele de fețe tinere ale studenților de la Universitățile din Oxford, Londra și Sussex, și ale membrilor unor mișcări de tineret, care purtau numeroase stindarde și lozinci.

Pe unele din acestea se putea citi : „S.U.A. să plece și Vietnamul să-și hotărască propriul său viitor !" ; „Anglia trebuie să acționeze pentru pace și libertate în Vietnam !" ; „Opriți bombardamentele americane !" ; „Respectați acordul de la Geneva !" ; „Împiedicați un al treilea război mondial !" ; „Wilson trebuie să acționeze pentru a pune capăt războiului din Vietnam !"

Aceste lozinci au fost purtate spre Whitehall — pînă la capătul lui Downing Street, unde un puternic cordon de poliție păzea accesul spre reședința primului ministru.

Din procesiune au făcut parte grupuri pacifiste, creștine și contingente ale Uniunii angajării în favoarea păcii, ale Comitetului britanic pentru pace, precum și numeroase organizații locale pentru dezarmarea nucleară, Consiliul britanic pentru pace în Vietnam și Comitetul celor 100 de grupări. John Mahon, secretarul districtului Londra al Partidului comunist, și alți delegați la Congresul partidului, care au participat la acțiunile de la sfîrșitul săptămînii, au făcut de asemenea parte din rîndurile demonstranților.

La catedrala Sf. Paul, doamna Olive Gibbs, consilier la Oxford și președinte al campaniei pentru dezarmarea nucleară, a declarat mulțimii : „Așa cum la Washington 20 000 de persoane sau mai multe își strigă dezgustul față de Administrația Johnson, la fel și noi demonstrăm arătîndu-ne dezgustul față de sprijinirea de către guvernul Wilson a acestui război murdar".

Amintind că în cursul săptămînii trecute partidul laburist a făcut cunoscut că este de acord cu reducerea vîrstei de votare de la 21 la 18 ani, dna Gibbs a arătat că una este ca laburiștii să facă această sugestie și alta ca guvernul laburist să cîștige voturile tineretului. „Această demonstrație este de natură să arate lui Harold Wilson că tineretul britanic nu este de acord cu politica sa în Vietnam", a declarat ea.

Demonstrația a luat sfîrșit după cuvîntarea pronunțată de un pastor anglican, reverendul Bill Sargent, care a activat intens în combaterea grupărilor fasciste din Londra, reduse ca număr dar înrăite. Arătînd spre fațada de vest a catedralei Sf. Paul, inundată în lumină, el a reamintit cuvintele arhitectului catedralei, sir Christopher Wren, de la începutul secolului al XVIII-lea : „Dacă doriți să vedeți monumentul meu, priviți în jurul vostru". Țările și popoarele, a spus reverendul Sargent, vor fi și ele judecate după ceea ce au construit. Și cei care au adus distrugeri și mizerie prin bombardamente vor fi obiectul disprețului istoriei. El a încheiat demonstrația cu apelul răsunător : „Pace pe pămînt ; puneți capăt războiului în Vietnam !"

Astfel a luat sfîrșit o săptămînă care începuse cu conferința națională a Consiliului britanic pentru pace în Vietnam, și în cursul căreia membrii laburiști ai parlamentului Konni Zilliacus și Hugh Jenkins au atras atenția asupra faptului că afirmațiile publice ale președintelui Johnson, că este gata în orice moment „să treacă de pe cîmpul de luptă la masa de conferință", sînt contrazise de atîtea acțiuni ale Departamentului de Stat.

Aceste contradicții reprezintă tot atîtea argumente importante pentru cei care se opun sprijinului acordat de guvernul britanic politicii S.U.A în Vietnam, întrucît purtătorii de cuvînt guvernamentali, în special ministrul de externe Michael Stewart, au susținut în numeroase rînduri, în apărarea acestui sprijin, că nimeni n-ar fi putut face mai mult decît a făcut guvernul american pentru promovarea negocierilor.

Conferința Consiliului britanic pentru pace în Vietnam a trimis rezoluția sa, aprobată în unanimitate, primului ministru și liderilor partidelor conservator și liberal. În ea se declară : „Sprijinul britanic pentru războiul S.U.A. în Vietnam

s-a bazat pînă acum în special pe două presupuneri :

1) Pretinsa dorinţă a guvernului S.U.A. de a intra în negocieri necondiţionate şi pretinsul refuz al celeilalte părţi de a lua în considerare posibilitatea negocierilor.

2) Pretinsa dorinţă a guvernului S.U.A. de a accepta acordurile de la Geneva din 1954, ca bază a unui aranjament, iar Frontul de Eliberare Naţională, ca parte la negocieri.

S-a dezvăluit acum în mod oficial că S.U.A. au respins o serie de iniţiative paşnice şi insistă asupra excluderii Frontului şi a sprijinitorilor săi, ca o condiţie pentru negocieri, precum şi asupra împărţirii în continuare a Vietnamului, ca bază a unui aranjament, contrar acordurilor de la Geneva din 1954.

În consecinţă, Consiliul britanic pentru pace în Vietnam face apel la guvern şi la liderii partidelor conservator şi liberal să ţină seama de aceste fapte, să se opună politicii S.U.A. în Vietnam aşa cum aceasta apare cu claritate în momentul de faţă şi să ceară un aranjament în Vietnam în conformitate cu acordurile de la Geneva şi cu Carta O.N.U."

Dar o zi după conferinţă, în Camera Comunelor, Stewart a reuşit să ocolească interpelările parlamentarilor laburişti despre recunoaşterea făcută de Departamentul de Stat. „Episodul a avut loc înainte ca actualul guvern al maiestăţii sale să fi fost la putere", a pretins ministrul de externe.

Vineri, parlamentarii laburişti au revenit la atac. Michael Foot a întrebat pe primul ministru dacă va face o declaraţie asupra recentelor sale consultări cu preşedintele Johnson, cu privire la condiţiile de a se pune capăt războiului în Vietnam. Dar Wilson a folosit aceleaşi argumente ca şi Stewart. El a afirmat că va discuta problema Vietnamului cu preşedintele Johnson în cursul vizitei sale la Washington din luna viitoare. Parlamentarii laburişti Frank Allaun, William Warbey şi John Mendelsohn au continuat, fără succes, să ceară răspunsuri mai pozitive şi mai precise.

Demonstraţiile de sîmbătă, care au avut loc la Londra şi în alte opt mari oraşe britanice, sînt o încurajare morală a acestor membri laburişti ai parlamentului, precum şi altora, în lupta lor tot mai susţinută pentru a modifica atitudinea guvernului — de preferat înainte ca Wilson să plece la Washington — faţă de conflictul din Vietnam.

John GRITTEN

Londra, 30 noiembrie

ROMA: „Nopţi de veghe"

La sfîrşitul săptămînii trecute, sute de mii de oameni au demonstrat în întreaga Italie pentru încetarea agresiunii S.U.A. în Vietnam şi în semn de solidaritate cu „cealaltă Americă" reprezentată de marşul asupra Washingtonului.

La Roma, Milano, Torino, Neapole, Florenţa, Bologna şi în alte peste 100 de oraşe italiene mari şi mici au avut loc mitinguri, marşuri şi „nopţi de veghe".

La Roma, aproximativ 20 000 de persoane, purtînd torţe şi steaguri, au defilat pe străzi îndreptîndu-se spre localul unui cinematograf unde au stat de veghe toată noaptea.

Numai foarte puţini demonstranţi au reuşit să intre în sală. Ceilalţi au rămas afară şi au ascultat discursurile reprezentanţilor Partidului Comunist Italian, Partidului Socialist Italian al Unităţii Proletare şi Partidului Socialist.

Veghea a durat pînă duminică dimineaţă la ora şase. În acest timp oameni politici, intelectuali, membri ai sindicatelor, actori şi cîntăreţi au participat la acţiunea de protest împotriva agresiunii americane în Vietnam.

Dintre organizatorii manifestaţiei de la Roma îi amintim pe actorul de cinema Marcello Mastroianni, regizorii Federico Fellini, Luchino Visconti şi Vittorio de Sica, scriitorul Alberto Moravia şi pictorul Renato Guttuso.

Şi-au dat sprijinul organizaţii studenţeşti, grupuri de tineri de toate confesiunile religioase, organizaţiile naţionale de tineret ale celor trei partide menţionate mai înainte şi Confederaţia Generală a Muncii din Italia care numără 3 500 000 de membri.

P. R.

Roma. Şedinţa plenară a Conferinţei F.A.O. La tribună, directorul general al organizaţiei, B. R. Sen (India)

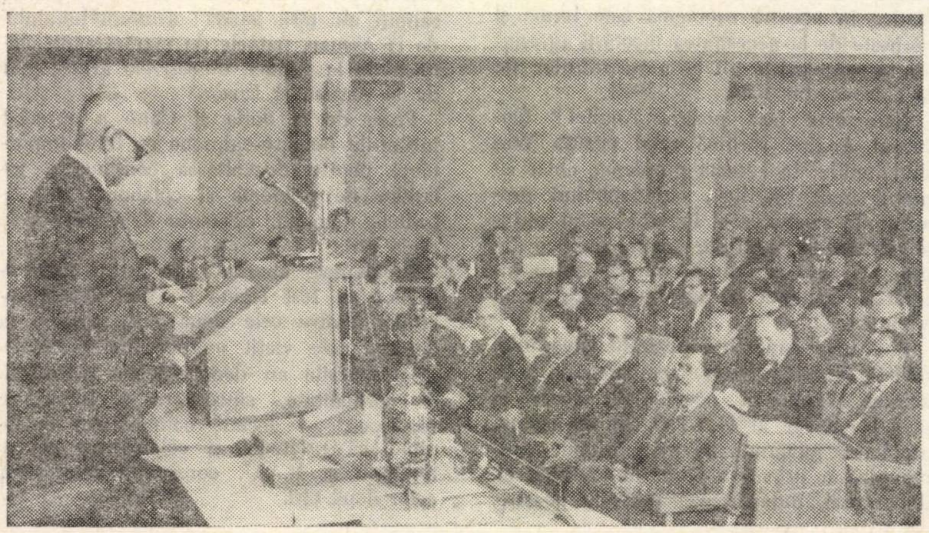

REFLECTOR

Semnarea Planului de colaborare culturală şi ştiinţifică între Republica Socialistă România şi U.R.S.S.

Între 24 şi 29 noiembrie a.c. la Bucureşti au avut loc tratative pentru încheierea Planului de colaborare culturală şi ştiinţifică între Republica Socialistă România şi Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste pe anii 1966—1967.

În timpul tratativelor, care s-au desfăşurat într-o atmosferă de colaborare tovărăşească şi înţelegere reciprocă, părţile au apreciat cu satisfacţie că îndeplinirea Planului de colaborare culturală pe anul 1965 a contribuit la dezvoltarea legăturilor culturale şi ştiinţifice dintre cele două ţări.

Planul de colaborare culturală şi ştiinţifică pe anii 1966—1967 prevede dezvoltarea colaborării în domeniul ştiinţei, învăţămîntului, artei şi culturii, radioului şi televiziunii, în domeniul tipăriturilor, al ocrotirii sănătăţii, sportului şi între uniunile de creaţie.

În conformitate cu planul va fi efectuat un schimb de mari colective artistice muzicale şi de teatre dramatice, vor avea loc vizite reciproce ale oamenilor de ştiinţă şi cultură.

Planul a fost semnat de către Eduard Mezincescu, adjunct al ministrului afacerilor externe al Republicii Socialiste România, şi de către I. N. Medvedev, vicepreşedinte al Comitetului de Stat al Consiliului de Miniştri al U.R.S.S. pentru relaţiile culturale cu ţările străine.

La semnare au participat Jean Livescu, adjunct al ministrului învăţămîntului, Alexandru Balaci, vicepreşedinte al Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă, membrii ambelor delegaţii. A fost de faţă I. K. Jegalin, ambasadorul U.R.S.S. la Bucureşti, şi colaboratori ai Ambasadei.

Cu prilejul semnării, I. K. Jegalin, ambasadorul U.R.S.S. în Republica Socialistă România, a oferit un dejun, iar Eduard Mezincescu, adjunct al ministrului afacerilor externe, un dineu.

Vizita lui L. I. Brejnev în R. D. Germană

Între 27 şi 29 noiembrie 1965, Leonid Brejnev, prim-secretar al C.C. al P.C.U.S., a vizitat Republica Democrată Germană. Întîlnirile şi convorbirile care au avut loc cu conducătorii R. D. Germane s-au desfăşurat într-o atmosferă de cordialitate, frăţie şi unitate deplină de vederi. După cum anunţă T.A.S.S. cele două părţi s-au informat reciproc privind desfăşurarea construcţiei socialiste şi comuniste în ţările lor, au discutat probleme ale dezvoltării continue a relaţiilor dintre P.C.U.S. şi P.S.U.G. şi, de asemenea, au făcut un schimb de păreri asupra celor mai importante probleme ale situaţiei actuale din Europa şi din alte regiuni ale lumii, asupra problemelor mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale.

Relaţii economice ale Ungariei

Népszabadság relatează despre tratativele economice care au avut loc la Bonn între reprezentanţi ai Republicii Federale Germane şi Republicii Populare Ungare şi care s-au încheiat prin semnarea unui protocol. Protocolul prevede sporirea anuală a schimburilor reciproce de mărfuri cu aproximativ 100 de milioane de mărci ; jumătate din această sumă reprezintă importuri, iar cealaltă jumătate exporturi. Aceasta înseamnă o creştere de 20 la sută faţă de acordul din 1963.

Potrivit comunicatului dat publicităţii, R.F.G. va importa produse tehnice, chimice, produse de mecanică fină şi optică şi va exporta în R.P.U. un contingent mărit de produse chimice, maşini-unelte şi unele mărfuri de consum.

De asemenea, ziarul informează despre semnarea la Viena, în prezenţa vicecancelarului Bruno Pittermann, a unui contract între firma MINERALIMPEX din Budapesta şi Uzinele metalurgice din Ranshofen, privind livrarea de alumină către întreprinderea austriacă. Contractul încheiat pe termen lung, respectiv pe 5 ani, prevede livrarea unei cantităţi de alumină în valoare de mai multe milioane dolari. Acest contract comercial — a declarat Sattler Tamás, directorul general al firmei ungare — este, desigur, avantajos pentru ambele părţi.

NEW YORK

Săptămîna la O.N.U.

Problema dezarmării a constituit subiectul unor dezbateri urmărite cu atenţie de presă şi opinia publică, cu atît mai mult cu cît au putut fi consemnate acţiuni promiţătoare. La 27 noiembrie, Comitetul politic a adoptat proiectul de rezoluţie privind convocarea unei conferinţe mondiale pentru dezarmare. Proiectul subliniază necesitatea depunerii unor noi eforturi pentru realizarea unui acord privind dezarmarea generală şi totală şi exprimă convingerea că o conferinţă mondială ar contribui la realizarea acestui obiectiv. De asemenea, documentul reafirmă rezoluţia adoptată de Comitetul pentru dezarmare şi propunerea Conferinţei de la Cairo a statelor neangajate — între care se numără mulţi dintre coautorii proiectului. Se recomandă organizarea unor consultări cu toate ţările, în vederea creării unui comitet pregătitor, larg reprezentativ, care să întreprindă acţiunile necesare în scopul convocării unei asemenea conferinţe nu mai tîrziu de anul 1967. Scrutinul a înregistrat 91 de voturi pentru, nici unul împotrivă şi o abţinere.

La 29 noiembrie rezoluţia Comitetului politic a fost aprobată de Adunarea Generală cu 112 voturi şi o abţinere (Franţa) După vot, secretarul general al O.N.U., U Thant, şi-a exprimat satisfacţia faţă de rezultat declarînd, între altele, că „ţările lumii au acum prilejul de a organiza o conferinţă asupra dezarmării la care să participe toate statele şi care ar putea relansa eforturile urmărind o dezarmare generală şi totală pe o bază universală". Între delegaţii care, de asemenea, şi-au exprimat satisfacţia s-a numărat şi reprezentantul Austriei care a propus capitala ţării sale ca sediu al conferinţei mondiale pentru dezarmare.

La 27 noiembrie, Comitetul politic s-a pronunţat într-o problemă conexă, adoptînd o rezoluţie prin care se cere extinderea încetării experienţelor nucleare şi la mediul subteran. Proiectul de rezoluţie, prezentat de 35 de ţări, a întrunit 86 de voturi favorabile — între care şi acela al României ; s-au înregistrat 13 abţineri. În continuare, Comitetul a trecut la examinarea proiectului de rezoluţie care cere tuturor ţărilor să respecte continentul african ca zonă denuclearizată.

Un proiect de rezoluţie elaborat şi prezentat din iniţiativa delegaţiei române a fost luat în discuţie, la 27 noiembrie, în cadrul lucrărilor Comitetului economic şi financiar al Adunării Generale, consacrate examinării activităţii E.C.O.S.O.C. La proiectul de rezoluţie referitor la „Punerea în valoare şi utilizarea resurselor umane" s-au asociat, în calitate de coautori, delegaţiile a 14 ţări — Algeria, Australia, Austria, Chile, Franţa, Iranul, Japonia, Libanul, Marocul, R.A.U., Somalia, Sudanul, Ucraina şi Iugoslavia. Delegatul român Costin Murgescu a prezentat proiectul, vorbind despre însemnătatea factorului uman în procesul dezvoltării economice şi sociale, şi despre experienţa pozitivă a României în acest domeniu. După dezbateri, care au subliniat importanţa proiectului, acesta a fost pus la vot şi adoptat în unanimitate.

M. MATEI

MOSCOVA

Corespondenţă de la Nikolai PASTUHOV
Comentator al agenţiei **Novosti**

Vizita lui Michael Stewart

Ministrul de externe al Marii Britanii, Michael Stewart, a sosit la Moscova şi a început tratativele. Aceasta este una din principalele teme discutate în cercurile ziaristice din Moscova. Se fac diferite presupuneri. Ziarul *Izvestia* îşi exprimă, de pildă, speranţa că schimbul de păreri „va contribui la dezvoltarea relaţiilor sovieto-engleze şi la normalizarea situaţiei internaţionale".

În ultimii ani relaţiile dintre Anglia şi Uniunea Sovietică în domeniile economic şi cultural s-au dezvoltat în mod satisfăcător ; nu acelaşi lucru se poate spune şi cu privire la cel politic. Lucrul acesta a fost determinat de considerente precise.

Într-o serie de probleme internaţionale, U.R.S.S. şi Marea Britanie se situează practic pe poziţii radical opuse. Aceasta se referă în primul rînd la probleme ca cea vietnameză şi aceea a înzestrării Bundeswehrului vest-german cu arma nucleară. Dar, bineînţeles, aceasta nu epuizează tabelul, întrucît poziţiile nu coincid nici asupra altora. Un exemplu în acest sens îl constituie problema Rhodesiei de sud.

După cum se ştie, situaţia din Asia de sud-est — rezultat al agresiunii S.U.A. împotriva poporului vietnamez — este încordată la maximum şi constituie un obiect de profundă nelinişte. Poziţia Uniunii Sovietice în această problemă este fermă şi porneşte de la necesitatea încetării agresiunii, a respectării totale a acordurilor de la Geneva din 1954.

Care este însă poziţia Angliei ? Guvernul Angliei sprijină total poziţia Washingtonului în această problemă, chiar cu preţul unor sacrificii, neîndeplinind promisiunile electorale şi ignorînd total cerinţele cercurilor largi ale opiniei publice din propria ţară, care se pronunţă pentru încetarea imediată a agresiunii S.U.A. în Vietnam.

Sînt bine cunoscute poziţiile guvernului sovietic în ce priveşte încercarea de a se acorda Germaniei occidentale acces la poolul nuclear al N.A.T.O. Şi în această problemă guvernul laburist britanic promovează o orientare care nu apropie, ci, dimpotrivă, îndepărtează poziţiile noastre.

În preajma vizitei lui Michael Stewart la Moscova, ministrul apărării al Angliei, Denis Healey, a discutat cu Robert McNamara la Paris măsurile practice pentru înarmarea Germaniei occidentale cu arma nucleară. Cu o săptămînă înaintea plecării sale spre Moscova, Michael Stewart a declarat în Camera Comunelor că guvernul său „a propus şi propune în continuare crearea forţelor nucleare atlantice".

Iată practic două probleme importante care împiedică normalizarea politică a relaţiilor dintre U.R.S.S. şi Anglia. Apropierea punctelor de vedere depinde de faptul dacă liderii laburiştilor englezi vor putea să aprecieze în mod lucid actuala situaţie internaţională şi să înţeleagă consecinţele periculoase pe care le poate genera continuarea actualei orientări. Este doar evident că linia politică actuală pe care ei o promovează contravine nu numai poziţiei sovietice, dar chiar programului electoral al partidului laburist şi opiniilor alegătorilor care au votat pentru acest program.

Nu s-ar putea afirma însă că impasul nu poate fi depăşit.

Însuşi faptul că Michael Stewart a sosit la Moscova este pozitiv. Tratativele, întîlnirile directe ale conducătorilor politcii externe din cele două ţări vor permite să se caute şi să se găsească ceea ce apropie punctele de vedere şi nu ceea ce le desparte.

Moscova, 30 noiembrie

SOFIA

Todor Jivkov în R.A.U., Etiopia şi Liban

Între 15 şi 25 noiembrie, Todor Jivkov, prim-secretar al C.C. al Partidului Comunist Bulgar şi preşedintele Consiliului de Miniştri al R. P. Bulgaria, a făcut o vizită în R.A.U., Etiopia şi Liban.

Prima etapă a călătoriei sale a fost Cairo unde a avut o serie de întrevederi cu preşedintele Nasser şi cu alţi conducători ai R.A.U. Programul vizitei a inclus obiective industriale şi o serie de localităţi ale ţării gazdă : şantierul barajului de la Assuan, uzinele de îngrăşăminte chimice de la Kimba, obiectivele arheologice de la Assuan şi Luxor.

Presa de la Sofia şi Cairo a apreciat întîlnirile bulgaro-egiptene ca fiind importante pentru dezvoltarea continuă a relaţiilor de prietenie şi colaborare în diferitele domenii, existente deja între cele două ţări.

Problemele abordate în cursul întrevederilor au fost legate de dezvoltarea relaţiilor dintre cele două ţări, precum şi de aspectele vieţii politice internaţionale. „Convorbirile au decurs într-o atmosferă de cordialitate, sinceritate şi înţelegere reciprocă" — declară comunicatul, subliniind că prietenia şi colaborarea dintre Bulgaria şi R.A.U. corespund intereselor celor două ţări.

Todor Jivkov şi Haile Selassie I la Addis Abeba

În cursul tratativelor s-a exprimat convingerea că acordurile încheiate între R. P. Bulgaria şi R.A.U. — acordul comercial şi de plăţi pe termen lung, acordul de colaborare economică şi tehnică şi acordul de colaborare tehnico-ştiinţifică — reprezintă o bază trainică pentru întărirea relaţiilor lor economice şi creşterea volumului schimbului de mărfuri. În acest sens s-a realizat o înţelegere în privinţa constituirii unui comitet bulgaro-egiptean de colaborare economică şi tehnico-ştiinţifică. Cu acelaşi prilej cele două părţi au semnat un protocol de schimburi culturale pe anii 1965—1966 în cadrul acordului deja existent între cele două ţări şi un acord de colaborare în domeniul turismului.

Trecînd în revistă principalele aspecte ale situaţiei internaţionale, comunicatul comun a condamnat „falsa independenţă proclamată de guvernul minorităţii albe din Rhodesia de sud, care are drept scop perpetuarea dominaţiei minorităţii asupra majorităţii". Cele două părţi s-au pronunţat în sprijinul mişcării de eliberare din Angola, Mozambic şi Guineea „portugheză", al luptei popoarelor din partea de sud a Peninsulei Arabice şi Aden. În ceea ce priveşte situaţia din Asia de sud-est, cele două părţi şi-au exprimat convingerea asupra necesităţii încetării imediate a acţiunilor agresive împotriva R. D. Vietnam şi a respectării acordurilor de la Geneva din 1954 pentru „a se da posibilitate poporului vietnamez să-şi realizeze năzuinţele legitime de pace, prosperitate şi unitate".

Cea de-a doua ţară africană vizitată de către Todor Jivkov şi persoanele oficiale bulgare a fost Etiopia. Convorbirile purtate cu împăratul Haile Selassie I au abordat principalele probleme internaţionale şi relaţiile bilaterale bulgaro-etiopiene.

Comunicatul comun dat publicităţii în urma întrevederilor a exprimat îngrijorarea celor două părţi în legătură cu situaţia din Vietnam şi criza din Rhodesia — „două probleme din cele mai serioase referitoare la pacea generală". Cei doi conducători şi-au exprimat convingerea că problema vietnameză poate fi rezolvată pe baza acordurilor de la Geneva din 1954. În comunicat se arată că proclamarea ilegală a „independenţei" Rhodesiei de sud „nu numai că încalcă demnitatea populaţiei africane, dar încurajează totodată reînvierea sistemului de apartheid care respinge principiul sfînt al egalităţii oamenilor".

În privinţa relaţiilor existente între Bulgaria şi Etiopia, declaraţiile lui Todor Jivkov şi Haile Selassie I, precum şi partea din comunicatul comun referitoare la această problemă subliniază dezvoltarea colaborării dintre cele două ţări în domeniul economiei, ştiinţei, tehnicii şi culturii. „Cele două delegaţii — scrie comunicatul — şi-au exprimat convingerea că acordurile de colaborare în domeniul industriei, agriculturii, navigaţiei, pescuitului, schimbului de experienţă tehnică, precum şi schimbului de experienţă în alte domenii încep să dea rezultate satisfăcătoare". În cursul tratativelor s-a ajuns la concluzia că relaţiile bulgaro-etiopiene se pot dezvolta cu succes prin intensificarea schimbului de specialişti, de documentaţie ştiinţifică şi tehnică etc.

După încheierea vizitelor în cele două state africane, în drum spre patrie, Todor Jivkov a făcut o escală în capitala Libanului, unde a avut întrevederi cu preşedintele ţării, Charles Helou, şi primul ministru Raşid Karame.

Ştefan CORNU

RIO DE JANEIRO

O.S.A.: Creşterea conştiinţei latino-americane

Practic, o dată cu adoptarea, în şedinţa plenară de duminică seara, a documentelor finale — Actul şi Declaraţia de la Rio de Janeiro —, al căror text fusese înmînat delegaţiilor încă din prima oră a aceleiaşi zile, cea de a doua Conferinţă interamericană a fost considerată închisă. Teoretic, ea a continuat însă pînă marţi inclusiv, cînd după alte cîteva întîlniri comune sau discuţii pe culoare, şi după ce valizele diplomatice au fost gata făcute, miniştrii de externe ai ţărilor participante şi-au strîns mîinile, despărţindu-se cu o formulă destul de imprecisă: *nos veremos en julio* — ne vom vedea în iulie. Imprecisă pentru că data exactă a acestei viitoare întîlniri nu se cunoaşte încă, iar în privinţa locului unde se va desfăşura, după ce s-au rostit pe rînd numele oraşelor Buenos Aires, Lima, Santiago de Chile şi Ciudad de Mexico (unde va începe, de altfel, să funcţioneze foarte curînd comitetul de pregătire), s-a optat în ultima clipă pentru primul.

Cum însă necesitatea noii reuniuni a fost reclamată de rezultatele celei de acum, ceea ce trebuie să ne intereseze sînt tocmai acestea. Şi, de asemenea, cum O.S.A. este considerată de către mulţi drept un instrument de dominaţie al

→

REFLECTOR

Rezoluţia Direcţiunii Partidului Comunist Italian

Ziarul **L'Unità** a publicat rezoluţia Direcţiunii Partidului Comunist Italian cu privire la „Unirea forţelor democratice şi socialiste în vederea înfăptuirii reformelor şi pentru pace".

În rezoluţie se spune, printre altele, că „Direcţiunea P.C.I. a analizat rezultatele celui de-al 36-lea Congres al Partidului Socialist Italian, problemele şi sarcinile care stau în faţa clasei muncitoare, a maselor de oameni ai muncii şi a forţelor de stînga din Italia în lupta pentru a ieşi din criza economică şi politică, pentru răsturnarea guvernului de centru-stînga, pentru a înfăptui o nouă majoritate, pentru a promova colaborarea şi unificarea forţelor care doresc sincer înfăptuirea socialismului. Dar aceste obiective esenţiale de luptă şi de unitate a maselor populare se află într-o contradicţie deschisă cu concluziile desprinse de Nenni şi gruparea socialistă de dreapta, la Congresul P.S.I. Concluziile acestui congres au fost apreciate şi privite cu satisfacţie de grupul conducător doroteu al Partidului democrat-creştin (doroteii — gruparea de dreapta — n.r.) şi de organele de presă ale marii burghezii. Cursa spre fuziune cu Partidul social-democrat, pe care Nenni a accelerat-o, scurtînd etapele de trecere, are ca scop să facă în aşa fel încît orientarea politică a partidului să devină irevocabilă".

În legătură cu această problemă, în rezoluţie se arată în continuare că „propunerea de fuzionare între Partidul socialist şi Partidul social-democrat se află în contradicţie cu necesitatea imperioasă de intensificare a luptei unitare pentru reforme de structură şi pentru o politică externă autonomă a Italiei, conform cerinţelor deosebit de importante ale ţării, care nu constau în abandonarea, ci în întărirea luptei pentru înfăptuirea unei căi de înaintare democratică spre socialism. Forţele de stînga ale Partidului socialist au dus o luptă susţinută şi curajoasă, luînd în considerare situaţia reală a ţării, încrederea în perspectiva socialistă, cunoscînd experienţa politicii de centru-stînga, avînd experienţa participării unitare la mişcările de masă; acestea au acumulat forţe pentru a se opune cu tenacitate politicii grupărilor de dreapta, al căror scop este micşorarea distanţei între ele şi socialişti, de care Congresul partidului socialist a trebuit să ţină seamă, şi care nu poate fi pierdută din vedere".

În încheierea rezoluţiei se arată că „perspectivei de unificare a Partidului socialist cu Partidul social-democrat, care ar duce la destrămarea mişcării muncitoreşti, trebuie să i se opună desfăşurarea imediată a unui proces de apropiere şi colaborare mai strînsă, de unitate, de acţiune crescîndă, noi forme de unitate politică între toate forţele care resping social-democraţia, care luptă împotriva puterii monopolurilor şi a democrat-creştinilor şi care vor să înainteze pe calea socialismului".

Un nou acord pentru eliberarea permiselor de trecere

În Berlinul occidental a fost semnat la 25 noiembrie un nou acord între guvernul R. D. Germane şi senatul Berlinului occidental privind eliberarea permiselor de trecere. În baza acestui acord, între 18 decembrie şi 2 ianuarie 1966, 600 000 pînă la 800 000 din locuitorii Berlinului occidental îşi vor putea vizita rudele din capitala R.D.G. La 29 noiembrie s-au deschis oficiile de eliberare a permiselor. De asemenea, la aceeaşi dată s-a redeschis şi biroul însărcinat cu eliberarea de permise cetăţenilor Berlinului occidental pentru vizitarea capitalei R.D.G. în cazuri familiale urgente. Acest birou va funcţiona pînă la 31 martie 1966.

S.U.A. în America Latină, rezultatele recentei conferințe trebuie privite în primul rînd din punctul de vedere al modificării pe care o impun acestui instrument. Mai exact, trebuie văzut cît s-a „latinizat" O.S.A.

Analizînd aceste rezultate, cel care se înscrie pe primul loc este creșterea conștiinței Americii Latine asupra forței puternice a unității ei pe toate planurile. E o convingere cu care a părăsit Rio de Janeiro și Averell Harriman, locțiitorul conducătorului delegației S.U.A.: sosită aici cu intenția clară (dar nemărturisită oficial) de a obține votul pentru mult discutata forță armată interamericană, delegația S.U.A. s-a reîntors la Washington fără acest vot. Mai mult, Harriman a trebuit să constate încă un lucru: la amendamentul propus de partea chiliană, care cerea excluderea din atribuțiile Consiliului O.S.A. a funcției de „menținere a păcii" — atribuție care a motivat, pînă acum, numeroasele intervenții militare ale S.U.A. în America Latină — s-au asociat un număr neașteptat de delegații. După două intervenții care au lăsat impresia limpede a presiunii, Harriman a reușit să respingă acest amendament. La limită: zece voturi pentru respingere, contra opt și o abținere. S-a reținut însă faptul că țările care au votat alături de Chile sînt Argentina, Brazilia, Columbia, Mexic, Peru, Uruguay și că voturile care i-au adus această „victorie" aparțin țărilor mici din America Centrală, Ecuadorului și Paraguayului. Și s-a mai reținut și absența votului Venezuelei care n-a participat la Conferință, dar care, dacă ar fi fost prezentă, ar fi votat în favoarea acestui amendament. Atît votul acesta, cît mai ales faptul că proiectul de formare a forțelor interamericane a fost respins, sînt interpretate drept un eșec, dintre cele mai mari, pentru Statele Unite.

Raportat la „vîrsta" Organizației Statelor Americane și la felul în care ea a servit pînă acum interesul statelor din America de Sud, rezultatul pare să fie, într-adevăr, foarte important.

Ziariștii, sesizînd eșecul S.U.A. și mai activi ca de obicei, au relevat, între altele, unele anomalii ale sistemului interamerican. Așa de exemplu, trimisul de la *Clarin*, argentinianul Luis Sciotto, în prima duminică a conferinței s-a străduit să identifice preocuparea majorității delegaților în ziua respectivă. Aceștia au lăsat aproape gol hotelul *Gloria*, situat în vechiul Rio de Janeiro, îndreptîndu-se, unii spre biserica Nossa Senhora da Gloria, foarte mulți spre plăjile incendiate ale Copacabanei și cel mai mare număr spre stadionul Maracana pentru a vedea întîlnirea de fotbal dintre Brazilia și Uniunea Sovietică. Și bineînțeles, pe Pele, felicitat în pauză de Robert Kennedy. A doua zi același ziarist a vrut să afle numele întreg al organismelor invitate în sala de lucru, unde erau prezente prin inițiale: I.I.N. — Institutul Interamerican al Copilului, O.P.S. — Organizația Panamericană a Sănătății, I.I.C.A. — Institutul Interamerican de Științe Agricole, C.I.M. — Comisia Interamericană a Femeilor, I.A.S.I. — Institutul Interamerican de Statistică, S.I.A.P. — Societatea Interamericană de Planificare, S.I.E.C.A. — Secretariatul Permanent pentru Tratatul General al integrării economice din America Centrală... etc., etc. Lista e foarte lungă și încă nu include totalul organismelor interamericane existente azi pentru că — a notat cu năduf Luis Sciotto, unele nu s-au putut prezenta invocînd faptul că *au mult de lucru și nu dispun de personal suficient*. Concluzia pe care a desprins-o ziaristul argentinian, și ea este îndreptățită în mare măsură, este aceea că acest summum neașteptat reprezintă expresia cea mai edificatoare a celei mai elegante birocrații. „Arbori sterili — a remarcat el — de o sănătate exuberantă". În felul acesta, explicația hotărîrii participanților guvernamentali de a proceda la o reformă a Cartei O.S.A. la conferința din iulie viitor, devine mai clară. Ei au insistat — de aceea — pentru o modificare în sensul restructurării și dinamizării organizației. Iar prin includerea în *Actul de la Rio de Janeiro*, alături de prevederi strict organizatorice — ținerea în mod anual a unei conferințe interamericane, reducerea de la 5 la 2 ani a mandatului secretarului general etc. — a creării unui număr de trei consilii: *Consiliul O.S.A., Consiliul Economic și Social* și *Consiliul Interamerican pentru Educație, Știință* și *Cultură*, autonome, plasate direct sub autoritatea conferinței anuale, primul pas este deja făcut.

Document final principal, respectivul *Act* promovează principiile stabilite la Bogota, avînd valoare de orientare generală. El este, după cum am spus mai înainte, dublat de *Declarația de la Rio de Janeiro*, sau cu alt determinativ de la *Guanabara*. Pentru întocmirea acesteia s-au purtat cele mai numeroase discuții dat fiind faptul că textul cuprinde obiectivele economice esențiale ale comunității interamericane. Pe cînd delegația S.U.A. s-a străduit să descopere noi pretexte de „infiltrare comunistă" prin formarea în unele țări a fronturilor populare și să ocolească teritoriul spinos al economiei pe care (a cîta oară?) l-au tratat prin acoperirea lui cu un mesaj al președintelui S.U.A. în care acesta promite prelungirea vieții pe zece ani a *Alianței pentru progres*, delegațiile latino-americane au procedat invers, făcînd „uitate" numeroasele apeluri ale S.U.A. pentru o participare la războiul din Vietnam („războiul din Vietnam — a spus Dean Rusk în cuvîntul său — e un război latino-american așa cum e un război nord-american"), amintind de nenumărate ori, dar o singură dată vehement (prin cuvîntul ministrului de externe columbian), de imixtiunea individuală nord-americană în Republica Dominicană și insistînd în permanență asupra modificării Cartei O.S.A. pe o structură mai ales economică. „Politica de ajutor a S.U.A., a spus ministrul guatemalez Alberto Herrarte, prin *Alianța pentru progres* a dat rezultate nefericite în majoritatea cazurilor". Pe culoare ziariștii și-au notat, despre aceeași *Alianță*, o caracterizare deloc plăcută aparținînd unui... anonim: S.U.A. vor o alianță fără progres, iar America Latină dorește progresul chiar fără alianță...

Numeroaselor discuții purtate cu prudență extremă de delegația S.U.A., în care n-au lipsit totuși fraze puțin convingătoare ca „nimeni să nu creadă că ne temem de unitatea voastră — dimpotrivă, o dorim" (Dean Rusk), sau recomandări abstracte de felul celei formulate de Harriman în legătură cu necesitatea „stabilizării prețurilor la materii prime" și „diversificării comerțului", participanții latino-americani le-au răspuns uneori cu mai puțină prudență și aceasta pentru moment nu-i puțin lucru. Dovadă, indirectă, e faptul că între numele de orașe în care urma să aibă loc conferința din iulie, Washingtonul nu mai figurează.

Darie NOVĂCEANU

PRINCIPIUL NEINTERVENȚIEI

La conferința de la Rio de Janeiro a miniștrilor de externe, principiul neintervenției în treburile interne ale altor state a fost o temă mereu în discuție.

Uruguayul, Chile, Mexicul și Columbia s-au străduit în mod deosebit să sublinieze acest principiu. Pe listă pot fi adăugate Peru, Venezuela, Argentina, și foarte probabil Ecuadorul și Costa Rica. Punctul de plecare al majorității acelora care au vorbit despre principiul neintervenției a fost propunerea secretarului de stat Dean Rusk de a se repartiza unități militare pentru operațiuni de menținere a păcii în emisferă. Ei aveau în minte intervenția S.U.A. în Republica Dominicană.

Națiunile latino-americane au trebuit să lupte timp de o generație pentru a obține acceptarea de către S.U.A. a principiului neintervenției. Expresia cea mai clară a acestui principiu poate fi găsită în articolul 15 al Cartei de la Bogota, documentul de bază al politicii emisferei:

„Nici un stat sau grup de state nu are dreptul să intervină, în mod direct sau indirect, din indiferent ce motiv, în treburile interne sau externe ale altui stat". În rezoluția columbiană prezentată la conferința de la Rio, această frază este citată cuvînt cu cuvînt.

Este clar că în cazurile Cubei și Republicii Dominicane, S.U.A. au violat această prevedere a Cartei. După cum știm din depozițiile oficiale în fața Comisiei senatoriale pentru relațiile externe, S.U.A. au convins o juntă militară de dreapta să ceară o intervenție americană în Republica Dominicană. Washingtonul era hotărît să împiedice revenirea la putere a fostului președinte liberal Juan Bosch. În baza unor dovezi încă neconcludente, s-a afirmat că dacă S.U.A. nu intervin, Republica Dominicană va deveni „o nouă Cubă". Înainte și după debarcarea a 21 000 de pușcași marini, S.U.A. au acționat pentru a menține Republica Dominicană sub controlul cercurilor de afaceri și militare de dreapta. Atitudinea complet nesinceră a S.U.A. în privința întregii operațiuni a subminat poziția guvernului american.

Dintre toate aspectele supărătoare ale intervenției dominicane, cel mai grav este, poate, teama că S.U.A. ar sprijini un regim civil sau militar de dreapta în America Latină ca un refugiu împotriva unor tendințe de stînga sau chiar a unei mișcări liberale care ar implica eventual asemenea tendințe. În al doilea rînd (deși majoritatea latino-americanilor ar spune în primul rînd), intervenția S.U.A. a provocat teama că această țară ar interveni în mod unilateral în treburile interne ale unui stat latino-american dacă ar exista posibilitatea ca un nou regim să se bucure de colaborarea comuniștilor.

Washingtonul va afirma că interpretările de acest fel nu exprimă adevărata politică și adevăratele intenții ale S.U.A. Totuși, există dovada crizei dominicane. În plus, președintele Johnson, secretarul de stat Rusk, McGeorge Bundy și consilierul principal în problemele latino-americane, subsecretarul Thomas C. Mann, continuă să susțină că S.U.A. au procedat just în problema dominicană.

Totuși, hotărîrea S.U.A. în problema dominicană a fost greșită, iar conferința de la Rio de Janeiro a dat suficiente dovezi că ea a provocat profunda nemulțumire a unora din cele mai importante țări latino-americane. Unul din principiile de bază în treburile emisferei a fost totdeauna și continuă să fie principiul neintervenției în treburile interne ale unei țări latino-americane. Orice încercare de a schimba această politică ar provoca o adîncă scindare în Organizația Statelor Americane.

(După **New York Times**)

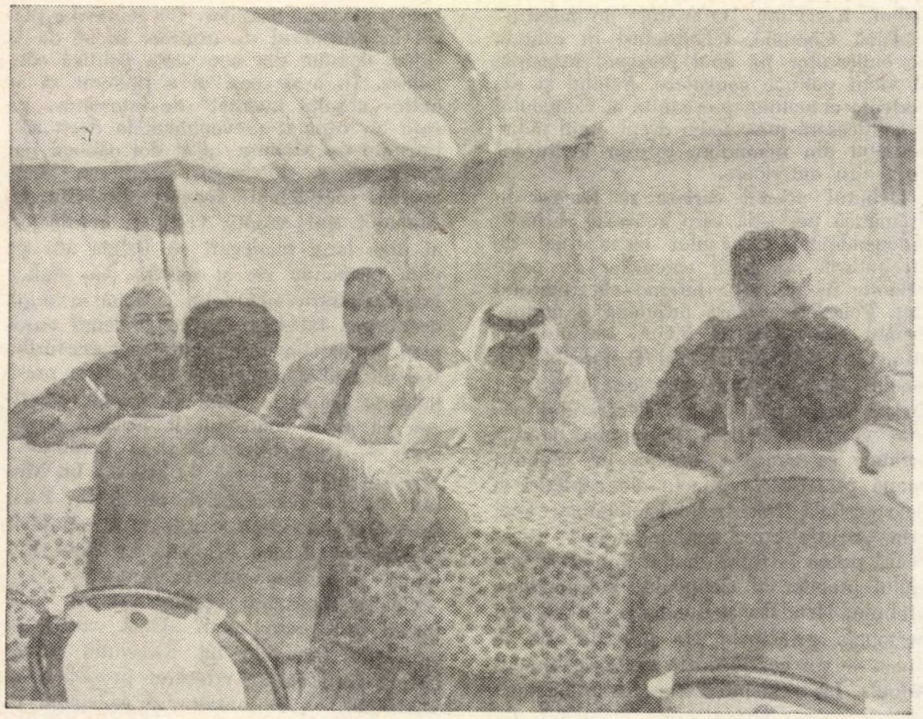

HARADH — Şi-a început lucrările, în conformitate cu acordul de la 24 august 1965, conferința reprezentanților principalelor orientări din Yemen. În fotografie, mediatorii din partea R.A.U. (în cămașă, cu cravată) și Arabiei Saudite (în costum arab tradițional).

LEOPOLDVILLE

„În Congo totul este posibil"

Oricît ar părea de paradoxal, caracterul imprevizibil al agitațiilor periodice de pe scena politică a Leopoldville-ului nu presupune, în același timp, și ineditul. De multă vreme afacerea preluării puterii, regizată — totdeauna cu concursul experților occidentali — de mereu și mereu aceleași grupuri politice și militare reprezentate de un Kasavubu sau un Adoula, de un Chombe sau de un Mobutu, se dezvăluie fără surprize.

Dacă acum 18 luni Chombe, coautor moral dovedit al asasinării lui Patrice Lumumba, a fost instalat la putere, de ce astăzi, prin această ultimă lovitură de stat (efectuată exact la un an și o zi de la intervenția militară belgiano-americană în Congo) nu ar fi cu putință și „experiența Mobutu"? Poporul congolez s-a obișnuit să folosească frecvent, cu firească amărăciune, vechiul dicton bantu: „În Congo totul este posibil"...

În anumite cancelarii occidentale — în care desfășurarea vieții interne a Congoului este urmărită mai mult decît îndeaproape, evenimentul era așteptat de cîteva săptămîni — mai precis — după destituirea lui Chombe de către Kasavubu la 16 octombrie. Duelul dintre cei doi protagoniști adunase, în timp, destule elemente în stare să aducă o schimbare „forte". Perioada cuprinsă între formarea guvernului Kimba și eșecul acestuia nu a fost nici ea lipsită de indicii semnificative. Mai întîi, răgazul cîștigat pînă la prezentarea noului cabinet în parlament a permis nemulțumiților — și orice om „politic" congolez care nu este încă ministru intră în această categorie — să se coalizeze pentru a răsturna guvernul în speranța că va ocupa un loc în echipa viitoare. Neputința lui Kimba de a obține o majoritate parlamentară a constituit unul din motivele declarate de „îngrijorare" a lui Mobutu, temător ca nu cumva „lupta pentru putere să facă să curgă din nou sîngele congolez". Motive mai puțin afișate au contribuit însă la declanșarea evenimentelor.

Participant la Conferința de la Accra, Kasavubu a evocat în plenul șefilor de stat africani posibilitatea unei noi orientări a politicii congoleze. Mai mult, președintele și-a anunțat intenția de a se dispensa de mercenarii străini și indica eventualitatea unei reconcilieri cu „forțele rebele" (reconciliere dictată de altfel de o stringentă necesitate întrucît mișcarea de eliberare congoleză se face serios simțită în mai multe regiuni ale țării). În sfîrșit acum 15 zile a urmat reluarea legăturilor diplomatice cu Brazzaville-ul.

Iată cîteva date care i-au displăcut profund lui Mobutu ducînd, în ciuda multiplelor încercări ale lui Kasavubu de a-l îmbuna, la ruptura vechii lor prietenii. Fără mercenari, generalul risca să rămînă cu o armată care a dovedit clar că nu are deloc capacitatea necesară pentru a face față singură acțiunilor forțelor patriotice congoleze. Lipsit de sprijinul mercenarilor străini „omul forte" al Congoului s-ar fi trezit dintr-o dată fără

→

REFLECTOR

O nouă conducere a partidului lui Inönü

De mai multe zile presa turcă vorbea despre divergențe în Partidul republican al poporului, condus de fostul premier turc Ismet Inönü. Potrivit ziarului **Aksam**, 18 deputați ar fi semnat o moțiune în care se cerea modificarea statutelor partidului și limitarea prerogativelor și atribuțiilor bătrînului lider politic.

Recent a fost anunțată demisia tuturor membrilor Comitetului de conducere. Consiliul național al partidului a ales un nou comitet, compus din zece membri. Dintre aceștia, șapte fac parte pentru prima oară din acest organ suprem de conducere al republicanilor turci. Președinte rămînînd tot Inönü, secretar general al partidului a fost ales Kemal Satir. Fostul secretar general adjunct, Sufi Baycan, nu a fost reales ; imediat după ședința conducerii s-a anunțat că acesta a plecat într-o „călătorie de studii" prin unele țări europene și în Statele Unite.

Unele ziare afirmă că demisia în bloc a conducerii partidului s-ar fi datorat criticilor aspre formulate în legătură cu eșecul electoral suferit la recentele alegeri.

Singurul element care ar putea aduce lumină în legătură cu această problemă îl constituie o scurtă declarație a fostului premier. Potrivit ziarului **Aksam**, Inönü ar fi declarat : „Eu nu voi abandona niciodată poziția la stînga centrului. Întregul tineret se orientează astăzi spre stînga. Acesta este progresul. Putem noi face oare abstracție de aceste realități ? De ce să ne opunem tendințelor tineretului ? Eu vreau să răspund acestor aspirații".

Dată fiind noua componență a conducerii partidului, se pare că deocamdată au cîștigat adepții situării „la stînga centrului" și că Ismet Inönü a reușit să-și impună punctul de vedere și să-și consolideze pozițiile.

Proces la New York

Direcția metroului din New York a anunțat că va intenta un proces întreprinderii de electricitate „Edison" în legătură cu compensarea pierderilor suferite de metrou. Suma care se impută firmei Edison este de circa un milion de dolari. La atît sînt evaluate pierderile suferite de metroul newyorkez cu prilejul întreruperii curentului electric din 9 noiembrie. După estimațiile făcute, 850 000 de pasageri au rămas în vagoanele trenurilor subterane și în stațiile metroului în seara aceea.

„Turismul — pașaport al păcii"

Recenta sesiune (cea de a 19-a) a Uniunii Internaționale a Organismelor Oficiale de Turism (U.I.O.O.T.), desfășurată la Mexico sub deviza „Turismul — pașaport al păcii", a subliniat dezvoltarea și amploarea neobișnuită la care a ajuns în ultima vreme turismul internațional. Se apreciază că anul acesta traficul turistic pe glob va însuma peste 120 de milioane de persoane și că valoarea sa economică se va ridica la aproximativ 11 miliarde dolari. Turismul internațional a ajuns astfel, la ora actuală, o forță economică absorbind circa 5 la sută din consumul global al bunurilor lumii.

U.I.O.O.T. își propune pentru viitor să acorde o asistență tehnică și financiară mai substanțială regiunilor mai puțin dezvoltate, ținînd seamă de următoarea situație de fapt : Europa și America de Nord au absorbit în ultimul an 91 la sută din turismul internațional, în timp ce Asia, Africa, America Latină și Australia la un loc nu au depășit 9 la sută.

Printre alte hotărîri, U.I.O.O.T. a decis să proclame anul 1967 „An internațional al călătoriilor turistice" (International Travel Year). Apreciind importanța deosebită a curentelor turistice internaționale actuale, Iugoslavia și Mexicul au luat inițiativa de a supune Adunării Generale O.N.U. ideea anului turistic internațional și a solidarității turistice internaționale, invitînd țările membre și instituțiile competente ale O.N.U. să promoveze prin activități concrete și utile întărirea și lărgirea traficului turistic internațional.

atu-ul care l-a creat și care timp de cinci ani i-a oferit — într-o țară stăpînită de dezbinări, haos politic și economic întreținute prin toate mijloacele de către cercurile imperialiste — posibilitatea de a interveni cînd interesele acestor cercuri o cereau pentru „a clarifica" o situație în sensul dorit.

Legăturile funcționînd normal, aceeași iritare a fost resimțită și de protectorii lui Mobutu, cu atît mai sensibili cu cît miza era mai puternică. Bogăția subsolului congolez pe de o parte, poziția strategică a acestei țări — centrul continentului african — pe de alta, au constituit în toți acești ani de zbuciumată istorie puternice mobiluri de atracție pentru vechiul și noul colonialism. Sfaturi insistente provenind din cunoscutele oficine ale marii finanțe l-au încurajat deci pe general să reediteze „lovitura din septembrie 1960". Și Mobutu s-a lăsat convins. Drept care, joia trecută a avut loc „neutralizarea" lui Evariste Kimba tocmai în momentul în care acesta își căuta miniștrii cu care să înjghebeze un nou cabinet. Instituindu-se președinte al țării pe următorii cinci ani, șeful armatei congoleze a preluat de data aceasta puterea pe cont propriu. Prim-ministru a fost instituit Leonard Mulamba, comandant al trupelor guvernamentale din regiunile de est, cunoscut în special prin tristul rol jucat alături de trupele mercenarilor albi în bătălia de acum un an de la Stanleyville. Abil, Mobutu a căutat să menajeze în favoarea noii echipe ministeriale susceptibilitatea multiplelor etnicități ale unui Congo sfîșiat în permanență de contradicții tribale.

Două zile mai tîrziu, guvernul Mulamba obține învestitura parlamentului cu 256 de voturi pentru și 2 abțineri. Cabinetul este aprobat în unanimitate — proclamă președintele adunării. Abținerile sînt considerate drept nule. Din adunare lipsesc însă 40 de deputați printre care și fostul președinte Kasavubu. „O lovitură de maestru" exclamă Chombe, felicitîndu-l în calitate de cunoscător pe noul personaj principal al vieții politice congoleze. Stagiul și experiența actualului președinte al Congoului îl calificaseră pînă acum drept omul indispensabil din penumbra tuturor loviturilor de teatru anterioare.

Debutul acestei cariere se fixează în dramatica perioadă care a urmat obținerii independenței Congoului legat fiind de începuturile angajării cercurilor de peste Atlantic în treburile interne ale tînărului stat. Folosind „dolari, influență și ajutor" primul ambasador al S.U.A. l-a inventat atunci pe „omul forte" al Congoului, colonelul Mobutu, însărcinat cu înlăturarea de pe scena politică a înflăcăratului patriot congolez Patrice Lumumba. Evenimentele se cunosc: armata lui Mobutu ocupă principalele puncte ale capitalei și face posibilă izolarea lui Lumumba; apoi prin „neutralizarea parlamentului" înscenează prima lovitură de stat împotriva primului premier al Congoului independent. Mobutu, Nendaka și Bomboko — cele trei personaje principale ale grupului de la Binza — vor conduce din umbră cabinetul Adoula. Iar cînd interesele trusturilor occidentale se vor vedea serios amenințate de izbucnirea violentă a mișcării populare, același Mobutu va manevra întoarcerea lui Chombe care îl va înlocui — împotriva voinței președintelui Kasavubu — pe un Adoula discreditat.

Actuala lovitură de stat menită în primul rînd să asigure o serioasă garanție intereselor capitalului străin constituie, după părerea observatorilor politici, un necontestat succes pentru Chombe. Eliberat de un adversar periculos, vechiul lider al secesiunii katangheze speră să obțină totuși, într-un viitor apropiat, postul de prim-ministru.

Deocamdată a refuzat să accepte un portofoliu poate din cauza vechii rivalități cu Nendaka, proaspăt ministru al transporturilor și comunicațiilor. Cu Bomboko plasat la ministerul de externe, trioul de la Binza domină din nou viața politică congoleză. În orice caz, el a preferat să se arate „absolut încîntat" de întorsătura pe care au căpătat-o evenimentele decît să-l înfrunte pe Mobutu. „Cei doi oameni par făcuți să se înțeleagă"... sublinia zilele acestea cotidianul francez *Le Monde*. Amîndoi sînt adepții vechi și credincioși ai unei largi înțelegeri cu Belgia atît pe plan economic cît și militar. Un indice grăitor pentru amîndoi: a doua zi după destituirea lui Chombe comercianții europeni instalați în Congo au stocat mărfurile. Într-un limbaj neobișnuit de violent, presa belgiană acuza serviciul de spionaj american că ar fi contribuit la această demitere — „periclitînd interese comune"... Exact a doua zi după instaurarea lui Mobutu în fruntea statului, bursa din Paris înregistra o creștere simțitoare a acțiunilor societăților „Union Minière du Haut Katanga" și „Compagnie du Katanga".

Ce va face însă vechiul prieten, taciturnul fost președinte? „Dacă reușiți să cunoașteți intențiile lui Kasavubu puteți cîștiga bani ca un adevărat prezicător al viitorului" — obișnuiește să se spună în Congo. Deși este puțin probabil ca regele Kasa să se încline cu ușurință în fața primului său eșec de la obținerea independenței Congoului, condițiile nu îi sînt prea favorabile. Față de armata de bine de rău echipată a lui Mobutu, de contingentele jandarmeriei katangheze ale lui Chombe, Kasavubu nu se poate sprijini decît pe populația bakongo care în ultimul timp nu mai deține nici măcar majoritatea la Leopoldville. În orice caz „în Congo totul este posibil"; incertitudinile — generate de adînci cauze politice, economice și sociale, de amestecul unor forțe străine, rămîn. Iar schimbările nu mai stîrnesc de mult surprize.

Ileana NICOLAESCU

VIZITA PREȘEDINTELUI CONSILIULUI DE STAT AL R. P. POLONE ÎN R.A.U

Ochab și Nasser, la Cairo

La 29 noiembrie, Edward Ochab, președintele Consiliului de Stat al R. P. Polone, și-a încheiat vizita oficială de o săptămînă întreprinsă în R.A.U. la invitația președintelui Gamal Abdel Nasser. În timpul vizitei, Edward Ochab și persoanele care l-au însoțit au vizitat numeroase obiective industriale, așezăminte de cultură și locuri istorice. Cei doi oameni de stat s-au întîlnit în cîteva rînduri pentru a purta convorbiri referitoare la relațiile dintre R. P. Polonă și R.A.U., precum și la situația internațională actuală.

În conferințele de presă ce au urmat întrevederilor, consilierul președintelui R.A.U., Mohamed Fajek, a informat pe ziariști că au fost discutate probleme ce stau în fața ambelor țări în domeniul dezvoltării economiei lor naționale și al extinderii colaborării în domeniile de interes comun. În ce privește situația internațională, o atenție deosebită a suscitat-o evoluția războiului din Vietnam și situația din Orientul Apropiat, Africa și Europa.

În comunicatul comun dat publicității la sfîrșitul vizitei, se subliniază că cele două părți vor extinde în viitor relațiile bilaterale, în special pe calea lărgirii și diferențierii schimbului reciproc avantajos de mărfuri, precum și a colaborării tehnico-științifice și culturale. Referitor la colaborarea între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, în comunicat se arată că aceasta trebuie să se desfășoare în spiritul recomandărilor Conferinței internaționale pentru comerț și dezvoltare.

Comunicatul comun polono-egiptean relevă că cei doi oameni de stat și-au exprimat din nou sprijinul față de principiile coexistenței pașnice ca o premisă principală a menținerii păcii. De asemenea, s-a căzut de acord asupra necesității de a depune toate eforturile pentru realizarea dezarmării sub un strict control internațional.

Cele două părți și-au reafirmat fidelitatea față de principiile Cartei Națiunilor Unite. Ele au subliniat că una din condițiile eficacității activității O.N.U. constă în respectarea principiului universalității ei și, de aceea, se pronunță pentru restabilirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze în O.N.U.

În legătură cu situația gravă din Asia de sud-est și primejdia pe care o reprezintă pentru cauza păcii escaladarea războiului în Vietnam, Edward Ochab și Gamal Abdel Nasser s-au pronunțat pentru încetarea imediată a acțiunilor agresive ale S.U.A. împotriva R. D. Vietnam, pentru respectarea deplină a prevederilor acordurilor de la Geneva din 1954.

Președintele Gamal Abdel Nasser a acceptat invitația de a vizita într-o perioadă apropiată R. P. Polonă.

După încheierea vizitei în R.A.U., Edward Ochab și persoanele care îl însoțesc s-au îndreptat spre Etiopia, unde vor rămîne cîteva zile la invitația împăratului Haile Selassie I.

I. R.

LONDRA

Congresul Național al Partidului Comunist

Luînd cuvîntul la sfîrșitul săptămînii trecute în fața celor 700 de delegați la Congresul Național al Partidului Comunist din Marea Britanie, secretarul general al partidului, John Gollan, a subliniat necesitatea unității de acțiune a forțelor stîngii pentru a pune capăt deplasării spre dreapta a guvernului.

În spatele tribunei o inscripție uriașă proclama : „Unitatea stîngii pentru progresul socialist".

După cum a declarat președintele partidului, Frank Stanley, care lucrează el însuși într-o mare uzină de utilaj electric, majoritatea delegaților veniseră direct din fabrici, mine, docuri, precum și din alte locuri de muncă.

Printre lozincile politice ale stîngii și ale mișcării progresiste care ar putea sta la baza unității, John Gollan, care a prezentat raportul Comitetului executiv, a citat încetarea sprijinului acordat de Marea Britanie războiului american din Vietnam, desființarea supremației albe în Rhodesia, reducerea marilor cheltuieli militare și lupta pentru naționalizarea industriei oțelului.

De ce sprijină guvernul laburist agresiunea Statelor Unite împotriva Vietnamului ? „Deși guvernul laburist tăgăduiește, acest fapt reprezintă prețul pe care el îl plătește pentru sprijinul acordat de S.U.A. lirei sterline și politicii laburiste «la est de Suez»" — a spus John Gollan.

După ce a avertizat împotriva noilor acțiuni de încurajare a militarismului vestgerman, raportul Comitetului executiv a arătat că, în ciuda gravității situației, un război mondial nu este inevitabil. S-a subliniat că politica de coexistență pașnică impune încetarea agresiunii S.U.A. în Vietnam și respectarea dreptului poporului vietnamez la independența națională. „Ea înseamnă lichidarea F.N.M. și a planurilor similare, înlocuirea N.A.T.O. și a Tratatului de la Varșovia printr-un pact al păcii în Europa, crearea de zone denuclearizate și dezangajare. Ea înseamnă încetarea războaielor coloniale duse de Marea Britanie".

Congresul partidului i-a ovaționat pe Nelson Samkange, reprezentantul în Marea Britanie al Uniunii populare africane Zimbabwe (Z.A.P.U.) și pe Joe Mathews, reprezentantul Congresului Național African din Africa de Sud, care au rostit cuvîntări emoționante.

Congresul a cerut guvernului să aplice sancțiuni energice guvernului Smith, inclusiv în privința aprovizionării cu petrol, să trimită în Rhodesia forțe armate britanice, și să se consulte cu Organizația Unității Africane în vederea unei acțiuni militare comune.

S-a trimis primului ministru al Sudanului o telegramă de protest împotriva amenințării de a interzice Partidul Comunist din Sudan.

Pe plan intern, Congresul a condamnat hotărîrea autorităților de a închide 150 de mine de cărbuni, precum și Cartea Albă a guvernului prin care se limitează imigrarea în Marea Britanie a cetățenilor Commonwealthului.

Congresul a cerut, de asemenea, extinderea serviciilor sociale. Un binecunoscut profesor comunist a subliniat că în Marea Britanie asigurările sociale sînt, în ansamblu, mai puțin cuprinzătoare decît în majoritatea țărilor europene și li se consacră o proporție mult mai mică a venitului național.

Delegații s-au ocupat și de alte probleme de interes public. Congresul s-a opus energic atacurilor împotriva libertății și dreptului de negociere al sindicatelor și a respins „politica guvernului care încearcă să intervină în libera negociere a salariilor și condițiilor de muncă".

„Libertatea mișcării sindicale este o condiție fundamentală pentru lupta clasei muncitoare în vederea apărării și ridicării nivelului de trai, pentru înfrîngerea capitalismului monopolist și instaurarea socialismului în Marea Britanie", se spune într-una din rezoluțiile adoptate.

J. G.

Londra, 30 noiembrie

Cardiff. Marș de protest împotriva închiderii minelor

REFLECTOR

Convorbiri ale reprezentanților României cu președintele Adunării Generale a O.N.U.

La 30 noiembrie, Mircea Malița, adjunct al ministrului afacerilor externe al Republicii Socialiste România, însoțit de ambasadorul Mihail Hașeganu, reprezentantul permanent al României la O.N.U., a avut o întrevedere, la Palatul Națiunilor, cu Amintore Fanfani, președintele celei de-a 20-a sesiuni a Adunării Generale. În cadrul convorbirilor, care au avut loc cu acest prilej, au fost abordate probleme privind desfășurarea lucrărilor actualei sesiuni și ordinea de zi a acesteia.

„Crescendo" inflaționist

Într-un mesaj asupra politicii conjuncturale a Elveției, Consiliul federal elvețian atrage atenția asupra tendințelor inflaționiste existente în această țară. „Continuă încă — se spune în mesaj — să se mențină distanța dintre capitalurile străine și limitarea de credite". De asemenea, contrar anumitor speranțe, autoritățile au fost invitate să prelungească cu încă un an, pînă la 17 martie 1967, dispozițiile privind restricțiile la importurile de capital străin.

Consiliul federal a arătat că „în scopul lichidării acestor tendințe este nevoie de adaptarea capitalurilor pentru investiții la posibilitățile economiei naționale și de limitarea emiterii monedei între limite rezonabile".

În ceea ce privește perspectivele nu se dă prea mult credit „optimiștilor". „Perspectivele — consideră Consiliul — nu sînt defavorabile înlăturării tendințelor inflaționiste însă puternici factori (economici — n.n.) determină continuarea tendințelor inflaționiste care — diagramic vorbind — înregistrează un necunoscut «crescendo»". Acest fenomen este justificat prin „creșterea mai rapidă a salariilor decît aceea a productivității" și prin „continuarea vertiginoasă a creșterii prețurilor" ; nu se vorbește însă despre adevăratele cauze de ordin economic.

Bazele militare străine din Turcia

Presa turcă se ocupă în vremea din urmă de problema bazelor militare străine situate pe teritoriul țării. Potrivit unei știri apărute în ziarul **Milliyet**, o persoană competentă din cadrul Ministerului Apărării a declarat că litigiile privitoare la bazele militare străine situate pe teritoriul turc vor fi reglementate împreună cu reprezentanți ai S.U.A. Comentînd în **Ulus** aceeași problemă, ziaristul Esmer exprima următoarea opinie : „Nu se știe care sînt raporturile dintre comandantul turc al bazei de la Incirlik și comandantul american. Se știe însă că Statele Unite s-au folosit de această bază în afara necesităților N.A.T.O. ; astfel, americanii au folosit această bază pentru trimiterea de soldați în Liban, în 1958. Americanii au acceptat mai tîrziu că acest act a constituit o eroare dar această inițiativă americană a adus prejudicii relațiilor noastre cu statele arabe. Un eveniment și mai grav l-a constituit trimiterea de la baza Incirlik a avionului de spionaj «U-2» doborît asupra teritoriului sovietic... În definitiv, aceste acțiuni americane provoacă pericole și pagube Turciei".

După ce vorbește despre influența negativă pe care prezența acestor baze o are asupra relațiilor Turciei cu statele învecinate, ziarul conchide : „Desigur, Incirlik este o bază turcă dar Statele Unite se folosesc de ea ca și cum ar fi plasată sub suveranitatea lor".

Tot cu privire la aceeași problemă, ziarul **Hürriyet** afirmă că guvernul turc va cere autorităților americane să ridice de la bazele militare situate pe teritoriul turc echipamentul militar care nu figurează în prevederile tratatului N.A.T.O. După cum se pare, amintitul ziar se referă la armamentul atomic.

SANAA

Conferința yemenită

Acordul de la Djeddah părea să treacă la timpul trecut rivalitatea dintre Cairo și Ryad. Cei prezenți la întîlnirea din august dintre Nasser și Feisal păstrau totuși prudență, optimismul lor era îngrădit. Proba practică a reconcilierii trebuia să se consume în Yemen. Un armistițiu fragil, mereu primejduit, reprezenta doar prefața unui acord politic care urma să reglementeze complicata problemă yemenită. Prezența republicanilor și monarhiștilor yemeniți la aceeași masă a tratativelor era, însă, mereu plasată sub semnul îndoielilor. Actualul sfîrșit de noiembrie a risipit semnele de întrebare : la Harad, în nord-estul Yemenului, exponenții celor două tabere (în proporție egală : cîte 25) iau parte la conferința preconizată la Djeddah. Delegația republicanilor o conduce Iriani, personalitate politică cunoscută la Sanaa. Regaliștii au în frunte pe Ahmed al Shami. În rîndurile lor nu se află nici un membru al familiei cu vaste ramificații a imamului, ceea ce — potrivit agenției *MEN* — a constituit o satisfacere a exigențelor republicane. Ordinea de zi reflectă năzuința spre reconcilierea națională : cei 50 de delegați își propun să pună capăt sîngerosului război civil, să găsească o formulă de guvernare tranzitorie pînă în momentul în care voința liber exprimată a poporului yemenit, în cadrul unui referendum, să definească forma de guvernămînt a țării. Hotărîrile finale ale conferinței urmează să armonizeze interese contradictorii, să apropie poziții aflate la poli opuși.

Ziariștii străini aflați la Harad relatează despre progresele realizate de conferință, ale cărei lucrări se desfășoară într-un climat de colaborare.

Asistăm la ultimul act al dramei yemenite ? În țară, armele au amuțit și, o dată cu liniștea care s-a așternut pe cîmpul de luptă, au înflorit speranțele că o pace trainică se va instaura pe acest pămînt mult încercat. Speranțele se bazează în primul rînd pe destinderea intervenită între Republica Arabă Unită și Arabia Saudită. După cum scria ziarul *Al Ahbar*, care apare la Cairo, „Arabia Saudită și Republica Arabă Unită au trecut la aplicarea în practică a acordului cu privire la reglementarea pașnică a problemei yemenite". Măsurile luate în comun acord de cele două țări au dus la dezangajarea beligeranților. Teritoriul yemenit a fost împărțit în opt sectoare în care funcționează posturi de control. Ele sînt deservite de subunități compuse din soldați și ofițeri saudiți și egipteni. Comitetul mixt (egipteano-saudit) desfășoară o activitate pe care ambele părți o consideră drept satisfăcătoare. „Activitatea comitetului este pătrunsă de spiritul colaborării și frăției" — declara ziarului *Al Ahram* reprezentantul militar egiptean, spusele sale fiind confirmate de colegul saudit.

Reducerea treptată a încordării, măsurile luate pentru normalizarea situației din Yemen au creat un climat prielnic desfășurării actualei conferințe de la Harad. O subliniere deosebită trebuie făcută în ceea ce privește situația din tabăra republicană. Lunile din urmă ne obișnuiseră cu disensiuni care amenințau la un moment dat chiar stabilitatea regimului de la Sanaa. Liderii republicani au examinat însă cu atenție evoluția situației și prin eforturi comune au reușit să aplaneze conflictele care-i despărțeau.

Pentru perspectivele problemei yemenite este simptomatic faptul că lucrările conferinței de la Harad se desfășoară pe teritoriul controlat de republicani, la o distanță destul de redusă de frontiera saudită. Delegații n-au ajuns încă la deciziile finale. Unele hotărîri ar fi fost însă luate. După cum anunță agenția *DPA*, viitorul guvern yemenit va cuprinde doi republicani, doi regaliști, doi independenți, precum și un reprezentant al președintelui Sallal. Cabinetul de tranziție va fi prezidat prin rotație de către toți membrii săi. Principala sa atribuție va fi organizarea referendumului privind viitorul țării. Știrile din Harad arată că s-ar fi realizat o înțelegere și în privința mecanismului adoptării rezoluțiilor actualei conferințe. Înțelegerea ar menționa necesitatea ca hotărîrile să aibă adeziunea a cel puțin două treimi din participanți spre a putea fi adoptate. Progresele certe pe care le menționează agențiile de presă nu elimină posibilitatea apariției viitoare a unor complicații. Monarhiștii își apără ultima lor șansă. Ei vor încerca să redobîndească o parte din privilegiile pe care le-au pierdut o dată cu instaurarea republicii. Mandatarii forțelor republicane sînt fermi în hotărîrea lor de a nu plăti pacea cu prețul renunțării la cuceririle obținute de popor. La Sanaa se avertizează că reconcilierea nu înseamnă revenirea la un trecut pe care poporul yemenit l-a respins. Iriani, conducătorul delegației republicane la Harad, sublinia convingerea sa că regimul republican va triumfa, că lui îi aparține viitorul.

Sub un cort uriaș cei 50 de yemeniți discută soarta țării lor. De acolo știrile parvin cu greu. De la Harad un avion aduce noutățile zilei, în fiecare amiază, la Sanaa. Firește, depărtările împiedică o cunoaștere completă a desfășurării conferinței și de aceea nu trebuie să excludem surprizele.

Eugeniu OBREA

CRIZA RHODESIANĂ

Criza rhodesiană — sînt de părere unii observatori — ar putea lua în următoarele zile o întorsătură puțin așteptată. Totul depinde însă de răspunsul pe care guvernul britanic îl va da cererilor din ce în ce mai insistente ale președintelui Kaunda de a se trimite trupe britanice în Zambia, în vederea protecției barajului centralei hidroelectrice de la Kariba. (Barajul de la Kariba, pe fluviul Zambezi, este situat la granița dintre Rhodesia și Zambia, hidrocentrala fiind însă amplasată pe teritoriul rhodesian. Cele două țări sînt co-proprietare). Situația s-a agravat zilele trecute, cînd în urma unui sabotaj a fost întrerupt curentul, aceasta aducînd prejudicii funcționării normale a minelor de cupru din Zambia.

Pînă în prezent, cu toate presiunile aripii de stînga a partidului laburist și ale țărilor africane membre ale Commonwealthului, Harold Wilson a preferat să se abțină de la orice fel de acțiune militară, rezumîndu-se doar la războiul economic, dus de altfel cu destulă blîndețe. O decizie britanică și eventuale măsuri mai drastice împotriva „rebelilor" de la Salisbury erau așteptate de-abia după studierea raportului pe care-l va prezenta Malcolm Mac-Donald, ambasadorul itinerant în țările Africii de răsărit, după întoarcerea sa de la Lusaka. În urma recentelor incidente de la hidrocentrala Kariba, se crede însă că Mac-Donald ar aduce cu el din partea guvernului britanic un răspuns pozitiv la cererile formulate de președintele Kaunda. După informațiile ziarului sud-african **The Star** se pare că „guvernul Zambiei se pregătește să primească săptămîna aceasta un puternic contingent de trupe britanice", iar la Lusaka și Livingstone ar fi și sosit ofițeri de aviație și tehnicieni britanici cu scopul de a organiza o escadrilă de recunoaștere care să patruleze la frontiera dintre Zambia și Rhodesia. Majoritatea observatorilor sînt însă de părere că Marea Britanie ar fi înclinată doar spre o intensificare a represaliilor economice împotriva Rhodesiei, iar în cazul în care ar trimite trupe în Zambia, acestea ar fi „simbolice" — „atît cît să liniștească temerile președintelui Kaunda". Eventuala trimitere a trupelor britanice în Zambia ar implica desigur riscul unei ciocniri cu forțele armate rhodesiene. Această perspectivă este des invocată de cercurile conservatoare britanice, în general ostile unui asemenea proiect. Consecvent politicii sale bipartizane, H. Wilson — sînt de părere unii observatori — va fi nevoit să țină seama de opinia opoziției conservatoare. (Un deputat conservator susținea că trimiterea de trupe britanice în Zambia „ar putea să fie primul pas spre un război civil britanic în Africa Centrală"). Se pare însă că liderul conservator Heath ar fi totuși de acord cu trimiterea de trupe în Zambia, în schimbul asigurării formale din partea primului ministru H. Wilson că acestea nu vor fi în nici un caz utilizate împotriva Rhodesiei.

În acest timp, la Salisbury, opoziția împotriva guvernului Smith s-a manifestat și în cadrul parlamentului rhodesian, cînd zece deputați au părăsit în semn de protest sala de ședințe. De asemenea, șeful protocolului din guvernul Smith, maiorul David Hall, a demisionat, exprimîndu-și astfel dezacordul cu declarația unilaterală de independență.

Puternice manifestații împotriva regimului rasist au fost semnalate în toate orașele rhodesiene. Liderii africani, prin intermediul postului de radio Lusaka, îndeamnă populația la grevă generală. La Salisbury, cinci episcopi catolici au luat atitudine împotriva guvernului lui Ian Smith și a „menținerii privilegiilor minorității albe".

R. P.

FRANȚA:

duminică, alegeri prezidențiale

Campania prezidențială din Franța se încheie. În cursul zilei de joi și pînă vineri la orele 13,30, candidații dispun încă de cîte o emisiune de 15 minute — ultima — la radio și la televiziune. Va mai urma doar, vineri seară între orele 20 și 21,23, o rapidă succesiune, simultan televizată și radiodifuzată, a celor șase candidați (aparițiile, de 8 minute fiecare, alternînd cu interludii muzicale de 7 minute, se vor desfășura în ordinea stabilită prin tragerea la sorți din 1 noiembrie : Tixier-Vignancour, Mitterand, Barbu, Marcilhacy, de Gaulle, Lecanuet). După aceasta, adică între orele 21,23 și 24, candidații mai pot participa la mitinguri sau dezbateri electorale, care însă vor trebui să ia sfîrșit o dată cu ziua de vineri. Ultima filă a calendarului înainte de prezentarea cetățenilor la urne rămîne liberă de orice manifestări publice ale competiției.

Alegătorul are astfel, înainte de a vota, un timp pe care îl poate consacra confruntărilor : între propriile sale aspirații sau interese și opțiunile politice ale diferiților candidați ; între aceste opțiuni și argumentele invocate în sprijinul lor ; în fine, între candidații înșiși și ceea ce fiecare dintre ei reprezintă ca perspectivă de viitor. După ultimele sondaje — cifre apărute în presă la începutul acestei săptămîni — mai bine de o treime din persoanele abordate (aproximativ 40 %) ar fi fost încă nehotărîte în momentul respectiv dacă și pentru cine să voteze. Asemenea indicații nu sînt firește lipsite de utilitate, dar în aprecierea lor trebuie să se țină seama și de rolul pe care îl joacă în acest domeniu factorii subiectivi, atît în ceea ce privește pe anchetator (atenția deosebită acordată anumitor categorii sociale, sensul atribuit unor răspunsuri nu tocmai clare) cît și în ceea ce privește pe anchetat (neîncredere față de țelurile operațiilor demoscopice, rezervă față de caracterul lor „indiscret" etc.). În cazul de față, chiar dacă procentul nehotărîților părea acum cîteva zile destul de ridicat, există motive să se creadă că fenomenul oglindește mai puțin un indiferentism politic cît anumite deplasări de opinie, generate de caracterul unei campanii electorale fără precedent pentru alegătorii sub 28 de ani și cu precedente îndepărtate pentru ceilalți. Îndeosebi ultimele două săptămîni, în care opoziția a avut acces la studiourile radioului și televiziunii, au „dramatizat", cum spun unii observatori, competiția prezidențială. Zilele trecute, agenția *France Presse* relata că 64 la sută din corpul electoral urmărește emisiunile televizate ale candidaților, iar 46 la sută le ascultă pe cele radiofonice. (Cea mai importantă întreprindere pariziană care se ocupă cu locațiunea de televizoare declară că numărul aparatelor pe care le-a închiriat de la 18 noiembrie — 150 în fiecare zi — depășește cu 30 la sută cifrele realizate cu prilejul ultimelor Jocuri Olimpice. Iar organizatorii unei gale de box care va avea loc la Caen mîine seară, temîndu-se că emisiunea finală a campaniei electorale îi va priva de spectatorii scontați, au hotărît să instaleze pe ring televizoare.)

De fapt, această ultimă etapă a luptei electorale a fost marcată de trei elemente care au precizat coordonatele, fizionomia actualei competiții. Primul dintre acești factori îl constituie progresele realizate de cooperarea partidelor și grupărilor de stînga în jurul candidaturii Mitterand. Un altul, sporul de interes suscitat de candidatura Lecanuet în regiuni și în sînul unor categorii sociale, și unele și celelalte tradițional cunoscute ca „fiefuri" gaulliste. În fine — observatorii îl consideră determinat de celelalte două — hotărîrea președintelui de Gaulle de a coborî, marți seară, în arena competiției electorale. (Celelalte trei candidaturi — avocații Tixier-Vignancour și Marcilhacy, reprezentînd curente ale dreptei, și Marcel Barbu cu modesta lui notorietate în materie de gestiune comunală a locuințelor — nu sînt considerate apte să concentreze asupra lor nici voturile, nici interesul unor categorii importante de alegători. Cronicarii politici îi mai evocă, ici și colo, doar de dragul pitorescului...)

Condiții în vederea unui program comun al stîngii

„A doua zi după conferința de presă a lui François Mitterand, amintea zilele trecute *Le Nouvel Observateur*, majoritatea ziarelor și-au ilustrat dările de seamă nu cu fotografia candidatului unic al stîngii, ci cu aceea care reprezenta pe Guy Mollet și Waldeck-Rochet așezați alături..." Săptămînalul parizian urma de altfel acest exemplu, subliniind că este vorba de una din marile realități politice ale campaniei electorale. Într-adevăr, în septembrie, Guy Mollet, declarîndu-se dispus să sprijine candidatura lui Mitterand, îl îndemna încă pe acesta să refuze orice colaborare cu Partidul comunist ; în octombrie secretarul general al S.F.I.O. arăta fățiș că este mai degrabă înclinat să simpatizeze cu o candidatură Pinay decît cu una sprijinită de comuniști ; la 17 noiembrie, totuși, fotoreporterii aduceau în redacții imaginea care a doua zi avea să apară la loc de frunte în paginația majorității ziarelor. Acest itinerar politic al lui Guy Mollet reflectă popularitatea pe care a dobîndit-o ideea candidaturii unice de stînga într-o largă parte a opiniei publice franceze și în propriul lui partid. (Este interesant de semnalat că Guy Mollet și Gaston Defferre a căror ostilitate reciprocă e notorie — primarul marsiliez e cel care a determinat la recentul congres al S.F.I.O. hotărîrea ca după alegerile prezidențiale, un congres extraordinar să ia în discuție problemele și metodele de conducere a partidului — susțin amîndoi în momentul de față, pentru a nu se defini ca reprezentanți ai tendințelor de dreapta în S.F.I.O., candidatura Mitterand.)

Enunțînd în cele 28 de puncte ale conferinței sale de presă*) elementele principale a ceea ce ar putea constitui un

*) Vezi **Lumea**, nr. 48

Charles de Gaulle

François Mitterand

Jean Lecanuet

Pierre Marcilhacy

Marcel Barbu

Jean-Louis Tixier-Vignancour

viitor program comun, François Mitterand a exprimat puncte de vedere dintre care o parte sînt împărtăşite de unii dintre sprijinitorii lui, o parte de alţii dintre ei. Politica externă pe care o preconizează, de pildă, şi cea pentru care militează Partidul comunist nu sînt identice. Dar, arăta Waldeck-Rochet la marele miting al P.C.F. de săptămîna trecută, „uniunea care se realizează în jurul candidaturii lui François Mitterand creează condiţii mai favorabile pentru ca să se realizeze mîine un acord general al partidelor şi organizaţiilor democratice, pe baza unui program comun". „Dacă François Mitterand obţine un mare număr de voturi, declara de asemenea secretarul general al P.C.F., ...dacă, pornind de la acest prim mare succes al stîngii, partidele şi organizaţiile democratice vor avea înţelepciunea de a se uni în jurul unui program comun de guvernare, ele vor avea astfel posibilitatea de a promova o mare mişcare populară majoritară, capabilă... să ducă la o democraţie reală".

În acest sens este de remarcat că, de la sfîrşitul lui septembrie cînd Partidul comunist a hotărît să sprijine candidatura lui François Mitterand cu cele patru milioane şi jumătate de voturi, pe care se bizuie, alte formaţii de stînga s-au alăturat la rîndul lor iniţiativei deputatului departamentului Nièvre. P.S.U., de pildă — sau radicalii, din rîndurile cărora fostul premier Pierre Mendès-France şi-a făcut o remarcată reintrare în arena politică, sprijinind energic candidatura Mitterand. Mai întîi într-un amplu interviu publicat de *Le Nouvel Observateur*, apoi, într-o ascuţită polemică televizată (în două reprize) cu fostul premier Michel Debré, purtător de cuvînt al politicii gaulliste.

„Candidatul centrului"

Jean Lecanuet, cel mai tînăr dintre candidaţi (şi prin vîrstă şi pentru că a intrat în competiţie mult după principalii săi adversari), nu şi-a stabilit ca obiectiv real să devină peste trei zile succesorul generalului de Gaulle la Palatul Elysée. El îşi propune însă să contribuie la punerea preşedintelui în situaţia unui balotaj şi, prin acest succes, să pregătească pentru mai tîrziu „formarea unui mare Partid Democrat". În acest partid, conceput după modelul omonimului său american, fostul preşedinte al catolicei Mişcări Republicane Populare (care se declară „creştin, dar nu clerical") aspiră să grupeze formaţii ale centrului şi ale „dreptei moderate", adică, în principal, să asocieze celei mai mari părţi din M.R.P., care-l urmează, un larg sector din ceea ce constituie astăzi suportul gaullismului (U.N.R., Independenţi).

În acest scop, el a desfăşurat o campanie „de tip kennedist" în ceea ce priveşte modalităţile (afişajul, modul de a se prezenta telespectatorilor, mitinguri numeroase şi bine organizate etc.), foarte precis orientată în ceea ce priveşte publicul căruia s-a adresat. Cu toate rezervele necesare în ceea ce priveşte cifrele sondajelor de opinie publică, linia ascendentă pe care a marcat-o această candidatură este clară : acolo unde în octombrie se nota 4%, jumătatea lui noiembrie înregistra 7%, iar sfîrşitul lunii 9,5%. După părerea observatorilor, Lecanuet se poate bizui pe acea parte a burgheziei care este ostilă planului guvernamental de stabilizare financiară şi care se simte ameninţată de procesul de concentrare a întreprinderilor. El caută să recîştige vechea clientelă politică a M.R.P. care, pe măsura declinului acestui partid, s-a raliat sprijinitorilor generalului de Gaulle. În Alsacia şi în Bretania, de pildă, care au urmat această evoluţie politică, campania fostului preşedinte democrat-creştin s-a desfăşurat cu o insistenţă deosebită, subliniind între altele dificultăţile economice, agricole mai cu seamă, pe care cele două regiuni le cunosc actualmente. Dacă realizarea candidaturii unice a stîngii în persoana lui François Mitterand îngrijorează cercurile gaulliste pentru că, acolo unde sperau să nu întîlnească decît o opoziţie fărîmiţată, se găsesc în faţa unei acţiuni comune — candidatura Lecanuet, în ciuda procentajelor modeste pe care i le acordă pronosticurile, este considerată „primejdioasă", ca una care urmăreşte să smulgă generalului de Gaulle voturi considerate sigure. Şi se consideră semnificativ că un Pierre Pflimlin — deputat al M.R.P., dar considerat pînă acum, după expresia agenţiei *France Presse*, ca „unul din bunii «suporteri» ai generalului de Gaulle" a trecut săptămîna trecută în tabăra Lecanuet, întîmpinînd la Strassbourg, al cărui primar este, pe tînărul „candidat al centrului".

Nu mai puţin interesant este tonul de evidentă simpatie cu care Jean-Jacques Servan-Schreiber tratează candidatura Lecanuet. Să amintim că săptămînalul *L'Express*, al cărui director este Servan-Schreiber, a fost rampa de lansare a candidaturii lui „Monsieur X", alias Gaston Defferre. Tentativa a eşuat pentru că, sub o etichetă de stînga, Defferre căuta adeziuni la centru. Cu Lecanuet, poziţiile suferă o uşoară deplasare : eticheta e de centru, publicul pe care candidatul îl solicită e de dreapta.

Cuvîntarea preşedintelui de Gaulle

Vinerea trecută, agenţia *France Presse* transmitea : „Generalul de Gaulle a luat azi dimineaţă hotărîrea de a intra în arenă. Faţă de desfăşurarea la televiziune a campaniei electorale, preşedintele Republicii anunţă că se va adresa ţării marţea viitoare. Iniţial, se părea că preşedintele nu va folosi timpul ce i-a fost repartizat (la radio şi televiziune) şi că va lua cuvîntul numai în ultima seară a campaniei, la 3 decembrie... Sfătuit de dl Georges Pompidou şi de mai mulţi miniştri (de asemenea, de numeroşi parlamentari gaullişti, care i-au scris în acest sens), şeful statului a hotărît să folosească restul timpului care i-a fost pus la dispoziţie pentru a răspunde d-lor Lecanuet, Mitterand şi Tixier-Vignancour..."

De altfel, toată săptămîna trecută, colaboratorii apropiaţi ai preşedintelui stăruiseră în acest sens. Preocuparea generalului de Gaulle de a se situa pe alt plan şi pe alte dimensiuni decît candidaţii opoziţiei a avut drept urmare faptul că aceştia s-au succedat în faţa camerelor şi a microfoanelor, formulînd la adresa regimului critici severe — unele privind politica internă, altele relaţiile internaţionale ; unele de la stînga, altele de la dreapta. „Vorbiţi, *mon général !*" insistau, după relatările ziarelor, notabilităţile gaulliste, demonstrînd că televiziunea, a cărei capacitate de captare a opiniei publice este bine cunoscută preşedintelui, impune acum acestuia o ieşire din rezervă. Ziarele le furnizau argumente suplimentare : „Este regretabil, scria *L'Aurore*, că generalul de Gaulle continuă să-şi considere adversarii cu un asemenea dispreţ, încît în cele din urmă întregul corp electoral s-ar putea simţi vizat". Pînă şi organul Uniunii gaulliste se plîngea că reprezentanţii opoziţiei şi-au înfăţişat criticile faţă de regim şi propriile lor concepţii politice „în aşa fel şi cu destulă abilitate încît să tulbure pe alegători şi să suscite tentaţii..."

În timp ce îşi desfăşurau campania de presiuni asupra generalului de Gaulle şi în aşteptarea hotărîrii lui, premierul Pompidou şi cîţiva miniştri s-au aruncat ei înşişi în bătălia electorală : primul ministru declarînd într-un interviu acordat săptămînalului *Candide* că preşedintele a hotărît să solicite un nou mandat deoarece „sîntem în ajunul unor negocieri capitale cu privire la Piaţa comună şi la organizarea forţelor atlantice ; toate structurile franceze sînt în plină evoluţie ; este normal ca acela care a creat a V-a Republică să o facă să străbată această etapă hotărîtoare pentru viitorul regimului" ; ministrul informaţiilor, Peyrefitte, exprimînd în alt limbaj aceeaşi idee : „a V-a Republică nu este încă plasată pe deplin pe orbita ei" ; ministrul poştelor şi telecomunicaţiilor, Marette, atacînd opoziţia. În acelaşi interval, doi factori au putut exercita influenţe în favoarea politicii gaulliste asupra corpului electoral : întredeschiderea unor perspective de ameliorare a relaţiilor cu Piaţa comună şi cu Anglia, atrăgătoare pentru categoriile de alegători care, fie din motive economice, fie din motive politice, doresc o asemenea orientare a politicii externe ; lansarea primului satelit francez, care, scrie *Le Monde*, deşi la o distanţă sensibilă de predecesori, „îngăduie Franţei să-şi înscrie numele pe locul al treilea în istoria explorărilor spaţiale".

În cuvîntarea sa televizată de marţi seara, generalul de Gaulle s-a referit la aceste domenii ale politicii sale. Nu înainte însă de a face un sumbru portret al adversarilor săi, acuzîndu-i global de intenţia de a reîntrona practicile şi confuzia celei de a IV-a Republici. Apoi a făcut bilanţul septenalului care se încheie, insistînd, la capitolul politicii externe, asupra preocupării de a urmări o linie „de independenţă şi echilibru", de a contribui la normalizarea situaţiei în Europa, „stabilind relaţii multilaterale cu ţările din Est". Preşedintele şi-a reafirmat intenţia ca „Franţa să rămînă aliata aliaţilor ei şi prietena prietenilor ei, fără a practica faţă de unul dintre aceştia o subordonare nedemnă de ea" şi interesul pentru o unificare a Europei occidentale „în condiţii echitabile şi rezonabile".

Ultima săptămînă a campaniei electorale prezidenţiale a adus în viaţa politică franceză o atmosferă „mai încordată şi mai febrilă decît se putea imagina numai cu puţină vreme în urmă", nota comentatorul Claude Imbert al agenţiei franceze la care ne-am mai referit. Mai multe elemente au contribuit la aceasta : faptul că preşedintele Republicii, care a împlinit de curînd 75 de ani, solicită un nou mandat, propunîndu-şi nu numai să învingă, dar să învingă în condiţii pe care consideră că prestigiul său istoric le impune (dacă nu peste 60 la sută, măcar între 50 şi 60 la sută din voturi) ; apariţia unui candidat care ameninţă să atragă o parte, nu mare, dar o parte din aceste voturi ; şi, mai cu seamă, prezenţa în competiţia electorală, pentru prima dată după mai mult de 20 de ani, a unei candidaturi unice a stîngii, capabilă nu numai să concentreze asupră-i un important procentaj de voturi, dar şi să constituie un început de drum spre viitor.

Florica ŞELMARU

PALATUL ELYSÉE

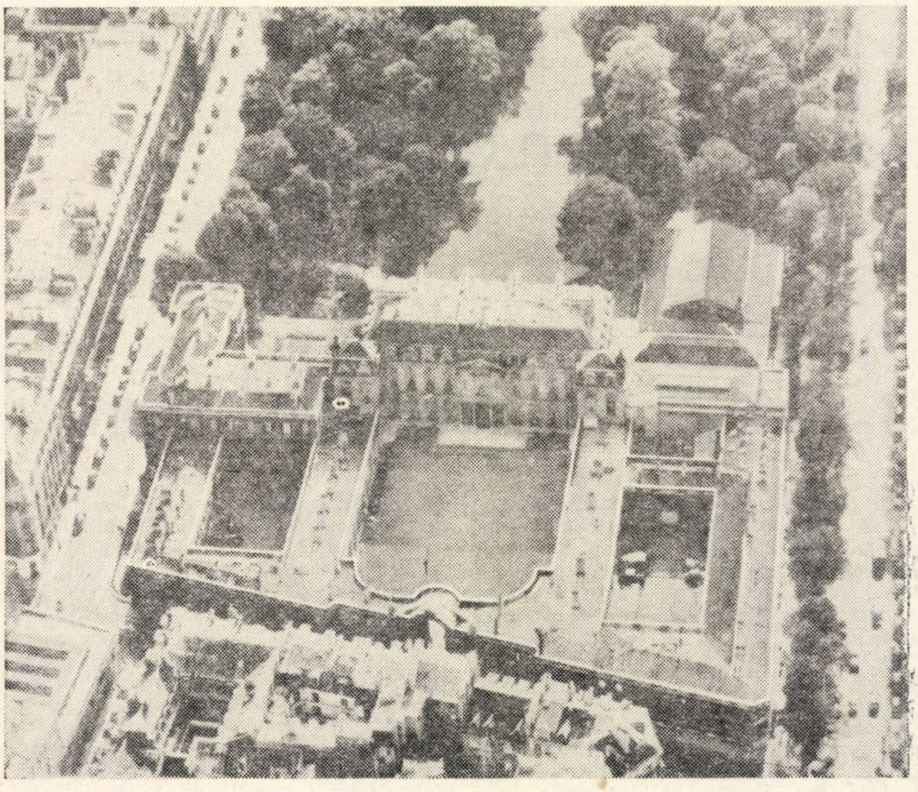

Istoria ne spune că Elysée își datorește înfățișarea de astăzi stratagemei utilizate de viitorul Louis XV pentru a-l obliga pe contele d'Evreux, un mare harpagon, să-și înfrumusețeze și să-și lărgească locuința : „Nu-ți voi acorda brevetul de guvernator în l'Île de France decît într-o locuință demnă de această înaltă dregătorie". În felul acesta, vechea clădire ridicată în 1718, la moartea lui Louis XIV, în noul cartier de lîngă Tuilleries, a fost renovată și mărită. Dar zgîrcenia legendară a stăpînului a făcut să nu fie mobilată și locuită decît pe jumătate.

Personaje și fapte celebre

În 1848, primul președinte al Republicii Franceze, Louis-Napoleon Bonaparte, a pus să se construiască o nouă intrare în curtea palatului : o intrare care să pară un adevărat arc de triumf Pe această poartă se ajunge în curtea de onoare, unde comunarzii din 1871 și-au instalat bateriile. Fațada dinspre curte a clădirii are o istorie numai a sa. Președintele Sadi Carnot făcuse să se construiască o verandă-vestiar, cum nu se poate mai urîtă, care fusese numită „colivia cu maimuțe". Președintele Jules Grévy dăduse palatului înfățișarea unei gări de provincie prin instalarea unui orologiu. Toate acestea au fost dărîmate și scoase. După cum au fost scoase lampadarele tip Napoleon III.

Șapte trepte. Apoi ușile de sticlă mată, construite de președintele Vincent Auriol, se deschid, dînd în vestibul. Stil Empire. Aici, în 1805, generalul Murat, cumnatul lui Napoleon, dădea serbări fastuoase. Parterul are încă patru saloane, dintre care unul celebru : împodobit cu frize, tablouri și panouri decorative semnate de Van Loo și Boucher, excelînd în nuduri și scene libertine, el a fost camera de dormit a vestitei doamne de Pompadour. Două sute de ani mai tîrziu, pentru ca miniștrii să-și poată ține nestingheriți ședințele de lucru în acest salon, nudurile lui Boucher au fost acoperite cu draperii. Un alt salon conținea secretele de stat, păstrate — ce ironie ! — sub ochiul rece al cîtorva monarhi europeni ale căror tablouri se află încă pe pereți : regina Victoria a Angliei, Franz Joseph al Austriei, țarul Nicolae II, Isabela a Spaniei și papa Pius IX. Destinate marilor recepții oficiale, alte două saloane dau spre grădină : aici, generalul de Gaulle ține conferințele sale de presă și își înregistrează discursurile televizate. Între sala de serbări, construită în aripa dreaptă de către președintele Carnot, și sufragerie, se află grădina de iarnă, operă a președintelui Grévy. Pentru a arăta că mesele date aici nu erau întotdeauna prea bogate, Henri Rochefort povestește următoarea întîmplare în *l'Intransigent* : Un tînăr în costum de seară a fost arestat azi noapte, pe la orele unu, în timp ce fura o pîine de la un brutar. Interogat de către polițist, el a răspuns : «E un caz de forță majoră, tocmai ieșeam de la un dineu dat de Președintele Republicii». El a fost imediat eliberat, iar trecătorii au făcut colectă pentru a-l ajuta".

O scară, construită pe timpul lui Murat, duce la primul etaj. Aici stătea „regele Romei" în perioada cînd Napoleon se instala la Elysée. Sala de baie a fost transformată : ea folosește ca antecameră spre capelă și spre apartamentele particulare.

Capela e în stil neobizantin. Un timp, a fost folosită ca odaie de lucru, plină de birouri și dosare. Generalul de Gaulle a redat-o cultului. Tot la etaj se află „salonul de argint" în care Napoleon, după Waterloo, a iscălit cea de a doua abdicare a sa, în seara zilei de 22 iunie 1815, înainte de a se îmbarca pentru insula Sfînta Elena. Treizeci și șapte de ani mai tîrziu, Louis-Napoleon Bonaparte a pregătit aici lovitura de stat de la 2 decembrie. Tot aici a murit președintele Félix Faure.

Lebede și sentinele

Parcul din jurul palatului Elysée pare să întărească atmosfera de liniște și taină : pe lac, cîteva lebede albe, pe alei, printre copacii bătrîni de o sută de ani, siluetele militare ale gărzii republicane. Și totuși, parcul a fost cîndva foarte animat : în 1797, ducesa de Bourbon, verișoară a lui Louis XVI, a închiriat palatul Elysée pentru suma de 18 000 livre pe an unui impresar care organiza serbări populare în parc și închiria, la rîndul său, apartamentele. Unul din ele a fost ocupat un timp de tînărul poet Alfred de Vigny. Mai tîrziu, în acest parc, soția președintelui Poincaré era să fie răpită de un urangutan scăpat dintr-o menajerie din împrejurimi.

Parada președinților

Timp de 117 ani, 18 președinți ai Franței s-au instalat pe rînd în palatul Elysée. Primul a fost Louis-Napoleon Bonaparte care, după patru ani, va ajunge împărat. Îi urmează Adolphe Thiers, ales la vîrsta de 74 de ani prin vot deschis, de către o adunare națională înspăimîntată de succesele comunarzilor. Doi ani mai tîrziu, îi ia locul mareșalul Mac-Mahon care, după ce dizolvă Camera, demisionează. Jules Grévy, ales în 1879, va fi reales în 1886, dar peste un an demisionează și el. Următorul președinte, Sadi Carnot, moare asasinat înainte de expirarea mandatului. Casimir Perier, care-i succede, nu rămîne la Elysée decît șase luni : lipsit de orice popularitate, e nevoit să-și dea demisia. Félix Faure (1895—1899) moare de congestie cerebrală în „salonul de argint", la vîrsta de 54 de ani. Pe timpul următorului președinte, Emile Loubet, se realizează separația bisericii de stat. Armand Fallières (1906—1913) îl precedează pe matematicianul Raymond Poincaré, sub președinția căruia Franța cunoaște primul război mondial și dezvoltarea monedei naționale. Din nou un președinte pentru numai 6 luni : Paul Deschanel în 1920. După patru ani, Alexandre Millerand va fi obligat să demisioneze, la rîndul său, de către o cameră ostilă. După Gaston Doumergue (1924—1931) urmează al doilea președinte asasinat : Paul Doumer (1931—1932). Beneficiind de două alegeri, Albert Lebrun (1932—1940) va fi alungat de prăbușirea Franței în timpul celui de al doilea război mondial. Urmează Vincent Auriol (1947—1954), René Coty (1954—1958) și Charles de Gaulle, ales la vîrsta de 68 de ani.

Ș. P.

Un sat finlandez în regiunea lacurilor

Finlanda, „țara celor o mie de lacuri"

...De fapt, țara celor 60 000 de lacuri. Cu toate că nimeni, probabil, n-ar putea preciza cu toată certitudinea numărul lor exact. În orice caz, statisticile desemnează Finlanda ca regiunea de uscat unde apele interioare ocupă o suprafață mai întinsă decît în orice altă țară de pe glob. Așa se și face că o avuție de prim ordin pentru finlandez este obișnuita barcă. „Nu ești prea bogat dacă ai o barcă, dar ești foarte sărac dacă nu o ai" — ne spunea studentul care ne-a călăuzit în orașul Turku.

Țara poate fi „străbătută" aproape în toată întinderea ei, de la sud la nord și invers, pe calea molcomă a apei. Vizitatorul, ca și gazdele, preferă însă să facă deplasarea mai rapid, în avion, putînd astfel admira în zilele senine salba de lacuri ce fragmentează uscatul în trupuri de teren acoperite, în cea mai mare parte, cu păduri. Căci în Finlanda, țară cu natură aspră, disponibilitățile de generozitate ale acesteia s-au distribuit în mod aproape uniform în zone lacustre și forestiere. În marile regiuni lacustre din interior, 20 pînă la 50 la sută din suprafață este acoperită de ape. Luciul străveziu al pînzelor de apă și pădurile de conifere, învîrstate cu mesteceni sînt singurele alternanțe peisagistice, care dau farmec și originalitate acestor locuri, impresionînd pe vizitatorul venit din altă parte a Europei, unde echilibrul formelor naturale este întocmit cu totul altfel.

E aici, în nordul Europei, o geometrie unică a apei și uscatului ce devine simbol al regiunii scandinave. Involuntar, memoria îți readuce în fața ochilor această imagine inedită, rezumînd contactul cu peisajul finlandez și oferindu-ți totodată o premisă pentru a pătrunde și înțelege lumea de civilizație materială și culturală pe care oamenii curajoși, dîrzi și harnici ai acestor locuri au adăugat-o naturii. Într-un fel, Finlanda face parte, prin extremismul condițiilor sale naturale, dintre țările în care geografia își pune mai puternic amprenta asupra economiei și vieții omului. Astfel, prezentarea oricît de sumară a geografiei fizice a țării nu este doar un tribut plătit convențiilor „notei de drum", ci o introducere necesară. În aceeași ordine de idei, nu se poate omite nici faptul că Finlanda este cea mai septentrională dintre țările lumii, o treime din lungimea acestui pămînt, aproximativ dreptunghiular, fiind situată la nord de Cercul Polar Arctic, care „traversează" Laponia la cîțiva kilometri de orașul Rovaniemi.

■

În cursul vizitei pe care am făcut-o recent, ca membru al unui grup de ziariști români, la invitația Ministerului Afacerilor Externe al Finlandei, am avut posibilitatea, datorită solicitudinii și ospitalității gazdelor noastre, să cunoaștem unele dintre cele mai caracteristice aspecte economice și forme de viață ale acestei țări. Itinerarul vizitei — cu un bogat program de obiective industriale, turistice și culturale — ne-a îngăduit incursiuni în trecutul ca și în cotidianul Finlandei, cunoașterea unor privelști de neasemuită frumusețe ca și a unor realizări tehnico-economice cu atît mai remarcabile cu cît sînt smulse în lupta cu o natură vitregă. Este vizibil la tot pasul efortul pe care îl face Finlanda pentru a se integra, pe toate planurile, ritmurilor civilizației contemporane, valorificînd resursele naturale și potențele economice de care dispune. Pretutindeni se observă rezultatele modernizării unei economii tradiționale, bazate altădată pe principalul factor de bogăție naturală — lemnul. Orașe moderne, construite în trecut aproape numai din lemn, se ridică în inima unui peisaj forestier și lacustru, oferind un spectacol uimitor de armonizare a civilizației cu natura. Aceasta îți apare cu toată pregnanța mai ales în orășelele-satelit înșirate circular la extremitățile Helsinkiului. Conservînd și păstrînd frumusețile sale naturale, minunatele tradiții care mențin viu trecutul său istoric, poporul finlandez este angajat cu tenacitate pe drumul continuării operei de modernizare a țării — atît în economie, cît și în felul de viață, în arhitectură și urbanism — domenii ilustrate de creatori care au devenit celebrități mondiale (Saarinen Eliel, creatorul gării din Helsinki, un adevărat monument arhitectural ; Alvar Aalto, Viljo Rewell și alții).

Helsinki — oraș înconjurat de mare, situat pe aceeași paralelă cu Oslo, Stockholm, Leningrad — este o capitală modernă, care, înafara muzeelor, mai păstrează încă puține urme din îndelungul său trecut istoric (a fost înființat în 1550 de regele Gustav I Vasa) : orașul vechi, construit din lemn, a fost de mai multe ori mistuit de foc. El a devenit capitala Finlandei în 1812, transformîndu-se apoi, încetul cu încetul, într-un puternic centru economic și cultural al țării. Orașul impresionează mai ales printr-o arhitectură modernă a noilor cartiere, care au drept caracteristică construcția de locuințe în plină natură, printr-o intensă viață culturală. La cei aproximativ 500 000 de locuitori, Helsinki numără 13 teatre.

Un punct important al itinerarului pe care s-a desfășurat vizita noastră este orașul Turku, al treilea oraș ca mărime din Finlanda, dar care se bucură de privilegiul de a fi cel mai vechi oraș al țării, de a fi fost prima ei capitală și de a fi conservat vechi monumente istorice : catedrala fondată în secolul XIII, castelul și prima universitate, înființată în 1640. Am vizitat apoi unele dintre noile și modernele centre industriale apărute relativ recent pe harta Finlandei : Pori (industrie metalurgică), Outokumpu (un mare combinat de cupru), Naantali (o mare rafinărie de petrol care prelucrează țiței provenit exclusiv din import), Rovaniemi, centrul administrativ al Laponiei, combinatul metalurgic al Societății anonime Rautaruuki și altele.

Ne-am făcut astfel o imagine a procesului de industrializare a țării, spre care converg principalele eforturi constructive ale Finlandei.

■

Dl Reino Honkorenta, șeful direcției comerciale din Ministerul Afacerilor Externe, caracteriza Finlanda ca o țară cu o economie dezvoltată, deși unele sectoare industriale importante se află încă în curs de dezvoltare. Procesul de industrializare s-a intensificat mai ales după război, cînd s-au dezvoltat, pe lîngă industria lemnului — ramură tradițională — industriile metalurgică și textilă. O mare importanță pentru economia finlandeză prezintă comerțul exterior care aduce țării mai mult de 20 la sută din venitul ei național. Cu toată conjunctura economică favorabilă din ultimul timp, în unele sectoare ale economiei apar disponibilități de mînă de lucru : după al doilea război mondial au emigrat

100 000 de finlandezi (numai în Suedia, peste 60 000), printre care și cadre cu pregătire superioară. După cum mi s-a relatat, intervin dificultăți și în domeniul comerțului exterior, care continuă să aibă o balanță pasivă, determinată, în primul rînd, de faptul că importul, îndeosebi din Republica Federală Germană și Suedia, depășește considerabil exportul. Se resimte, ca o dificultate, lipsa de capital pentru crearea de noi întreprinderi, pentru construcții de locuințe, pentru mărirea fondului de asigurări sociale și altele. De aceea, atît guvernul cît și marile societăți industriale explorează noi disponibilități pentru mărirea exportului și pentru procurarea capitalurilor necesare susținerii eforturilor de dezvoltare a industriei.

Cu toate că viața economică a Finlandei s-a diversificat mult în cursul ultimelor două decenii, industria forestieră își păstrează locul central în ansamblul dezvoltării ei. Metamorfoza industrială a lemnului a constituit punctul de plecare al însăși modernizării și diversificării economiei finlandeze. Produsele industriei lemnului dețin ponderea hotărîtoare în exportul finlandez. Dacă pînă la începutul secolului nostru lemnul era exportat în mare parte în stare brută, în prezent el este valorificat, prin industrializarea în condiții superioare, exportîndu-se sub formă de celuloză, hîrtie, cartoane etc. Este semnificativ faptul că în prezent capacitatea de industrializare a lemnului a depășit limita superioară a disponibilităților de tăiere a pădurilor și Finlanda — țară în care pădurile ocupă 70 la sută din suprafață — a ajuns să importe lemn brut.

În prezent, principalul articol de export al industriei forestiere este hîrtia. Între anii 1960—1965, în industria forestieră s-a desfășurat o acțiune de modernizare a producției de hîrtie și celuloză creîndu-se fabrici automatizate cu o capacitate medie comparabilă cu aceea a întreprinderilor din S.U.A. și Canada și superioară celei din Suedia și Norvegia. În cursul vizitei am putut vedea două asemenea fabrici moderne — una de celuloză, la Rauma-Repola, și alta de hîrtie de ziar la Kokola, complet automatizate. Introducerea automatizării a permis o creștere a producției de celuloză între anii 1960—1965 cu 62 la sută, iar a celei de hîrtie și cartoane cu 70 la sută. În convorbirile pe care le-am avut la Asociația centrală a industriei lemnului ni s-a vorbit despre o preocupare de bază în economia forestieră — aceea de a se asigura un echilibru între cantitatea de masă lemnoasă tăiată anual și creșterea naturală anuală a pădurilor. După calculele făcute, în Finlanda creșterea naturală anuală a masei lemnoase este de 43 milioane m³. Întrucît în prezent se taie anual cam 50 milioane m³ de lemn — depășindu-se sporul obținut prin creșterea naturală — se desfășoară o amplă acțiune pentru sporirea productivității pădurilor prin împăduriri, utilizarea de îngrășăminte chimice, metode științifice de întreținere. Ca rezultat principal se urmărește scurtarea vîrstei necesare pentru ca un copac să atingă „dimensiunea industrială" (în prezent, ca durează, în medie, 70—80 de ani, în sud fiind de 30, iar în Laponia — 150 ani).

Cu amabilitate și cu o mîndrie reținută, caracteristică temperamentului nordicilor, unul dintre directorii fabricii de hîrtie de ziar de la Kokola (a patra ca mărime printre cele 10 fabrici de hîrtie de ziar din Finlanda) ne-a prezentat cîteva date semnificative asupra producției și exportului de hîrtie din Finlanda. Țara sa — ne-a spus domnia-sa — produce anual aproximativ 1 700 000 tone hîrtie de ziar, fiind după Canada al doilea exportator mondial de asemenea hîrtie. Numai fabrica de la Kotka produce 600 de tone zilnic, iar pe an 200 000 tone hîrtie de ziar, pe care o exportă pînă în cele mai îndepărtate orașe din lume.

Am putut constata în cursul vizitei că Finlanda este nu numai o mare producătoare de hîrtie și celuloză, ci și o producătoare de utilaje și fabrici automatizate pentru industrializarea lemnului. Societatea Rauma-Repola — a doua ca mărime din Finlanda — construiește fabrici de celuloză și în alte țări (de pildă, în U.R.S.S.). O serie de utilaje au fost furnizate și țării noastre pentru fabricile de celuloză și hîrtie.

Industria forestieră finlandeză dispune de o puternică bază proprie de cercetări științifice, cu ajutorul căreia au fost duse la punct procedee moderne de valorificare a lemnului. Pe lîngă laboratoarele de uzină, într-unul din pitorești orașe-satelit care înconjoară Helsinki-ul, funcționează laboratoarele centrale ale Institutului finlandez de cercetări pentru industria celulozei și hîrtiei. Unul dintre directorii institutului ne-a informat că aproximativ 10 la sută din cercetări au un caracter fundamental, iar 90 la sută sînt de factură tehnico-științifică, o mare parte din ele fiind efectuate la cererea expresă a întreprinderilor.

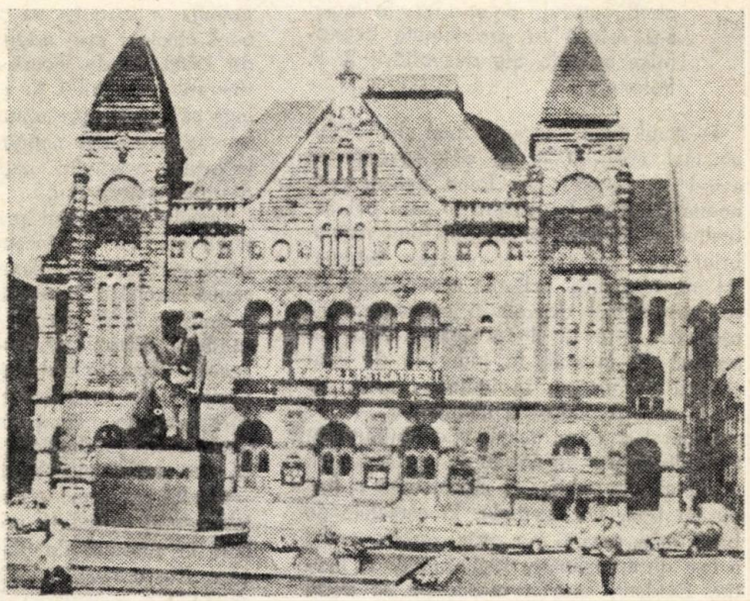

Teatrul Național din Helsinki

Aici sînt folosite pentru cercetări toate aparatele existente la ora actuală în industria de celuloză și hîrtie, urmărindu-se întregul proces — mecanic, chimic, biologic — de industrializare a lemnului. Institutul primește peste 300 de reviste de specialitate din întreaga lume — inclusiv din România — constituind, în același timp, o bază modernă de perfecționare pentru specialiști și cercetători veniți aici din mai multe țări. Am reținut aceste aspecte pentru că ele subliniază pregnant o condiție hotărîtoare a progresului economic și tehnic al oricărei țări: organizarea și dezvoltarea unei baze proprii de cercetări științifice, corespunzătoare cerințelor economiei sale.

■

Convorbirea pe care grupul de ziariști români a avut-o cu dl Ahti Karjalainen, ministrul afacerilor externe al Finlandei, ne-a dat prilejul să aflăm din cea mai autorizată sursă aspecte actuale ale relațiilor și ale politicii externe finlandeze. Răspunzînd solicitărilor noastre cu o desăvîrșită amabilitate, dl Karjalainen ne-a înfățișat liniile directoare și principiile de bază ale orientării Finlandei în politica sa externă.

Pentru Finlanda — a subliniat dl Karjalainen — este important să stabilească relații economice și culturale atît cu țări din Est și din Vest, cît și cu țări în curs de dezvoltare, prin aceasta servindu-se și obiectivul comun al păcii. Poziția de neutralitate pe care Finlanda o urmează cu consecvență — aceasta fiind una din bazele politicii sale externe — îi asigură stabilirea și menținerea de relații multilaterale cu toate țările, indiferent de regimul lor politic. Pentru Finlanda au o importanță aparte relațiile de bună vecinătate pe care le-a stabilit cu Uniunea Sovietică, pe bază de înțelegere reciprocă, în perioada postbelică. Ministrul de externe finlandez a apreciat aceasta ca un succes al politicii externe promovate de cele două țări. Relațiile bilaterale speciale pe care Finlanda le întreține cu celelalte țări nordice sau cu Uniunea Sovietică nu diminuează însă cîtuși de puțin dezvoltarea unor bune relații multilaterale spre care Finlanda a tins și tinde mereu. Un factor stabil, continuu în politica internațională a Finlandei, îl constituie relațiile economice, politice, culturale, militare trainice cu celelalte țări nordice, stabilite prin acorduri și întîlniri între miniștrii acestor țări și prin intermediul Consiliului Nordic, adunare consultativă, împuternicită să voteze exclusiv recomandări. Acesta, a subliniat dl Karjalainen, n-are puteri supranaționale.

Arătînd că obiectivele principale ale politicii externe finlandeze sînt menținerea păcii și apărarea independenței naționale, dl Karjalainen sublinia că pacea lumii este o problemă universală, indivizibilă și că, după părerea sa, și statele mici, în special cele neangajate, trebuie să contribuie la asigurarea ei.

În încheierea convorbirii, dl Ahti Karjalainen, referindu-se la relațiile dintre România și Finlanda a apreciat că ele se desfășoară în condiții bune și că există premise pentru întărirea colaborării economice între cele două țări. Urmărind cu interes evoluția României — a declarat ministrul finlandez al afacerilor externe — avem certitudinea că există posibilități și resurse pentru intensificarea schimburilor economice reciproc avantajoase. La despărțire, domnia-sa a transmis cele mai bune urări poporului român. Sînt cuvinte ce ne-au fost adresate, cu cele mai prietenești sentimente, de toți reprezentanții opiniei publice finlandeze cu care am avut plăcerea să ne întîlnim în cursul vizitei noastre.

Ca atare le-am și consemnat.

Ion DRAGAN

Jan Karol WENDE

vicemareşal al Seimului R.P. Polone

despre

■ preocupări economice actuale

■ colaborarea româno-polonă

România a fost vizitată recent de o delegaţie a Seimului R. P. Polone. Conducătorul delegaţiei, Jan Karol Wende, vicemareşal al Seimului, a răspuns la unele întrebări puse de revista noastră.

În prima parte a convorbirii, conducătorul delegaţiei Seimului s-a referit la problemele economice actuale ale dezvoltării R. P. Polone :

— Anul 1965 este anul final al planului cincinal 1961—1965. El este apreciat ca avînd rezultate foarte bune pentru economia Poloniei. În măsura în care pot actualmente (sîntem la sfîrşitul lunii noiembrie) să apreciez rezultatele întregului an, elementul cel mai semnificativ mi se pare ritmul dezvoltării economice. El oscilează între 12 şi 18 la sută. Asta înseamnă 12 la sută în industria de construcţii de maşini, în industria grea, iar 18 la sută în industria chimică.

În acelaşi timp, rezultatele obţinute în agricultură îmi îngăduie de asemenea să afirm că ultimul an al cincinalului a fost un an bun. De exemplu, la cerealele de bază (grîu, secară, orz, ovăz) recolta medie a fost de aproximativ 19,2 chintale la hectar. Evident, aceasta presupune că avem cereale mai multe ca în 1964. Totuşi, şi anul acesta va fi necesar să continuăm a importa cereale. Consumul şi producţia, mai ales în ce priveşte nutreţurile, impun Poloniei un import de cîteva milioane tone de cereale anual, ceea ce reprezintă bineînţeles o greutate pentru întreaga economie. Ieşind oarecum din problematica anului curent, aş sublinia că planul pe 1970 îşi propune lichidarea importului de cereale.

Într-un cuvînt, dacă vorbim despre anul în curs, despre anul care se termină, putem spune că a fost un an care îngăduie un start bun pentru viitorul cincinal.

Jan Karol Wende ne vorbeşte apoi despre viitorul plan cincinal al Poloniei, în curs de elaborare :

— Contururile generale ale viitorului cincinal prevăd un echilibru între producţia grupei A şi a grupei B, de natură să acopere în condiţii cît mai bune necesităţile pieţei. Aş numi aceasta o caracteristică importantă a liniilor directoare ale noului cincinal.

La capitolul Investiţii, se prevăd alocări foarte importante în agricultură. O altă problemă la fel de importantă pentru Polonia şi care îşi va găsi oglindirea în noul cincinal este asigurarea unui număr de 1 500 000 de locuri de muncă pentru tineretul care intră în producţie. Se înţelege că aceasta presupune un efort pentru întreaga economie naţională, şi va influenţa repartiţia venitului naţional la capitolul destinat consumului.

Lucrările Seimului privind votarea planului cincinal vor începe anul viitor. Potrivit prevederilor, planul ar urma să fie supus aprobării în martie. Dar pînă atunci planul pe 1966 este în curs de dezbatere în Seim. Planul pe anul viitor reflectă aceeaşi dinamică a dezvoltării viitoare, respectiv ia în considerare elementele pe care le-am menţionat mai înainte — echilibrul între producţia grupei A şi grupei B, crearea de noi posturi pentru tineret etc.

O altă problemă economică deosebit de interesantă constă în proiectele de schimbări în sistemul de planificare şi conducere. Ele urmează să fie traduse în viaţă anul viitor. Este vorba despre lărgirea răspunderilor şi atribuţiilor trusturilor industriale, ceea ce tinde să apropie conducerea economică de locurile de muncă. Se prevede, practic, ca un număr mai mare de întreprinderi industriale să primească atribuţii de export, iar depăşirea de către acestea a planului de export va îngădui o extindere a fondului de salarii şi a locurilor de muncă. Pe de altă parte, numărul indicilor transmişi de la organele centrale de planificare în jos va fi mult mai mic. Se are deci în vedere o creştere mai mare a iniţiativei şi răspunderii la toate nivelurile economiei.

În continuarea convorbirii, conducătorul delegaţiei Seimului se referă la unele probleme legate de politica externă a R. P. Polone :

— Politica externă a Poloniei este bazată pe trei principii : colaborarea şi alianţa strînsă cu ţările socialiste ; ajutor acordat ţărilor în curs de dezvoltare, precum şi colaborarea cu aceste ţări ; colaborarea economică, culturală şi, acolo unde se poate, politică, pe baza coexistenţei şi avantajului reciproc, cu ţările capitaliste.

Conform acestor principii se dezvoltă politica externă a Poloniei. Ca şi celelalte ţări socialiste, Polonia este vital interesată în menţinerea păcii. Aci îşi au originea acele iniţiative ale Poloniei, pe plan extern care tind spre întărirea şi consolidarea păcii, viziunea noastră asupra problemelor coexistenţei paşnice. Noi considerăm că coexistenţa paşnică trebuie să fie generală şi nu de un aşa-zis tip „selectiv" lansat de Statele Unite : într-o regiune a lumii agresiune, iar în alta joc diplomatic spre coexistenţă paşnică. Noi considerăm că coexistenţa paşnică presupune aplicarea ei în toate regiunile lumii. Pacea este indivizibilă.

Polonia acţionează în vederea găsirii unor soluţii de rezolvare a problemelor internaţionale. Aceste intenţii stau la baza planului Rapacki de creare a unei zone denuclearizate în Europa centrală, a planului Gomulka de îngheţare a armamentelor nucleare. Aceleaşi considerente stau la baza propunerilor poloneze de convocare a unei conferinţe consacrate problemelor securităţii europene.

Evident că menţinerea şi consolidarea păcii este posibilă în condiţiile dezarmării generale şi totale. Luînd însă în considerare toată complexitatea acestei probleme, încordarea intervenită şi dificultăţile care au existat în anii de după război şi care au generat printre altele lipsa de încredere, ni se par foarte valoroase măsurile parţiale de dezarmare, ceea ce explică propunerile poloneze care tind spre soluţionarea parţială a unor probleme ale dezarmării.

M-aş putea, de asemenea, referi la relaţiile bilaterale în continuă dezvoltare ale Poloniei cu unele state vest-europene. În ultima vreme, agenda diplomatică a înscris o serie de vizite la nivel înalt între Polonia şi Franţa, Italia, Anglia, Danemarca. Aceste ţări aparţin, după cum se ştie, Pactului Nord-Atlantic. De aceea, nu se poate vorbi, în înţelesul total al cuvîntului, de o apropiere politică. Dar în interiorul N.A.T.O. se desfăşoară unele procese de dezintegrare legate fie de politica periculoasă a S.U.A., fie de tendinţele unor state din N.A.T.O. de a ocupa o poziţie

CONVORBIRI

independentă față de Statele Unite. În egală măsură, trebuie să menționăm faptul că unele state văd cu neliniște pericolul crescînd al politicii R. F. Germane.

În aceste domenii se poate vorbi despre unele elemente contigente, cum ar fi, de pildă, acțiunile menite să împiedice accesul R.F.G. la arma nucleară. Vizita premierului Cyrankiewicz la Paris a îngăduit reafirmarea atitudinii Franței într-o serie de probleme printre care în problema frontierei Oder-Neisse.

Relațiile economice ale Poloniei cu aceste state se dezvoltă foarte bine și au tendințe de creștere. Aceasta se referă mai ales la Franța, cu care în perioada 1955—1960, schimburile comerciale au fost destul de reduse.

În ultima parte a convorbirii, conducătorul delegației Seimului s-a referit la relațiile româno-polone și la impresiile pe care le-a cules în cursul vizitei efectuate în țara noastră :

— Relațiile româno-polone sînt foarte bune. Noi aparținem aceleiași comunități politice, aceluiași tratat militar. Țările noastre sînt legate printr-un tratat de prietenie și mai ales au un interes comun — construirea socialismului.

Vreau să subliniez cu deosebită satisfacție că în ultimii ani s-a constatat o importantă dezvoltare a colaborării economice dintre Polonia și România. Schimburile au crescut de cîteva ori, modificîndu-se în același timp și structura lor, fapt legat de dezvoltarea generală a țărilor noastre. România și Polonia au bune legături economice, unele ramuri ale economiei românești asigurînd cu produsele lor ramuri ale economiei polone, și invers. Nu ne îndoim că anii care vor urma vor aduce o dezvoltare și mai mare în acest domeniu, al colaborării economice, pe planul cooperării și specializării producției.

Delegația Seimului R. P. Polone a vizitat numeroase obiective industriale, a avut convorbiri cu activiști și cu personalități din domeniul politic și a întreprins un schimb de experiență în domeniul activității Seimului R. P. Polone și Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România. Folosindu-mă de prilejul care mi se oferă, aș dori să subliniez că impresiile culese sînt foarte puternice. Și aci nu este vorba de complimente. Am constatat o dezvoltare rapidă a țării dv., o dezvoltare impunătoare a industriei, nașterea unor ramuri industriale cu totul noi. Într-un cuvînt, impresia noastră este că întreaga Românie se prezintă ca un vast șantier, pretutindeni desfășurîndu-se o muncă intensă.

Delegația noastră nu a sosit pentru a semna vreo convenție. Scopul vizitei este întărirea legăturilor de prietenie care există între Polonia și România. Ducem cu noi un bagaj de cunoștințe vast despre țara dv., și apreciem că a fost vorba nu numai de o vizită plăcută, dar în cel mai înalt grad utilă.

Sergiu VERONA

SPORT ȘI POLITICĂ

Recent, sesiunea de la Madrid a Comitetului Internațional Olimpic (C.I.O.) a adoptat o hotărîre al cărei răsunet a depășit cu mult cadrul mișcării sportive : Comitetul Olimpic al R. D. Germane a fost recunoscut ca independent, iar echipa acestei țări a primit dreptul de a se prezenta de sine stătătoare la Jocurile Olimpice.

Că e vorba de o hotărîre cu implicații politice a reieșit din promptitudinea cu care a fost consemnată de presa mondială și din declarația făcută în aceeași zi de secretarul de stat al Ministerului Informațiilor din R. F. Germană, von Hase, care afirma că „regretă decizia C.I.O."

Atîta timp cît era vorba de o echipă germană unită, țările N.A.T.O. acordau vize de intrare sportivilor din R.D.G. sub motiv că fac parte din echipa unică a „Germaniei", care „Germanie" la rîndul ei era considerată a fi reprezentată, de către R.F.G. În situația nou creată, țările făcînd parte din N.A.T.O. se află puse într-o dilemă : ori acceptă să acorde vize sportivilor din R.D.G. pe documentele de călătorie eliberate de R.D.G., ori renunță să mai organizeze Jocurile Olimpice. Hotărîrea reactualiza, lărgind-o, o altă măsură, mai puțin cunoscută în afara granițelor lumii sportive, luată acum cîțiva ani de C.I.O. Este vorba de interzicerea organizării de campionate mondiale sau continentale, de către acele țări care nu garantează acordarea de vize de intrare, fără nici o discriminare, sportivilor indicați de federațiile internaționale ca fiind îndreptățiți să participe la ele.

În consecință, Franței, care refuzase să acorde viza de intrare sportivilor aparținînd Federației de schi a R.D.G., recunoscută ca independentă de către Federația Internațională respectivă, i s-a retras dreptul de a organiza campionatele mondiale de schi de la Chamonix. De data aceasta Franța a și anunțat că va acorda vize tuturor sportivilor, fără discriminare, la Jocurile Olimpice de iarnă de la Grenoble — deci și sportivilor din R.D.G.

Hotărîrea recentă, luată de către C.I.O., privind Jocurile Olimpice, are un răsunet deosebit. În anii de după război, Jocurile Olimpice au depășit semnificația celei mai importante manifestații internaționale sportive, devenind unul din marile evenimente de interes mondial. Din momentul lansării „Syncom"-ului, cu ocazia Jocurilor Olimpice de la Tokio, cînd milioane de posturi de televiziune din lume s-au conectat la o rețea unică, Jocurile Olimpice au căpătat caracterul unui examen pe care-l dă țara respectivă în fața opiniei publice mondiale, sub toate aspectele vieții sale. Jocurile Olimpice capătă astfel o uriașă importanță propagandistică și nu sînt de mirare eforturile depuse de diferite țări pentru a obține dreptul de a le organiza.

Pentru cei care cunosc Comitetul Internațional Olimpic ca un for conservator, închistat în forme organizatorice nereprezentative, hotărîrea sesiunii de la Madrid, care a provocat nemulțumirea unor cercuri politice din Occident, nu poate să nu provoace totuși o oarecare nedumerire. Fără îndoială presiunea opiniei publice sportive din întreaga lume se face puternic simțită. În același timp, oricît de paradoxal ar părea, răspunsul ar putea fi dat, în parte, și de însăși structura anacronică a C.I.O.

În intenția fondatorilor săi, C.I.O. era conceput ca independent față de „orice fel de influențe comerciale, politice sau religioase" și, ca atare, alcătuit din personalități alese pe viață și care nu sînt delegați ai diferitelor țări la C.I.O., ci invers. De aici, explică unii comentatori, posibilitatea adoptării hotărîrii cu privire la reprezentarea R. D. Germane și a altor decizii contrarii unei anumite linii politice.

În acest sens, prezintă interes o succintă trecere în revistă a hotărîrilor luate de C.I.O. în ultimii ani, ca rezultat al presiunii opiniei publice mondiale.

Astfel, în 1952, o dată cu Jocurile Olimpice de la Oslo și Helsinki, în plin „război rece", se realizează unitatea mișcării sportive prin intrarea Uniunii Sovietice și reintrarea altor țări socialiste în mișcarea olimpică. În 1954 R. P. Chineză este primită în C.I.O. După ieșirea în 1958 a R.P. Chineze din mișcarea olimpică (ca protest împotriva reprezentării Taivanului), C.I.O. a refuzat sistematic (ultima oară, de curînd, la Madrid) să accepte ca Taivanul să figureze în documentele olimpice și să participe la jocuri, sub denumirea de „Republica Chineză". În 1963, C.I.O. recunoaște Comitetul Olimpic al R. P. D. Coreene.

Recent, rasismul în Africa de Sud a fost condamnat de C.I.O. și supus boicotului forurilor sportive internaționale, avînd ca rezultat eliminarea echipei sud-africane din Jocurile Olimpice de la Tokio și din orice fel de competiții internaționale, pentru timpul cît va fi menținut apartheidul în sport.

Apreciind critic structura învechită și unele poziții, prea puțin în pas cu vremea, ale C.I.O., opinia publică internațională nu poate să nu remarce felul pozitiv în care unele din problemele politice la ordinea zilei își găsesc oglindirea în domeniul atît de sensibil al sportului internațional.

S. ALEXANDRU

O ședință plenară a Comitetului Internațional Olimpic

CĂLĂTORII DIPLOMATICE INTEROCCIDENTALE

■ SCOPUL VIZITELOR LUI WILSON ȘI ERHARD LA WASHINGTON

■ REACȚII FAȚĂ DE INCLUDEREA R.F.G. ÎN COMITETUL DE PLANIFICARE ATOMICĂ A N.A.T.O.

Pe itinerarele Washington-Londra, Londra-Washington, Bonn-Londra, Bonn-Paris, Bonn-Washington, Washington-Paris, Londra-Paris circulă, ca în fiecare început de iarnă, miniștri de externe, miniștri ai apărării și chiar șefi de guverne. Așa se pregătește de obicei sesiunea din decembrie a Pactului Atlantic. Cu cît unul dintre guverne este mai dornic să obțină asentimentul partenerilor pentru o idee, pentru un deziderat, cu atît inițiază mai multe asemenea călătorii.

Franța nu și-a trimis emisari în nici o altă capitală occidentală. După cum se știe, ea dorește nu o concesie sau alta din partea N.A.T.O., ci modificarea structurii organizației.

Guvernul american este absorbit de eforturile pe care le cere și complicațiile pe care i le creează intensificarea războiului din Vietnam. De aceea, Marea Britanie face obiectul unei atenții mai susținute din partea Washingtonului decît alte state vest-europene : are în Extremul Orient interese care ar putea fi coordonate cu cele americane. (Traseul lui McNamara care s-a dus mai întîi la Londra, pentru a sonda intențiile britanice, a trecut rapid prin Paris, unde a participat la prima reuniune a noului Comitet special al N.A.T.O. și în cele din urmă a plecat grăbit spre Vietnam, este el însuși elocvent.)

Anglia, nehotărîtă în fața mai multor dileme — progrese pe calea dezarmării sau acceptarea ambițiilor atomice vest-germane ? o politică orientată mai curînd spre Europa sau o angajare sporită în zona oceanelor Indian și Pacific ? renunțarea la unele programe interne sau reducerea cheltuielilor militare ? — continuă sondajele și tatonările.

Cel mai stăruitor este guvernul vest-german. Are un obiectiv central bine determinat : accesul la arma nucleară. Dacă nu o poate căpăta dintr-o dată, cel puțin să se apropie de ea încetul cu încetul. Tactica a fost experimentată cu succes la crearea Bundeswehrului. A durat aproape 10 ani, dar astăzi are 400 000 de oameni sub arme și o înzestrare tehnică modernă.

Dileme britanice

Se presupunea că discuțiile purtate la Londra de ministrul american al apărării și de subsecretarul de stat, George Ball, vor prefigura întrevederea care va avea loc peste două săptămîni în Texas între președintele Johnson și primul ministru Wilson. N-a fost așa. Misiunea celor doi miniștri americani era doar de a sonda intențiile britanice, fără a le dezvălui pe cele americane. După părerea corespondentului din Washington al lui *The Times* nici n-ar fi putut s-o facă : „Aici nimeni nu cunoaște vederile președintelui Johnson. Nu cred că dnii McNamara și Bundy fac excepție". Nici interlocutorii britanici — premierul Wilson a făcut parte dintre ei — nu s-au arătat dispuși să-și clarifice pe deplin pozițiile, mai ales în domeniul care îi interesează cel mai mult pe americani și anume revizuirea, de mult anunțată, a programelor militare. Marea Britanie menține la bazele ei din colonii și de pe teritoriile Commonwealthului 140 000 de soldați. Majoritatea lor se află în Orientul Mijlociu și în Extremul Orient. Dacă astăzi nu se mai vorbește atît de des ca în trecut despre „relațiile speciale" anglo-americane, este pentru a nu provoca nemulțumirea altor membri ai Pactului Atlantic. În fond, însă, Anglia este privită la Washington drept cel mai puternic și mai de nădejde aliat. Retragerea ei totală sau parțială din Asia ar constitui o lovitură serioasă pentru strategia americană în această regiune. Studiile inițiate de guvernul laburist cu scopul de a adapta angajamentele militare externe ale țării la posibilitățile ei economice nu au fost încă terminate. Se crede chiar că definitivarea lor va dura atît de mult încît va întîrzia și publicarea Cărții Albe britanice despre înarmare, care se produce de obicei în ianuarie sau februarie.

Iată de ce miniștrii britanici nu l-ar fi putut informa în această privință pe McNamara nici dacă ar fi dorit s-o facă. În momentul tratativelor Wilson-Johnson, problema va continua să fie în studiu. Vor fi, deci, posibile unele negocieri. Dacă nu-și va reduce substanțial cheltuielile militare peste mări, Anglia va înfrunta riscul unei noi crize a lirei sterline la primăvară. Americanii ar putea fi solicitați s-o sprijine din punct de vedere financiar, cu atît mai mult cu cît deficitul Angliei în comerțul cu Statele Unite reprezintă jumătate din suma care dezechilibrează balanța ei de plăți.

Pe de altă parte, guvernul englez a început să considere că implicarea sa în strategia asiatică a Statelor Unite i-ar da dreptul să pună anumite întrebări. Proporțiile pe care le ia agresiunea americană din Vietnam îl îngrijorează, — deși pînă acum nu a dezavuat-o — cu atît mai mult cu cît noua ei amplificare a coincis cu dezvăluirea faptului că guvernul S.U.A. a respins orice propunere de tratative. În parlamentul englez se cere mai stăruitor decît oricînd desolidarizarea Marii Britanii de politica americană. O preocupare mai activă decît în trecut pentru unele măsuri de dezarmare parțială, îmbinată cu dorința de a contribui la destinderea încordării Est-Vest, a determinat vizita la Moscova a ministrului de externe Michael Stewart, însoțit de lordul Chalfont. Incompatibilitatea evidentă dintre acest demers și încurajarea directă a pretențiilor nucleare vest-germane explică parțial rezerva actuală a guvernului britanic față de propriul său plan de înarmare atomică a N.A.T.O., așa-numita formulă F.N.A. În această privință era necesar să se adopte cel puțin o atitudine provizorie cu prilejul întîlnirilor cu McNamara și Ball : a doua zi, zece miniștri de război urmau să se întrunească la Paris și să ia o hotărîre. Ținînd seama de faptul că Franța refuzase să participe, era clar că totul va depinde de existența unui acord de principiu anglo-american. El a fost realizat și poate fi rezumat în următoarele cuvinte : temporizare și o primă de încurajare a ambițiilor nucleare ale R.F.G.

Deocamdată, au stabilit miniștrii S.U.A. și Angliei, să nu se încerce realizarea proiectelor F.N.M. sau F.N.A. În schimb, să se instituie un „comitet nuclear permanent" al N.A.T.O., un fel de organism de control din care să facă parte și R.F.G. „cu rol consultativ". Ideea unei forțe nucleare a N.A.T.O. n-a fost însă abandonată ci doar lăsată pentru o a doua etapă. S-au fixat chiar și contururile acesteia : Marea Britanie ar urma să cedeze submarinele sale lansatoare de rachete „Polaris", care ar deveni „coproprietatea" colectivă a N.A.T.O. (deci și a R.F.G.) fără însă ca vreuna din țările membre să poată revendica pentru sine o parte din această flotă submarină. Și unele amănunte : Marea Britanie ar fi împotriva prezenței unor echipaje multinaționale pe submarine, dar le-ar accepta pentru bombardiere și pentru manipularea rachetelor.

Bonnul face primul pas (oficial) spre armele atomice

La Paris, sîmbătă, punctul de vedere americano-britanic a fost aprobat în unanimitate de cei zece miniștri ai apărării convocați din inițiativa lui McNamara. S-au creat trei grupe de lucru, care să studieze posibilitățile de distribuire a răspunderii nucleare în cadrul alianței. Ca puteri atomice S.U.A. și Anglia vor fi reprezentate în toate cele trei comitete. Primul dintre ele va examina problema comunicațiilor, adică a unui sistem cu ajutorul căruia membrii N.A.T.O să poată intra rapid în contact unul cu altul în cazul unei crize

majore. Cel de-al doilea se va ocupa de problema informațiilor, cu alte cuvinte a ceea ce va trebui adus la cunoștința guvernelor, pentru ca în momentul unei asemenea crize ele să fie la curent cu situația exactă. Pînă aici — probleme cu caracter mai curînd tehnic. Republica Federală Germană nu face parte din aceste două grupe de lucru de importanță secundară. În schimb, nu lipsește dintr-al treilea care pare a fi fost conceput cu scopul special de a o include pentru prima oară în mod oficial într-un sistem de supraveghere a armelor nucleare. Este vorba de „grupul de planificare nucleară", alcătuit din S.U.A. Anglia, R.F.G., Italia și Turcia. El va fi însărcinat să aleagă obiectivele împotriva cărora, în eventualitatea unui război, ar urma să fie lansate arme nucleare și cu elaborarea unei formule care să le permită militarilor să utilizeze aceste arme după consultarea prealabilă a țărilor membre.

Comitetul special va prezenta un raport asupra propunerilor sale sesiunii Consiliului N.A.T.O. care va avea loc între 14 și 16 decembrie, dar, fără să aștepte avizul acestuia, a și hotărît că se va întruni din nou, la nivelul miniștrilor apărării la sfîrșitul lunii martie 1966. Ținînd însă seama de categorica împotrivire a Franței față de orice integrare nucleară în Pactul Atlantic și mai ales față de orice măsură care ar putea duce la încredințarea unor arme nucleare vest-germanilor, toți observatorii politici consideră posibil un veto francez cu prilejul sesiunii Consiliului. În acest caz, marea satisfacție exprimată de von Hassel s-ar dovedi prematură : „Sîntem foarte satisfăcuți de convorbirile de astăzi — se spunea într-o declarație semnată de el sîmbătă — deoarece ele arată că avem o șansă să participăm la planificarea nucleară a N.A.T.O...."

Consternarea produsă în Franța de hotărîrea „Comitetului special" a fost exprimată de presa pariziană de cele mai diferite orientări. A doua zi după publicarea comunicatului, *L'Aurore* scria : „N.A.T.O. a întredeschis în fața Republicii Federale Germane poarta domeniului nuclear. Fără îndoială, dacă se compară ceea ce s-a făcut cu ambițiile vest-germane, pare puțin, o simplă satisfacere a amorului propriu. Este însă foarte mult dacă ne gîndim la ostilitatea manifestată în lagărul occidental — pentru a nu mai vorbi de sovietici — față de acordarea oricărei influențe atomice Bonnului".

Temerile manifestate în Europa occidentală față de perspectivele pe care le-ar deschide participarea vest-germană la controlul asupra armelor nucleare au crescut și mai mult ca urmare a precizărilor făcute de McNamara în legătură cu arsenalul atomic amplasat pe teritoriul țărilor europene membre ale N.A.T.O. și „pus atît la dispoziția unităților S.U.A. cît și la dispoziția altor țări din N.A.T.O.". Se adeverește, așadar, presupunerile exprimate în Occident după recentele dezvăluiri ale ziarului *New York Times :* armele nucleare sînt și acum, mai mult sau mai puțin, la îndemîna vest-germanilor (ca, de altfel, și a altor membri ai N.A.T.O.).

De notat și alt aspect al situației : la Londra s-a vorbit, după cum am văzut mai sus, despre o „etapă ulterioară în care se va lua totuși în discuție și crearea unei forțe nucleare integrate a Pactului Atlantic. Nici unul dintre cele trei grupuri de lucru nu are însă sarcina de a discuta proiectele existente în acest sens. Se pare, așadar, că realizarea lor a fost amînată deocamdată. Cîtăva vreme de aci înainte, vest-germanii ar urma deci să se mulțumească cu ceea ce le-a oferit McNamara, bineînțeles dacă propunerea va fi ratificată.

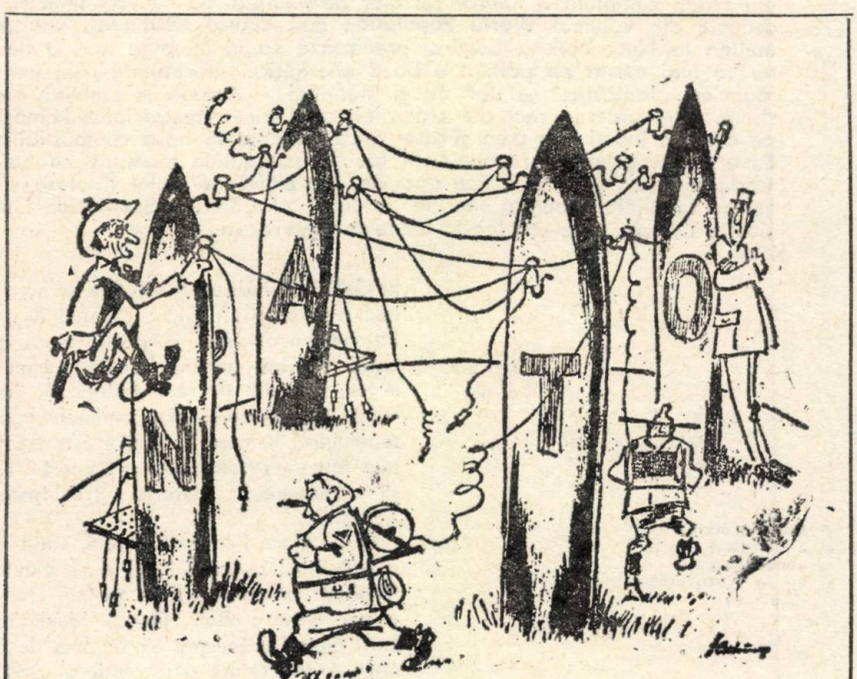

Numai de nu s-ar produce un scurt circuit

(Din **Die Welt**)

Washingtonul simulează indiferența

Toate acestea explică și ultima revenire a cancelarului Erhard asupra datei viitoarei sale vizite la Washington. Motivul invocat oficial — o convalescență postgripală care nu-l împiedică totuși să participe, în această săptămînă, la dezbaterile din Bundestag — este considerat de toți observatorii un pretext diplomatic. Unii au interpretat amînarea ca o expresie a dorinței cancelarului de a se întreține cu președintele Johnson după ce acesta se va fi întîlnit cu premierul Wilson, pentru a cunoaște concluziile convorbirilor anglo-americane și a-și spune părerea în legătură cu ele. Dar motivul principal este, desigur, nesiguranța în legătură cu ceea ce se va întîmpla în Consiliul N.A.T.O. Cancelarul Erhard vine la Washington pentru a solicita un rol fruntaș în alianța atlantică și mai ales „un statut nuclear" bine definit și vrea să știe de la ce punct trebuie să pornească cererile sale.

Oricum, vizita cade într-un moment neprielnic. Mai bine de doi ani, Statele Unite au încurajat într-una Germania occidentală să solicite arme atomice. Walter Lippmann arată că i-au aplicat un adevărat tratament psihologic, creîndu-i „complexe de inferioritate" și „sentimente de frustrare" numai și numai pentru a o determina să revendice „un statut egal" cu cel al Angliei și al Franței, adică ceea ce se numește un statut nuclear. Era o manevră în cadrul diverselor presiuni diplomatice exercitate de S.U.A. asupra altor aliați. Acum însă, cînd Vietnamul a devenit pentru Washington o problemă atît de arzătoare, guvernul american ar prefera ca Europa occidentală să-i ofere o „pauză diplomatică". Germaniei occidentale i-a oferit un aconto — participarea la „Comitetul special" de la Paris.

Înainte de vizita lui Erhard oficialitățile americane se străduiesc să simuleze o anumită indiferență. În timp ce la Bonn se așteptau cu nerăbdare rezultatele tratativelor purtate de McNamara la Londra, secretarul de stat Dean Rusk ținea o conferință de presă la Washington. A vorbit despre Vietnam și despre America Latină, despre relațiile americano-sovietice, despre Congo. Nici un cuvînt însă despre Pactul Atlantic, despre apropiata vizită a cancelarului Erhard sau despre vreun aspect oarecare al problematicii care interesează Germania occidentală.

Așadar, s-ar părea că guvernul american preferă să lase guvernul vest-german în postura de „solicitant", postură care s-a dovedit pînă acum un bun stimulent al fidelității atlantice a Bonnului. Experiența relațiilor R.F.G.-Franța — se apreciază la Washington — a arătat că entuziasmul vest-german ține atîta timp cît durează și speranțele sale că partenerul preferat îi va înlesni accesul la arma atomică. În cazul Franței, răceala vest-germană a început atunci cînd a devenit clar că ea se opune acestei năzuințe.

Este limpede că orice concesie pe linia apropierii Bonnului de controlul asupra armelor nucleare va stimula noi cereri, și mai stăruitoare din partea acestuia. „Grupul de lucru pentru planificarea nucleară" reprezintă un precedent primejdios.

Iată ce scrie în această privință ziarul *Combat :* „Orice participare directă sau indirectă a Bonnului la planificarea armelor nucleare sau la folosirea lor nu poate decît să relanseze războiul rece în Europa și să compromită șansele de realizare a oricărui nou acord care să ducă la o destindere Est-Vest. Într-adevăr, dacă R.F.G. reclamă cu atîta insistență un pretins „drept" în acest domeniu, singurul ei scop poate fi un șantaj în legătură cu revendicările teritoriale formulate oficial de anumiți miniștri. Ceea ce i se va spune în această privință d-lui Stewart la Moscova se va spune și de către Varșovia sau Praga, și de către foarte largi pături populare din Belgia, Olanda, Italia sau Franța."

Felicia ANTIP

sursele de energie sînt epuizabile?

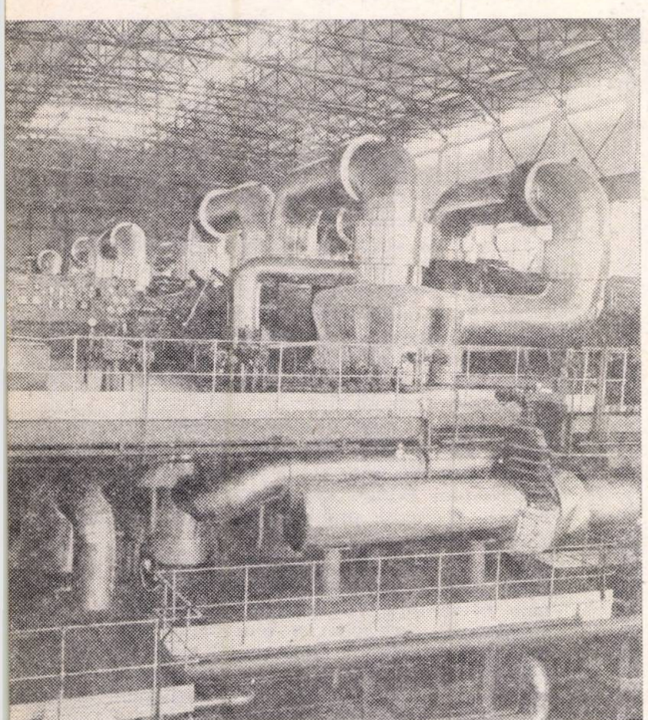

Sala de mașini a centralei atomo-electrice de la Novovoronej (U.R.S.S.)

Domnul C. G. Darwin, sociolog, care poartă numele unui eminent savant al secolului trecut, dar căruia nu-i împărtășește ideile, depune multe eforturi să convingă omenirea că o așteaptă, în cel puțin o sută de ani și cel mult în cinci sute, un cataclism înfiorător, echivalent cu stingerea soarelui : epuizarea completă a tuturor surselor de energie. Pe aceeași linie și alte articole din volumul **World Population and World Resources,** apărut simultan la New York și Londra, precizează că în 50 pînă la 100 de ani nu va mai exista pe pămînt o bază energetică. Plecînd de aici, unii romancieri „fantastici" – dar nu și științifici – descriu o omenire ce se stinge între zidurile reci ale clădirilor, uitîndu-se neputincioasă la mașinile pe care ea însăși le-a creat și care zac nemișcate în lipsa combustibililor... Experții energeticieni și economiștii fac investigații în legătură cu sursele tradiționale ca și cu cele nou apărute. Un astfel de prilej îl oferă și sesiunea Comitetului pentru energie electrică al Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa, care are loc la Geneva zilele acestea.

Asigurarea cu energie suficientă, sporirea surselor energetice și găsirea unora noi constituie o problemă-cheie a economiei moderne. În genere, istoria civilizației umane este legată direct și vital de valorificarea diverselor surse de energie, puse în mișcare pentru a produce și prelucra bunurile necesare, pentru a transporta mărfurile și oamenii, pentru a crea ambianța necesară unui trai la un nivel din ce în ce mai ridicat. Astăzi, omenirea dispune de multiple surse de energie. O tendință pe care o putem întrezări din întreaga evoluție anterioară este perspectiva diversificării izvoarelor energetice pe măsura dezvoltării forțelor de producție de care dispune societatea.

Preistoria energeticii moderne

Forța musculară umană a fost prima sursă energetică de care au dispus oamenii. Cu ajutorul ei doborau copacii și-și clădeau rudimentarele lor locuințe, vînau animalele și pescuiau. Și astăzi forța omenească mai continuă să constituie o parte apreciabilă a totalului energetic consumat, deși este evident, ponderea sa a fost și este într-o continuă descreștere. Dar pentru cîte regiuni ale lumii contemporane această forță a mușchilor nu este și astăzi principala, dacă nu chiar exclusiva, sursă de energie consumată ? Agricultura unora din țările africane care și acum cunosc ca singură unealtă săpăliga de lemn, „treieratul" cerealelor prin călcarea grînelor cu picioarele, irigatul cu burduful sau cu roata împinsă de om, sînt numai cîteva domenii în care situația primitivă a energeticii se regăsește aproape fără nici o schimbare... Dar meșteșugarul olar care-și acționează roata modelatoare, sau fierarul atîtor sate ale lumii, în care totul, de la foale la ciocan, este acționat de membrele omului...

O energie suplimentară a venit să se adauge forței musculare în momentul în care omul a început să folosească focul. Lemnul, cu ajutorul căruia se producea energia calorică, se găsea din belșug în mediul înconjurător. Cînd omul a descoperit metodele de topire și prelucrare a metalelor, atunci energia calorică a vîlvătăilor a devenit nu numai un mijloc de a face posibilă răspîndirea oamenilor și în regiunile reci, ci și un mijloc esențial de revoluționare a uneltelor și, prin aceasta, a întregii condiții umane. Poate tocmai de aceea, în semn de recunoștință, de foc se leagă una din cele mai frumoase legende mitologice, în care Prometeu este transformat într-un revoltat împotriva forței oarbe și antiumane a naturii întruchipate în Zeus...

O dată cu folosirea focului, forța musculară nu-și cedează locul ci se amplifică. Topitorii, meșteșugarii în metale ajung să creeze, printre altele, plugul. Momentul în care plugul a început să fie tras de către animale reprezintă o revoluție a cărei importanță e greu de subapreciat. Ea a permis agricultorilor să producă mai mult decît strictul necesar alimentar, iar consecințele acestui fapt sînt atît de multiple încît însăși încercarea de a le enumera pe toate este sortită eșecului. În orice caz, după cum arăta Engels, un efect nemijlocit este apariția condițiilor pentru a se trece la proprietatea particulară și la corolarul ei cel mai brutal — sclavia.

Cu timpul, a fost descoperit cărbunele, apoi energia hidraulică este pusă să acționeze morile Evului Mediu. Fulgerul a dat oamenilor ideea producerii electricității. A venit rîndul energiei descătușate din fluiditatea petrolului, apoi a celei cuprinse în nucleul atomului. Astăzi sînt puse în acțiune toate forțele imaginației inventive a omului de știință pentru a descoperi metodele de folosire a energiei razelor de soare, a mărilor, a vîntului, a stratului magmatic din interiorul globului pămîntesc... Cine poate spune care sînt sursele ce vor veni să se adauge în secolele următoare celor cunoscute astăzi ? Căci istoria energeticii ne permite o concluzie de o valoare psihologică incontestabilă : în decursul vremii, oa-

menii au ignorat pur şi simplu unele din izvoarele de energie folosite astăzi în mod curent. Istoria cărbunelui este poate cea mai concludentă dintre ele...

Soarele negru sau „piatra care arde"

Dacă am spune azi cuiva că nu cu foarte multe secole în urmă cărbunele era socotit „o piatră" nu numai nefolositoare ci de-a dreptul dăunătoare, probabil el ar crede că e vorba despre o glumă sau un exces de fantezie. Şi totuşi...

La începutul secolului al 16-lea, savanţii profesori ai Sorbonei pariziene ajunseseră la concluzia că această sursă de energie, cărbunele, este „un combustibil otrăvitor", ceea ce-l face pe Henri al II-lea, adversarul lui Carol Quintul, să decreteze interzicerea folosirii cărbunelui nu numai pentru încălzirea locuinţelor dar chiar şi pentru topirea metalelor. Hotărîrea nu este singulară. Elisabeta I-a a Angliei, care a apucat zorii secolului al 17-lea, a ordonat şi ea ca în zilele cînd aveau loc şedinţele Parlamentului britanic să fie interzis încălzitul cu cărbuni în împrejurimi. Oricum, originalitatea măsurii îi aparţine lui Eduard I care, în 1306, la cererea Parlamentului, interzice folosirea cărbunelui pentru încălzirea sobelor în Londra. Pedeapsa pentru „nesupunere" era amenda, iar recidiva ducea la dărîmarea sobei, cu interdicţia de a mai ridica o sobă nouă, ceea ce, pentru clima oraşului de pe Tamisa, era o pedeapsă chiar mai mare decît amenda...

Înverşunarea împotriva cărbunelui nu se datora, după cum s-ar putea crede, fanatismului unor oameni ignoranţi. Sulful pe care-l conţine deseori preţiosul combustibil degaja gaze de-a dreptul primejdioase. Au trebuit să treacă cinci secole de la edictul lui Eduard pentru a se descoperi procedeul cocsificării huilei, ceea ce face ca aceasta să devină „pîinea" indispensabilă a industriei siderurgice. Abia în secolul al 18-lea cărbunele intră în balanţa energetică într-o proporţie apreciabilă, urmînd să ajungă nu peste multă vreme combustibilul specific al celor mai moderne mijloace tehnice ale secolelor 18 şi 19.

Folosirea cărbunelui face însă pasul său gigantic nu numai transformîndu-se în combustibil sine qua non al metalurgiei ci, în primul rînd, ca urmare a construirii motorului cu abur. Locomotiva avea, prin acest minereu, drum liber şi la propriu şi la figurat. Reţeaua căilor ferate şi extinderea ei rapidă în decursul celor o sută şi ceva de ani de la apariţia primului vehicul terestru acţionat de aburi stau mărturie a însemnătăţii cărbunelui pentru economia contemporană. În acelaşi sens pledează şi extinderea folosirii motoarelor cu aburi în transporturile maritime şi fluviale care, în ciuda opoziţiei înverşunate şi îndelungate a armatorilor şi a căpitanilor de vase, a ajuns să transforme corabia cu pînze în nave-şcoală sau piese de muzeu...

Statisticile mondiale ale producţiei şi consumului de cărbune devin oarecum certe din 1860 încoace. Este sigur însă că pe la 1840—1850 producţia mondială nu depăşea 45—50 de milioane de tone. În 1860, numai Anglia, Germania şi Statele Unite produceau peste 110 milioane, din care Anglia singură 81 milioane. La începutul secolului nostru, în 1900, se extrăgeau 575 milioane, pentru ca patru decenii mai tîrziu să se ajungă la 1 306 milioane tone de cărbuni produse anual. În anul 1964 producţia mondială a cărbunelui s-a apropiat de 3 000 milioane tone...

Cei mai mari producători de cărbune ai lumii sînt, în ordine descrescîndă : U.R.S.S., S.U.A., R. P. Chineză, R. D. Germană, R. F. Germană, Anglia, Polonia, Cehoslovacia, India şi Franţa, cu producţii care încep de la 554 de milioane de tone anual (U.R.S.S. în 1964) şi sfîrşesc cu 55,2 milioane tone (Franţa în acelaşi an). Dintre cele 8 ţări cu producţie de peste 100 milioane de tone, nu mai puţin de 5 sînt ţări socialiste, ceea ce face ca lumea socialistă să producă în momentul de faţă aproximativ jumătate din cărbunele mondial. Din rîndul ţărilor care şi-au sporit apreciabil extracţia de cărbune face parte şi România, care, în 1938 producea 2,8 milioane tone, în 1964 de circa 4 ori mai mult, adică 11,1 milioane, iar în 1965 extrage 12 milioane tone. Şi în continuare producţia va creşte, planul pentru 1970 prevăzînd să se atingă cifra de 20—22 milioane tone de cărbune anual.

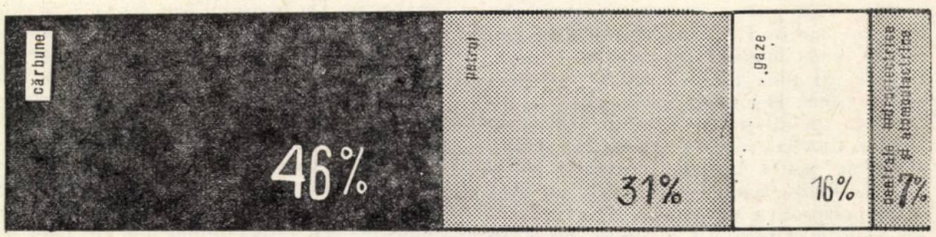

Ponderea actuală a surselor de energie

Experţii prevăd că în anul 2 000 consumul mondial de cărbune va fi de două ori mai mare decît nivelul atins în 1960. Cu toate acestea, în Occident se vorbeşte cu insistenţă despre o „criză a cărbunelui", care, de altfel, se şi traduce într-o reducere deliberată a producţiei carboniere în unele din principalele ţări capitaliste. În S.U.A. s-au produs în 1964 circa 452,1 milioane tone faţă de 508,3 milioane în 1950. În Anglia doar 196,4 milioane faţă de 219 milioane în 1950 şi 230 milioane tone în 1938. Scăderi se înregistrează în ultima vreme şi în Austria, Belgia, Canada, Chile, Franţa, Italia, Noua Zeelandă, Olanda, Spania, Suedia. Numai foarte puţine state — Japonia, R. F. Germană, India — cunosc unele creşteri. Dar chiar şi în Germania occidentală se vorbeşte despre criza industriei carboniere, datorată înlocuirii tot mai accentuate a cărbunelui cu alte surse energetice. Din totalul de 1 114 nave comerciale ale R.F.G. numai 4 folosesc drept combustibil cărbunele.

O analiză mai atentă dezvăluie că izvoarele „crizei" se află în strădania monopolurilor vest-europene şi americane de a impune preţuri foarte ridicate la cărbune pentru a-şi menţine şi spori profiturile. În lipsa unor investiţii importante în minele de cărbuni, acesta a început să fie concurat de alte surse energetice, care sînt oferite pieţei mondiale la preţuri mai scăzute. Primii care resimt însă „criza" ramurii sînt miile de muncitori concediaţi ca urmare a închiderii minelor. În realitate, perspectiva nu este aceea a „înlocuirii" cărbunelui cu alte surse, pentru că dacă în viitor combustibilul solid ar ceda locul actual în energetica mondială, ar rămîne abia deschisă folosirea lui în chimie. Căci din cărbune se obţin astăzi sute de produse, a căror înşiruire exhaustivă este abuzivă, dar din care pot fi pomenite măcar cîteva principale : solvenţi, răşini, lacuri, coloranţi, cauciuc sintetic, explozibili, izolanţi, medicamente, parfumuri, zaharină, amoniac (şi, de aici — îngrăşăminte chimice), cocs metalurgic, gaze, benzină artificială, bitum etc., etc., etc.

Cărbunele... invizibil

Prima sursă esenţială ce a venit să se adauge cărbunelui în balanţa energetică a fost electricitatea. Privită la început ca o curiozitate, electricitatea, producţia şi consumul ei au devenit componente vitale ale vieţii economice moderne, ca şi ale traiului de zi cu zi al oamenilor.

Prin 1929 producţia mondială de electricitate depăşea cu foarte puţin cifra de 291 miliarde kWh ; în anul 1963 ea ajunsese de zece ori mai mare, pentru ca în 1964 să depăşească 3 000 miliarde kWh producţie anuală. Întreaga producţie mondială a anului 1929 nu mai reprezintă decît trei sferturi din producţia anuală a U.R.S.S.

Cele mai mari producătoare mondiale de electricitate sînt, în ordinea lor descrescîndă : S.U.A., U.R.S.S., Anglia, Japonia, R.F.G., Canada, Franţa, Italia, R.P. Chineză şi R.D. Germană, cu producţii între 1 078,8 miliarde şi 51 miliarde kWh anual. România, care avea o producţie de abia 1,1 miliarde kWh în 1938, a ajuns în 1964 la 13,8 miliarde, urmînd să atingă în 1970 un volum de 32—34 miliarde, iar în 1975 un nivel de 55—60 miliarde kWh. Aceasta înseamnă că producţia de energie electrică pe locuitor a crescut în ţara noastră de la 72,4 kWh în 1938 la 925 în 1965, prevăzîndu-se ca în 1975 să se ajungă la 2 850 kWh.

Posibilităţile de a spori în continuare producţia de energie electrică sînt gigantice în întreaga lume. După aprecierile experţilor O.N.U., numai 7 la sută din totalul energiei electrice produse acum pe plan mondial provin din folosirea forţei apelor. Or, apele nu sînt utilizate decît într-o măsură cu totul insuficientă, şi anume într-un procent de abia 17 la sută pe plan mondial.

Estimaţiile O.N.U. arată că puterea hidraulică mondială se situează la un nivel de 500 milioane kW, din care se folosesc abia în jurul a 88 milioane pentru producere de electricitate. Resursele hidroenergetice sînt considerate pe continente, astfel : Africa — 100 milioane, America de Sud — 55 milioane, America de Nord — 35 milioane, Asia — peste 120 milioane, Europa — 50 milioane. Continentul african, despre a cărui aşa-zisă „imposibilitate" de dezvoltare economică au fost afirmate cele mai fanteziste lucruri, punîndu-se totul pe seama lipsei de resurse energetice, se dovedeşte a fi un continent cu o forţă hidraulică de-a dreptul colosală, la care se adaugă miliardele de tone de cărbune şi de petrol neexploatate încă.

Calculînd în volum mediu, această capacitate hidroenergetică existentă în lume, dar în mare parte nefolosită încă, ar putea asigura numai ea singură o producţie de electricitate cel puţin egală cu cea mondială actuală, obţinută prin toate mijloacele. Dacă totuşi resursele respective nu sînt încă folosite, lucrul se explică în primul rînd prin faptul că ele cer investiţii mari. Aceste resurse se găsesc în cea mai mare

→

parte în țări insuficient dezvoltate economicește, aflate multă vreme sub dominație colonială, ceea ce a determinat existența unei industrii slabe cu un consum de electricitate extrem de redus. Așa, de pildă, producția de electricitate pe locuitor în R.A.U. — cea mai mare din Africa — este de 160 kWh, cea a Algeriei de 116, a Ghanei — 55, a Iranului — 41, a Indiei — 55 kWh etc. Chiar și în unele țări insuficient dezvoltate, care au o producție relativ mare, ea nu depășește 450 kWh pe locuitor : Mexicul — 407, Argentina — 436, Brazilia — 270 kWh etc.

Micșorarea decalajelor economice dintre țările dezvoltate și cele insuficient dezvoltate este legată și de sporirea rapidă a producției de energie și în primul rînd de energie electrică în țările rămase în urmă.

Aurul negru și alte surse viitoare

Prin 1860 a fost inventat motorul cu explozie, iar în 1893 inginerul Diesel punea la punct motorul care avea să-i poarte numele. Și pînă atunci oamenii cunoscuseră petrolul. Dar masa fluidă, uleioasă, folosită în special pentru ungerea osiilor căruțelor, distilată în cel mai bun caz pentru a obține petrol lampant („gazul") — și aceasta foarte tîrziu — părea să nu aibă mari perspective economice. Dar motorul cu explozie a provocat o cerere din ce în ce mai accelerată de petrol, mai precis de derivate ale sale, făcînd susceptibilă folosirea lui mult mai complexă decît speraseră inventatorii primelor instalații de rafinare.

Se prevestea prin 1936 că omenirea își va epuiza resursele petroliere în cel mult douăzeci de ani. Se făceau pronosticuri sumbre, iar Casandrele energeticii se întreceau în a zugrăvi momentul în care omenirea va consuma ultima picătură de petrol. Au trecut de atunci trei decenii. Între timp, producția mondială de țiței a sporit de peste cinci ori, ajungînd la 1 404 milioane tone anual.

Producînd mari cantități de țiței, o serie de țări ale lumii se înscriu printre fruntașii respectivei surse energetice : S.U.A., U.R.S.S., Venezuela, Kuweit, Arabia Saudită, Iran, Irak, Canada, Algeria și Libia, care extrag între 376,7 și 21 milioane tone anual. Recordul producției pe locuitor îl deține Kuweitul, cu cifra de 330 tone, față de 1,9 tone în S.U.A. (care are volumul absolut cel mai mare al producției). România, care în 1938 extrăgea 6,5 milioane tone, a ajuns la 12,3 milioane tone în 1964, producția urmînd a crește în continuare. Ea ocupă acum locul al 15-lea în lume și al doilea în Europa la extracția de țiței.

O serie de state n-au produs țiței deloc înainte de război : Qatar, Kuweit, Algeria, Arabia Saudită, Libia, care, împreună, dau acum circa 270 milioane tone anual, aproape 20 la sută din producția mondială.

În balanța energetică petrolul ocupă un loc din ce în ce mai important. Dar avem de pe acum indicii că există mari zăcăminte de petrol în subsolul Mării Nordului, în Angola, Gabon, Maroc, Nigeria, în largul coastelor Americii Latine ș.a.m.d. E dificil de spus unde vor fi găsite noi izvoare de petrol. Dar, oricum, alături de petrolul natural au început încă din deceniile precedente să fie obținuți înlocuitori sintetici ai derivatelor lui.

Ceea ce este însă paradoxal în dezvoltarea industriei contemporane a petrolului este faptul că deși unele țări capitaliste dezvoltate nu extrăgeau deloc sau aproape deloc țiței, ele dispun de capacități uriașe de rafinare și prelucrare a acestuia. În același timp, cele mai multe din țările insuficient dezvoltate care figurează printre primii zece producători mondiali au pe teritoriul lor — dar nu și în proprietatea lor — extrem de puține rafinării și fabrici petrochimice și aproape de loc fabrici pentru producerea utilajului necesar extracției de petrol. O situație ca aceea a țărilor arabe este concludentă. Totalitatea lumii arabe are pe teritoriul său 59 la sută din rezervele prospectate de țiței ale lumii, produce mai mult de un sfert din extracția mondială actuală de petrol, dar nu are decît 3,5 la sută din capacitatea de rafinare a lumii. Tocmai de aceea petrolul pleacă sub formă brută peste hotarele țărilor respective, la prețuri scăzute, de pe urma cărora statele în curs de dezvoltare obțin venituri foarte mici, pentru a se reîntoarce sub formă prelucrată, de data aceasta la prețuri mari.

Nu este, din această pricină, nici o surpriză pentru nimeni că între marile monopoluri internaționale și țările insuficient dezvoltate de pe teritoriul cărora se extrage țiței, se desfășoară o luptă continuă în jurul prețurilor, al redevențelor, al construirii de rafinării și uzine chimice etc.

Cînd în 1792 William Murdock, prietenul mecanicului Watt, și-a iluminat locuința cu gaz „aerian" produs prin distilarea cărbunelui, orice englez onorabil s-a simțit dator să rîdă. A rîs și comisia parlamentară căreia i s-a prezentat spre brevetare invenția pentru simplul fapt că a părut ridicol ca lămpile lui Murdock „să ardă fără fitil". Iar celebrul romancier Walter Scott, a cărui fantezie se dovedește atît de bogată cînd e vorba de lupte și răpiri, a exclamat cu același prilej că „ideea e prostească" ! Și, pentru că era înclinat spre ironie, a adăugat : „Pînă acum știam că fumul poate numai să întunece ; acum Murdock vrea să ne convingă că fumul poate să și lumineze !" Culmea ironiei a fost că el însuși și-a luminat încăperile peste cîtăva vreme folosind „ideea prostească"...

Acum numai gazele naturale sînt extrase în cantități ce depășesc anual 600 miliarde metri cubi, constituind nu mai puțin de 17 la sută din totalul energiei consumate în lumea contemporană. La acestea trebuie adăugate gazele produse în mod deliberat pe cale industrială, și care se ridică, de asemenea, la cîteva zeci de miliarde de mc anual. Între marii producători de gaze naturale ai lumii figurează pe locul al patrulea România, care în 1938 extrăgea 2 miliarde de mc, iar acum aproape 16 miliarde de mc anual. În ordinea lor, marii producători sînt : S.U.A., U.R.S.S., Canada, România, Mexic, Italia, Venezuela, Franța, Argentina și Indonezia. În perspectivă par să devină mari producători țările din jurul Mării Nordului — în primul rînd Olanda — unele țări din Africa, America Latină și Asia.

Forțele naturii nu o dată s-au arătat omului adverse, pricinuind pagube, distrugînd vieți omenești și bunuri create de mîna acestora. Dar pe măsură ce știința a progresat, s-au descoperit mijloace pentru a folosi energia înconjurătoare în interesul omului.

Pînă nu demult, capitolul utilizării energiei atomice în scopuri pașnice părea închis sau, în orice caz, destul de limitat. Reacțiile termonucleare se încăpățînează și acum să nu se lase controlate. Astăzi nimeni nu mai îndrăznește să afirme imposibilitatea unei asemenea realizări... Utilizările actuale ale energiei nucleare sînt imense dacă ne referim — ca termen de comparație — la aria existentă cu două decenii în urmă. Și totuși, atomiștii afirmă că ea este încă ridicol de mică față de ceea ce este de așteptat să se realizeze în următoarele decenii. Deocamdată, s-a reușit transformarea energiei calorice declanșată de reacțiile atomice în energie electrică. Și, deși nu sîntem decît la început, se și obțin în întreaga lume peste 11 miliarde kWh pe această bază. În U.R.S.S., Franța, Statele Unite, Germania federală, Anglia, ca și în alte țări ale lumii sînt în construcție noi centrale atomo-electrice. Și în țara noastră, planul de zece ani pentru dezvoltarea energeticii prevede construcția unei capacități totale de un milion kWh, pe baza folosirii energiei nucleare, ceea ce reprezintă o zecime din totalul ce va fi instalat între 1966 și 1975, urmînd ca în viitor uraniul, de care dispune țara noastră, să devină una din principalele surse energetice ale României.

Dar cu energia atomică nu au fost nici pe departe epuizate sursele energetice contemporane. Energia eoliană pune în mișcare turbine ; se studiază intens posibilitățile transformării energiei calorice pe care ne-o trimite soarele într-o sursă pe deplin folosibilă ; geizerii cu erupțiile lor de apă fierbinte au început să dea nu numai căldura băilor celor suferinzi de reumatism, dar și cea necesară încălzirii locuințelor și serelor la latitudini unde se credea că niciodată nu-și va împlînta rădăcinile vreo plantă cultivată ; caloriile degajate de vulcani produc de pe acum electricitate în Italia ca și în alte țări ale lumii ; interesantul joc al apei între flux și reflux dă electricitate în Franța și va da în U.R.S.S., Statele Unite... Iar „inventarul" surselor energetice are încă numeroase capitole neexplorate, care vor fi deschise într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat. Poate tocmai de aceea prevestiri ca aceea ale domnului C. G. Darwin stîrnesc azi nu numai protestul experților dar și ironia oricui cercetează tulburătoarea istorie a energeticii mondiale.

N. S. STĂNESCU

EUROPA

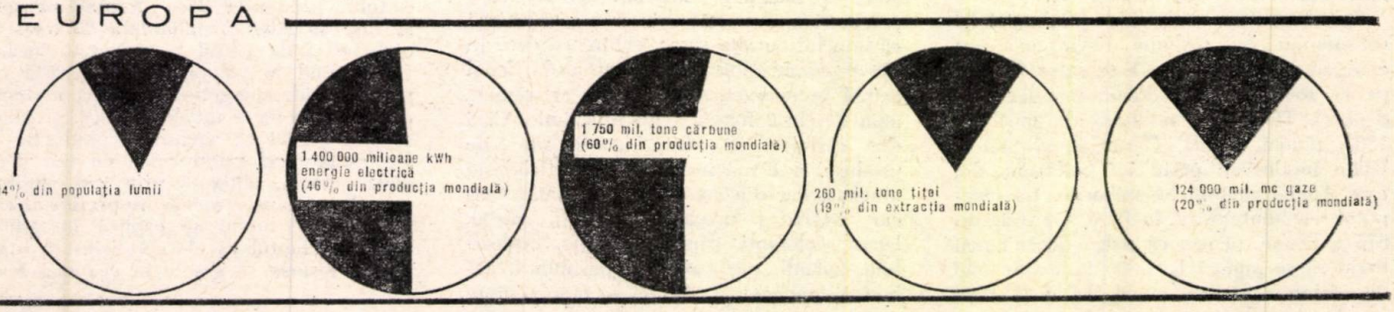

NOI OBIECTIVE ECONOMICE PE HARTA AFRICII

Tinerele state africane independente depun eforturi susținute pentru crearea bazelor unei economii naționale. Între preocupările cele mai importante, industrializarea ocupă un loc de frunte. Popoarele continentului negru și alături de ele opinia publică din întreaga lume cinstesc la 1 decembrie Ziua Africii. Prilejul îndreptățește o scurtă trecere în revistă a unora dintre obiectivele industriale apărute anul acesta pe harta economică a Africii.

■ Zilele trecute a început instalarea celei de-a 4-a și ultima turbină a hidrocentralei de la Akasombo (Ghana), care a fost dată în exploatare la 1 septembrie 1965. Stațiile electrice de la Akasombo — pe rîul Volta, alimentează de pe acum cu energie electrică întreprinderile, instituțiile și locuințele din capitala Ghanei, precum și din alte 8 orașe.

O mare parte din producția de energie electrică a hidrocentralei va fi destinată importantului combinat de aluminiu în construcție din apropierea Accrei. Capacitatea anuală de producție a acestuia va fi de 115 000 tone de aluminiu. În felul acesta economia ghaneză va dispune de o puternică bază a metalurgiei neferoase, valorificînd din plin una din resursele însemnate ale subsolului țării : bauxita.

La Tema — noul și modernul port din împrejurimile Accrei — sînt în curs de construcție diferitele unități ale unui combinat complex de prelucrare a peștelui. Noua întreprindere a industriei piscicole (de asemenea o resursă națională valoroasă) va livra anual populației un număr de 16 200 000 cutii de conserve conținînd diferite preparate de pește. Această producție va acoperi necesitățile de consum ale pieței interne.

■ Cel mai mare complex alimentar din Guineea, cuprinzînd o fabrică de conserve cu o capacitate de peste 5 milioane de cutii anual, un combinat frigorific precum și instalații de prelucrare a cărnii și legumelor construite la nivelul tehnicii moderne, a fost inaugurat recent la Mamou.

Produsele fabricate aici vor înlocui o parte însemnată din necesarul de alimente pe care Guineea este nevoită să-l importe. Noul complex va utiliza materiile prime locale și va asigura lucru permanent mai multor mii de țărani din regiunea centrală a țării, contribuind astfel la dezvoltarea economică a acestei regiuni.

A fost inaugurată și marea întreprindere forestieră de la N'Zérékoré, care va produce anual, pe lîngă o însemnată cantitate de cherestea, peste 3 milioane de metri pătrați de lame de lemn prețios și dur.

Noua întreprindere joacă un rol deosebit de important în stimularea dezvoltării industriei forestiere a Guineei, cunoscută prin bogăția pădurilor ei de arbori cu esență tare.

■ Pa șantierul de la Abidjan (Coasta de Fildeș) se lucrează intens la înălțarea unei rafinării a cărei capacitate este prevăzută să se ridice la 700 000 tone anual. Diferitele instalații ultramoderne ale viitoarei rafinării vor permite producerea unei largi game de produse, utilizîndu-se atît resursele petroliere naționale cît și petrol brut provenit din Africa de Nord, Nigeria și Gabon.

■ Intrată recent în funcțiune, marea rafinărie de la Mombasa (Kenya) cu o capacitate anuală de 1 500 000 tone prelucrează deocamdată o însemnată cantitate de petrol brut provenit din Golful Persic. Autoritățile kenyene au inițiat un vast program de explorări geologice, în special în regiunea de coastă, unde după părerea specialiștilor ar exista bogate zăcăminte petrolifere.

■ Eforturile Republicii Democrate Congoleze (Brazzaville) în direcția dezvoltării economiei naționale au înregistrat prime realizări : de curînd au intrat în funcțiune cea mai modernă întreprindere de morărit de pe continent, uzina de mase plastice „Afriplas" și o mare fabrică de conserve de ananas la Libbys, pe valea rîului Niari.

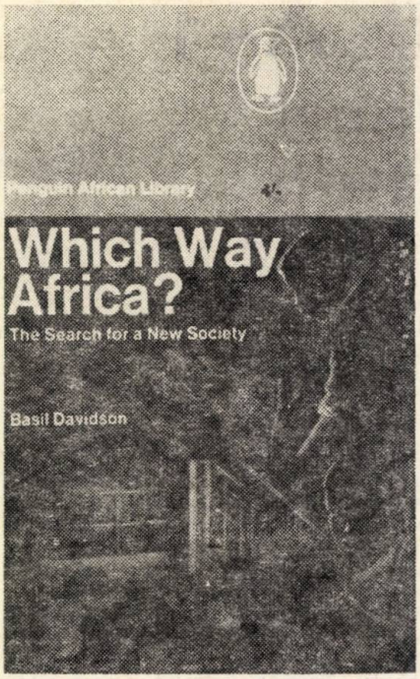

Încotro, Africa?*)

Nostalgia imperiului destrămat provoacă englezilor o sporită curiozitate pentru soarta fostelor colonii. În Anglia lui Livingstone și Stanley, a lui William Wilberforce și Cecil Rhodes, nu s-a scris niciodată atîta literatură dedicată Africii ca acum. Marea editură londoneză Penguin Books a simțit chiar nevoia de a inaugura o colecție specială intitulată „Biblioteca africană", rezervată unor studii recente. A trecut vremea cînd englezii „goneau să ocupe un loc sub soarele african".

Roade ale călătoriilor sale anuale în Africa, începînd din 1951, cărțile lui Basil Davidson (printre care „Redescoperirea Africii vechi" a fost tradusă și la noi) sînt cunoscute în multe țări. Autorul a început cu reportaje, a publicat o antologie a cronicilor despre Africa, a abordat istoria Continentului Negru, pentru a continua — într-o ordine firească a cunoștințelor pe care le-a acumulat — cu problemele sociale și politice ale popoarelor africane de care s-a apropiat cu gînduri prietenești.

Ultima sa carte poartă titlul „Încotro, Africa ?". Originea interesului pe care Basil Davidson îl manifestă față de viitorul continentului african o deslușește motto-ul (un citat din Ben Johnson) : „A venit vremea cînd fiecare om stă sub streașina propriei sale pălării și cîntă ce-i place". Procesul de adevărată renaștere a popoarelor africane, drumul lor spre libertate și cimentarea independenței cucerite, nu puteau lăsa indiferent un publicist care și-a ales ca temă preferată „Africa în flux". De formație gazetărească, Basil Davidson este lipsit cîteodată de aparatul științific necesar ordonării materialului ; el are în schimb avantajul diversității, al fanteziei și al lărgimii orizontului pe care i le-a conferit profesia.

„Cu 10—15 ani în urmă — scrie el în primul capitol al cărții — doar o mînă de profeți înțelepți sau vizionari romantici ar fi putut prevedea că în 1963 vor apărea pe eșichierul mondial peste 30 de state africane independente (în prezent numărul lor a crescut la 37 — n.r.) provenite din fostele colonii". Fenomenul acesta cvasi-general (de la care autorul excepteză pe bună dreptate Africa de Sud, unde domnește încă „dogma supremației albe") a determinat sumarul cărții. Deși anii dominației coloniale nu reprezintă în perspectiva istorică decît un episod relativ scurt, popoarele continentului african care s-au eliberat de aservirea străină își vor aminti cu durere de această perioadă traumatică și de sechelele ei. Cei ce și-au cucerit libertatea nu pot însă urma drumul foștilor stăpîni. Ei trebuie să-și caute un drum nou. Schimbarea presupune și o alegere, o hotărîre.

Pentru a înțelege mai bine grava moștenire acumulată în decursul dominației străine, Basil Davidson începe procesul colonialismului prin restabilirea unor adevăruri privitoare la cultura și civilizația africană, pe care multă vreme cercetătorii burghezi au încercat să le nege. Printre lucrurile lipsite de sens despre africani, autorul se străduiește să spulbere și „mistificările frecvente privitoare la faptul că Africa nu ar fi avut cunoștință de lumea înconjurătoare pînă la sosirea europenilor".

Dorul de libertate și ideile de emancipare sînt evidente la toate popoarele africane, iar Basil Davidson le atestă cu documente istorice. Dar cum se puteau materializa aceste tendințe sub biciul „pacificator" al colonistului, în condițiile unei crunte exploatări, în condițiile asupririi și lipsei de drepturi ?

După o scurtă incursiune istorică, autorul trece în revistă ideile politice și economice dominante în Africa eliberată, cu exemple alese în mod obiectiv din toate părțile unui continent pornit să-și croiască o nouă societate și să se alăture lumii moderne.

Capitolul rezervat problemei pan-africanismului debutează cu versul poetului

→

*) Basil Davidson : **Which Way Africa ?** — Penguin Books, Londra.

martinican Aimé Césaire : „Africa neagră e mama civilizației noastre și ea va regenera energia și speranțele noastre". Este evidentă intenția autorului de a da ideii de pan-africanism mai curînd o valoare morală decît una politică. Chemările la unitate africană (Nkrumah : „Africa trebuie să se unească, ori va pieri") reprezintă pentru el piloni de sprijin în lupta pentru independență, împotriva colonialismului. Autorul își susține afirmația citînd abundent din Carta Unității Africane (Addis Abeba 1963), pe care o apreciază și pentru care pledează.

Pentru popoarele care și-au cucerit independența, se pune însă și problema eliberării de infiltrarea industrială, comercială, ideologică sau de orice altă natură, a foștilor colonizatori. Operația de scuturare a sechelelor dominației coloniale s-a dovedit cu atît mai dificilă, cu cît e fără precedent pe asemenea scară în istorie.

La reacția firească față de stăpînirea colonială se adaugă necesitățile de regenerare socială și economică, necesitatea de a clădi o nouă societate, care să poată lupta în același timp și împotriva neo-colonialismului. Trebuie împiedicat ceea ce o personalitate africană a definit drept „procesul acordării independenței popoarelor africane cu o mînă, pentru a le putea stăpîni mai bine cu cealaltă".

În analiza modului cum realizează aceste sarcini diverse noi țări africane, Basil Davidson acordă un interes deosebit acelor țări care „reușesc să clădească o societate radical diferită de cea pe care au moștenit-o". Autorul apreciază pozitiv eforturile de reconstrucție economică și arată că succesul este numai de partea acelora care „tratează serios chestiunea industrializării și a revoluției agricole".

Autorul nu trece cu vederea nici cazul unei anumite „elite" africane, pentru care independența a însemnat doar o trambulină politică, posibilitatea de a lua locul și privilegiile adesea exorbitante ale foștilor stăpîni (cu aluzii străvezii la Chombe și alții). Precum un subcapitol foarte scurt (din păcate) este dedicat regiunilor africane încă sub stăpînire colonială.

Dar, *„Încotro, Africa ?"*. Basil Davidson nădăjduiește în progresul continentului negru, pe baza unor radicale schimbări structurale, care să asigure statelor africane întărirea suveranității naționale și dezvoltarea economică și culturală de sine stătătoare. Dincolo de mărunțele dispute de frontieră, de dificultățile economice, de instabilitatea politică, autorul socotește că „aceste state sînt apte — pe baza vechilor lor tradiții de egalitate și a noilor lor experiențe democratice — să-și adauge contribuția proprie la construirea unei civilizații moderne".

În interesantul său volum, pe care l-a subintitulat „În căutarea unei noi societăți", Basil Davidson nu face decît să constate situația existentă și premisele ei. Ceea ce fără îndoială subliniază valoarea documentară a cărții, dar în același timp și limitele ei : autorul nu trage concluzii, lăsînd viitorului și istoriei sarcina de a răspunde întrebării de pe copertă.

Victor BĂNCIULESCU

A-1
primul satelit francez în spațiu

La 26 noiembrie, de la baza Hammaguir din Sahara, Franța a lansat primul său satelit în spațiul cosmic : *A-1* a fost propulsat cu ajutorul unei rachete Diamant cu trei trepte, care reprezintă încoronarea unei serii întregi de „pietre prețioase" : Smarald, Topaz, Rubin, executate de Societatea de studii și realizări de instalații balistice (S.E.R.E.B.) și patronate de Delegația ministerială a armamentului (D.M.A). Racheta Diamant a fost realizată în 400 000 de ore de muncă și cu o cheltuială de 50 milioane franci. Fiecare treaptă a rachetei a fost pregătită și experimentată separat : Smarald, cu combustibil lichid (un amestec de acid azotic și terebentină) pus la punct în februarie 1965 ; Topaz, utilizînd combustibil solid (împreună aceste două trepte dau racheta Safir, experimentată în septembrie) ; în fine, a treia treaptă, fără nume propriu, — la a cărei construcție, pentru mărirea rezistenței, a fost folosită o armătură din fire de sticlă — este propulsată de asemenea cu combustibil solid. Fiind destinată funcționării în vidul cosmic, ea nu poate fi lansată decît cu ajutorul altei rachete. Împreună cu Agat, ea formează racheta Rubin care poate atinge 2 000 km altitudine.

Parametrii reali ai orbitei lui *A-1* diferă puțin de cei teoretici : apogeu 1 768 km (față de 2250 prevăzuți de către savanți), perigeu 528 km (față de 510 km), perioada de revoluție 6 491 secunde (față de 6 789 secunde), înclinația față de planul ecuatorial 34 grade 39 secunde. *A-1* nu e un satelit științific destinat studierii spațiului cosmic, ci o „capsulă tehnologică" menită să verifice racheta Diamant. Simplu, robust, în formă de butoiaș, el cîntărește 42 kg, e vopsit în alb și are trei benzi negre orizontale. Pilele care îi furnizează energia vor funcționa

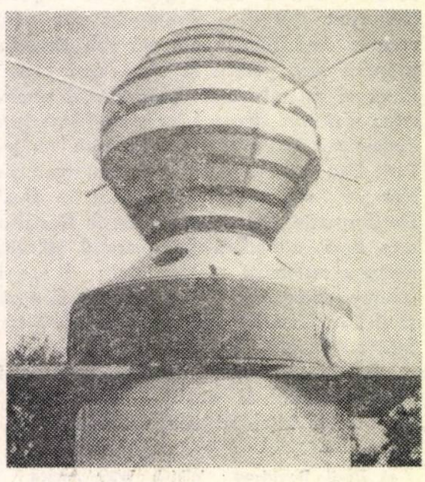

Capul satelitului A-1

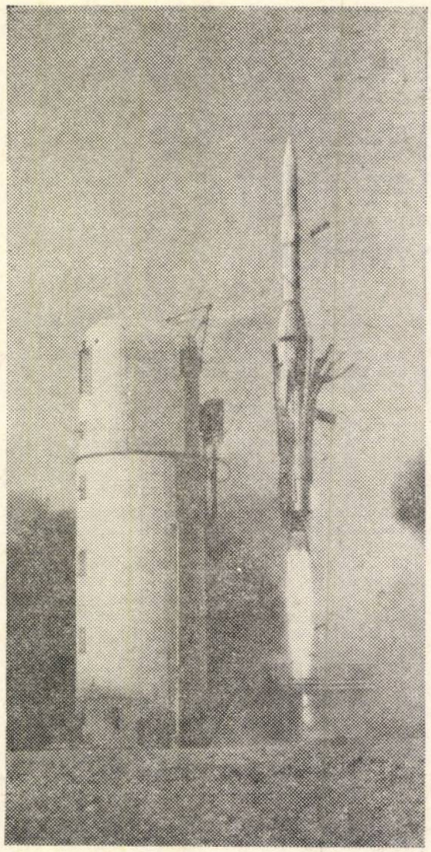

Momentul lansării

aproximativ două săptămîni. Lansarea a fost confirmată de stațiunea franceză de lîngă Beirut ; evoluția satelitului va fi urmărită de rețelele de stații „Diana" și „Iris", instalate în Franța și Africa.

Așa cum subliniază presa franceză și mondială, succesul lui *A-1* face din Franța a treia putere spațială, după Uniunea Sovietică și S.U.A. (Canada și Italia au cîte un satelit plasat pe orbită, dar cu ajutorul unor rachete americane). Academicianul sovietic Leonid Sedov a trimis o scrisoare de felicitare specialiștilor francezi, urîndu-le ca „lucrările lor să se dezvolte spre binele științei și al omenirii". După telegrama vicepreședintelui S.U.A. Hubert Humphrey adresată premierului Georges Pompidou, ziarele americane au salutat apariția acestei „noi stele". În Anglia, victoria tehnicienilor francezi a fost comentată cu oarecare nostalgie *(Daily Express)* și cu întrebarea dacă Franța va putea să facă față, paralel cu programul spațial național, angajamentelor luate în cadrul E.L.D.O. pentru lansarea unui satelit european *(Guardian)*. Anunțînd că Franța a devenit a treia putere spațială, *Radio Alger* subliniază distanța care o separă de realizările sovietice și americane. La rîndul ei, presa niponă opinează că „succesul lui *A-1* precedînd cu puțin timp alegerile prezidențiale, face să crească șansele generalului de Gaulle".

Este sigur că lansarea reușită a lui *A-1* este doar un debut : Franța are gata alte trei rachete Diamant, menite să plaseze pe orbită sateliți mai perfecționați, de tipul *D-1* și *D-2*, probabil în februarie 1966. Pe de altă parte, Centrul național de studii spațiale (C.N.E.S.) a construit un satelit științific, *FR-1*, de un nivel superior, care urmează să fie lansat de o rachetă americană Scout de la baza Vandenberg, la 6 decembrie.

POLITICAL AFFAIRS

WASHINGTON

ECONOMIA S.U.A. ȘI RĂZBOIUL DIN VIETNAM

NU CU MULTE săptămîni în urmă se făceau pronosticuri tot mai insistente în sensul că economia ar fi amenințată de un declin în ultima jumătate a anului 1965 și că acest lucru ar putea fi urmat de o prăbușire în 1966. Mai recent însă, pronosticurile cercurilor de afaceri au căpătat o nuanță mult mai trandafirie. Motivul acestui nou val de optimism îl constituie, firește, noul avînt al cheltuielilor militare care decurge din escaladarea agresiunii din Vietnam.

Președintele Johnson a obținut din partea Congresului o alocație suplimentară de 700 milioane dolari pentru războiul din Vietnam și a cerut recent alți 1 700 000 000 dolari declarînd că în ianuarie va prezenta o nouă cerere pentru o sumă neprecizată.

La nivelul actual al operațiunilor militare se apreciază că pentru anul fiscal care se încheie la 30 iunie 1966, alocațiile vor crește cu aproximativ 5 miliarde dolari peste nivelul anului fiscal precedent. Dar datorită continuării escaladării, sporurile vor crește rapid. Astfel, președintele Comisiei pentru serviciile armate ale Senatului, Richard B. Russell, vorbește de o creștere de cca 12 miliarde dolari în anul calendaristic 1966. O asemenea evaluare nu este în nici un caz exagerată.

Acum este bine cunoscut faptul că în discursul său din 28 iulie în care a anunțat sporirea numărului de soldați trimiși în Vietnam de la 75 000 la 125 000 și dublarea recrutărilor, Johnson nu și-a dezvăluit pe deplin intențiile. „Ceea ce nu a spus, scrie *Wall Street Journal* din 4 august 1965, este că Pentagonul se pregătește în secret să dobîndească o forță suficientă pentru ca la nevoie să poată trimite 250 000 sau chiar mai mulți soldați americani în Vietnam în interval de un an".

Putem fi siguri că dacă actuala politică se menține, se va considera necesară trimiterea în Vietnam, în anul viitor, a unui număr considerabil mai mare decît 250 000 soldați. Căci obiectivul este în mod cert de a cuceri și a ocupa Vietnamul de sud. Nimeni nu mai crede ficțiunea că trupele americane ar fi acolo pentru „a face recomandări sau a asista" pe cineva. Dacă experiența ne învață ceva, ea ne învață că efortul pentru îndeplinirea acestui obiectiv disperat trebuie să ducă la o angajare care să depășească cu mult ceea ce se urmărește sau se admite în prezent.

Pentru marea finanță, escaladarea oferă perspectiva unor profituri strălucite; pentru masa poporului american însă nu se poate spune că este o binecuvîntare. Pînă la urmă, acesta este cel care va fi silit să suporte costul profiturilor.

În primul rînd, escaladarea implică problema unor impozite mai ridicate. Administrația Johnson se lansase într-o politică de reduceri succesive de impozite. Fără îndoială, acestea erau menite să-i ajute în primul rînd pe bogați, dar muncitorul mediu a beneficiat și el în oarecare măsură. Purtătorii de cuvînt ai Administrației dau acum asigurări că nu vor avea loc sporiri de impozite. Dar dacă escaladarea continuă, aceste asigurări vor deveni din ce în ce mai lipsite de valoare. Cînd a izbucnit războiul coreean, Camera Reprezentanților adoptase o reducere de impozite, dar ulterior Congresul a revenit asupra hotărîrii sale și le-a sporit masiv. O creștere de 12 miliarde dolari anual a cheltuielilor pentru armament va genera astăzi o presiune similară în favoarea unor impozite mai ridicate — și nu asupra bogaților.

În al doilea rînd, există spectrul unei inflații sporite. În primul an al războiului coreean prețurile au crescut vertiginos, stimulate în mare măsură de un val de achiziții determinate de panică. Astăzi, noi sîntem liniștiți de purtătorii de cuvînt oficiali în sensul că un război de amploarea războiului coreean ar produce mult mai puține presiuni inflaționiste, întrucît venitul național global este acum mai ridicat ca oricînd și întrucît există considerabile supape sub formă de șomaj și capacitate nefolosită. Mai mult încă, guvernul federal este gata să acționeze împotriva oricăror indicii de inflație și dispune de o legislație permanentă privitoare la controluri, gata să fie pusă în practică la cel mai scurt preaviz.

Se recunoaște însă pe scară largă că dacă amploarea acestui război începe să se apropie de cea a războiului coreean, inflația va deveni o problemă reală. Care sînt propunerile pentru a-i face față? În afară de impozite sporite, în primul rînd limitarea surselor de fonduri și credite, reducerea cheltuielilor guvernamentale pentru alte fonduri și, la nevoie, impunerea de controluri asupra salariilor și prețurilor.

Semnificația acestor măsuri este, în practică, destul de familiară din experiența trecutului. Restrîngerea fondurilor și creditelor duce în primul rînd la restrîngerea accesului muncitorilor salariați, fermierilor și micilor oameni de afaceri la credite și are comparativ efecte slabe asupra marilor monopoluri. Reducerea altor cheltuieli guvernamentale înseamnă în esență reducerea alocațiilor pentru scopuri sociale. Acestea sînt planificate astfel încît să crească cu aproximativ 3 miliarde dolari în anul viitor. Această sumă alocată „războiului împotriva sărăciei", asistenței medicale, învățămîntului, locuințelor etc. este mult prea redusă pentru a începe măcar să satisfacă necesitățile existente și trebuie masiv sporită. Dar o dată cu creșterea escaladării, vor exista presiuni crescînde pentru a o reduce în numele „combaterii inflației".

În consecință, perspectiva pe care o deschide intensificarea escaladării războiului din Vietnam este amenințarea unei inflații, însoțită de presiuni crescînde pentru menținerea cheltuielilor sociale și salariilor la un nivel redus. Actualmente, în Statele Unite se desfășoară o luptă de proporții crescînde, îndreptată spre transformarea „războiului împotriva sărăciei" într-o realitate și în direcția rezolvării problemelor create de avîntul noii tehnologii. Obiectivele acestei lupte sînt în mod net incompatibile cu politica economică ce decurge din agresiunea Wall Street-ului împotriva poporului vietnamez.

l'Unità

ROMA

UN MEMORANDUM AL INTELECTUALILOR DE LA SAIGON

În iulie a.c. o delegație de studenți americani a întreprins o vizită în Vietnamul de sud. La Saigon tinerii americani au primit un memorandum din partea unui grup de intelectuali care s-au identificat ca „necomuniști". Din memorandum, cotidianul L'Unita **a reprodus fragmentele de mai jos.**

DOCUMENTUL începe analizînd teza americană potrivit căreia războiul și-ar avea originea într-o „invazie" întreprinsă dinafară. „Dacă aceasta ar fi adevărat, nu s-ar putea înțelege — afirmă memorandumul — cum asemenea forțe de

→

Luptători din forțele patriotice din Vietnamul de sud, tratați cu brutalitate de trupele americane

invazie atît de modeste — care acţionează la mii de kilometri de bazele lor, care nu sînt dotate cu mijloace logistice moderne şi care sînt sprijinite numai de grupuri de partizani locali — ar putea să ţină piept forţelor mult mai numeroase ale Statelor Unite şi Saigonului : 600 000 de oameni din armata saigoneză, 65 000 din corpul expediţionar american (în iulie), o mare parte din flota a şaptea şi din aviaţia americană, cu sprijinul unor unităţi din alte ţări aliate (Coreea de sud, Australia, Noua Zeelandă...)

Bombardamentele masive asupra Vietnamului de nord şi sud care se desfăşoară deja de cîteva luni nu au dat rezultatul scontat ; zonele controlate de guvernul din Saigon sînt din ce în ce mai limitate şi rămîn izolate unele de celelalte. Înafara cazului cînd s-ar admite că forţele F.N.E. ar fi compuse din «supraoameni», este greu de înţeles cum ar fi posibil un astfel de succes.

Simpatia populară este ceea ce dă forţă F.N.E.

Trebuie să recunoaştem adevărul : simpatia populară, chiar şi într-un oraş atît de americanizat ca Saigonul, nu se îndreaptă spre guvern, ci dimpotrivă tinde să-şi concentreze atenţia spre propaganda F.N.E. Rămîne un fapt că — în prezent ca şi în 1945, la începutul războiului din Indochina — comuniştii s-au situat întotdeauna în fruntea revendicărilor populare.

De zece ani populaţia din Vietnamul de sud este nemulţumită. Ea a participat în mod activ — din 1945 pînă în 1954 — la rezistenţa împotriva francezilor. O dată plecaţi francezii, ea consideră astăzi că este în drept să pretindă ca aspiraţiile sale cele mai legitime să fie satisfăcute : independenţa şi unitatea, dreptatea socială şi democraţia. Dar aceste aspiraţii nu pot fi satisfăcute cu cuvinte batjocoritoare sau cu lozinci lipsite de conţinut".

Care a fost atitudinea Statelor Unite şi a guvernului de la Saigon ?

„Politica lor afirmă că se bazează pe trei «anti» : antifeudalism, anticolonialism, anticomunism. În realitate din aceste trei puncte numai ultimul a fost aplicat.

Chiar de la începutul regimului lui Ngo Dinh Diem a început o «vînătoare de vrăjitoare» necruţătoare : zeci de mii de vechi luptători în rezistenţă au fost acuzaţi fără discriminare că aparţin Vietcongului, au fost trimişi în închisori sau în lagăre de concentrare.

Poporul din Vietnamul de sud — afirmă intelectualii necomunişti — nu are nici un motiv să urască comunismul. Pe comunişti nu i-au cunoscut decît ca oameni din rezistenţă şi pe bună dreptate îi consideră patrioţi.

Propaganda oficială prezentîndu-i pe liderii comunişti ca «trădători» nu are nici o influenţă asupra poporului, care timp de nouă ani a luptat sub conducerea lor."

După zece ani de la independenţă societatea sud-vietnameză a rămas o societate feudală şi colonială. Aceiaşi mandarini continuă să guverneze, bogaţii au devenit şi mai bogaţi, săracii au rămas tot săraci. Intelectualii necomunişti de la Saigon afirmă că ajutorul american „a fost generos". Dar iată defectele lui : „Ajutorul economic este conceput ca o platformă pentru apărare ; el creează o clasă de comercianţi intermediari, hrăpăreţi şi paraziţi, al cărei lux nerușinat reprezintă o insultă permanentă adusă sentimentului de dreptate ; el menţine ţara într-o stare de dependenţă permanentă în loc să o ajute să-şi făurească o economie sănătoasă şi activă ; în acest mod în clasa conducătoare, ca şi în cercurile care profită în mod direct de pe urma acestui ajutor, s-a împămîntenit o atitudine de jaf, care loveşte în mod profund sentimentul demnităţii naţionale.

Este o gravă iluzie să credem că este suficient să umplem cu dolari o ţară pentru ca populaţia sa să devină anticomunistă. În realitate, pentru popoarele ţărilor slab dezvoltate comunismul nu reprezintă «o problemă», ci soluţia problemelor lor : independenţa adevărată, dreptatea adevărată, democraţia adevărată.

Escaladarea este sortită falimentului : chiar dacă (americanii) ar împinge escaladarea pînă la limitele sale extreme (invadarea nordului, bombardarea Chinei etc.), ipoteza cea mai probabilă este aceea a unui război de tipul celui din Indochina, anume un război de lungă durată care ar sfîrşi prin îndepărtarea Statelor Unite din această parte a lumii".

„Pentru a negocia pacea trebuie să fii în doi. În prezent cele două realităţi politice cu pondere în Vietnamul de sud sînt Statele Unite şi F.N.E. La masa păcii va trebui deci să fie prezent F.N.E.

Condiţia esenţială a păcii poate fi numai restabilirea unui regim cu adevărat democratic în care să fie respectate libertăţile esenţiale şi unde fiecare să poată contribui la construirea unei societăţi umane deschise progresului, conforme idealurilor de dreptate şi libertate".

The New York Times.

DEZINFORMAREA OPINIEI PUBLICE

OPINIA PUBLICĂ americană este dezinformată continuu în privinţa războiului din Vietnam.

Dezinformarea se datorează, în parte, ziariştilor, dar o cauză majoră o constituie informaţiile incomplete şi eronate pe care le furnizează purtătorii de cuvînt oficiali ai forţelor S.U.A. din Vietnam.

Luna trecută, cînd tabăra forţelor speciale americane de la Plei Me a fost supusă unui asediu puternic şi prelungit, purtătorii de cuvînt militari au anunţat la începutul luptei că au fost numărate 90 de cadavre inamice şi că unele dintre ele au fost expuse pe gardul de sîrmă ghimpată din jurul taberei. Această ştire a apărut la loc de frunte în mai multe ziare, inclusiv *New York Times*.

Mai tîrziu, cînd un reporter a ajuns în tabăra asediată, aflată încă sub focul artileriei, şi şi-a exprimat dorinţa să fotografieze cadavrele de pe gardul de sîrmă ghimpată, soldaţii americani epuizaţi au izbucnit într-un rîs amar. Ei i-au spus că pe gardul de sîrmă ghimpată nu au fost expuse niciodată cadavre şi că nu au numărat niciodată 90 de cadavre inamice.

La începutul toamnei, lt.-col. George Brown, purtătorul de cuvînt militar oficial, a descris o ambuscadă care fusese întinsă diviziei I-a de infanterie la nord-vest de Saigon. Potrivit declaraţiilor lui, Vietcongul a permis „elementelor de securitate înaintate" şi capului coloanei de camioane să treacă prin locul ambuscadei şi apoi a atacat a doua jumătate a coloanei. Brown a afirmat că trupele americane au coborît din camioane pentru a lupta împotriva Vietcongului. Un reporter care a vizitat

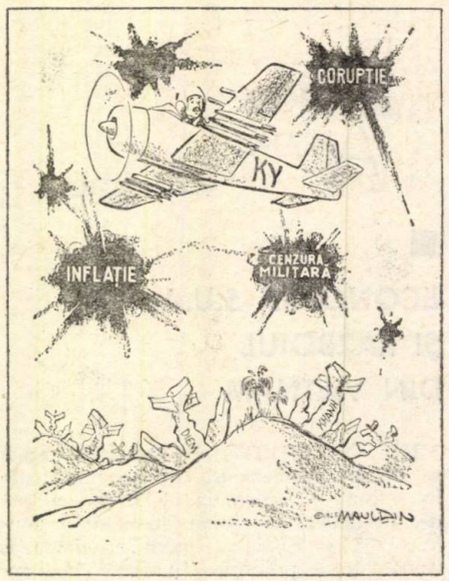

Un baraj care nu iartă...

(Din New York Herald Tribune)

mai tîrziu unitatea a fost mustrat pentru „modul în care ziarele au încurcat lucrurile". După cum au afirmat militari din divizia I-a, în realitate camioanele au fost trimise pentru a transporta infanteriştii care participaseră la o operaţiune şi atacul a început pe cînd soldaţii se pregăteau să se suie în camioane. „Ştirea a fost cu totul eronată, deşi ne-a prezentat într-o postură mai bună decît meritam — a spus un ofiţer american. Am făcut o greşeală parcînd camioanele prea mult timp pe drum, unde au atras atenţia".

Cu cîteva zile înainte, purtătorul de cuvînt militar a calificat un grup de soldaţi americani căzuţi într-o ambuscadă drept o patrulă de noapte care se înapoia la bază. Militarii implicaţi au declarat cu indignare unui reporter că era vorba de o patrulă de zi care tocmai părăsea tabăra.

Se produc şi greşeli mult mai serioase şi mai greu de scuzat. După ce unităţile Vietcongului au pătruns la baza americană de elicoptere Marble Mountain şi au distrus un număr de elicoptere, un purtător de cuvînt care vorbea la Saigon la ora 5 după amiază a lăsat impresia clară că daunele fuseseră provocate de obuze de mortiere. Această informaţie a fost publicată de multe ziare.

Dar, în dimineaţa aceleiaşi zile, cu multe ore înainte, generalul maior Lewis W. Walt, comandantul infanteriei marine americane din Vietnam, declara reporterilor la Da Nang, în apropiere de Marble Mountain, că toate daunele fuseseră provocate de explozia unor bombe introduse la bază de elemente ale Vietcongului care reuşiseră să se infiltreze.

S-a manifestat de asemenea o tendinţă crescîndă de a prezenta lucrurile cît mai frumos printr-un vocabular elegant. În descrierea unei bătălii îndîrjite duse de brigada aeropurtată 173, purtătorul de cuvînt a explicat că paraşutiştii şi Vietcongul au luptat corp la corp astfel încît a fost imposibil să se folosească artileria şi aviaţia şi că, de aceea, paraşutiştii şi-au „reajustat poziţiile".

Purtătorul de cuvînt a respins mînios întrebările acelora care doreau să ştie dacă aceasta însemna că ei s-au „retras". Un reporter militar a relatat incidentul unui grup de ofiţeri din trupele de paraşutişti care au mărturisit : „Fireşte că ne-am retras".

Charles MOHR

DIE WELT
HAMBURG

C.E.E. ÎN DILEMĂ

VASUL Comunității Economice Europene s-a împotmolit. Ultima încercare de a-l readuce pe linia de plutire a constituit-o călătoria de informare a ministrului de afaceri externe vest-german la Paris. Înainte se mai puteau lega oarecari speranțe de acest fapt, dar și acestea au fost dezamăgite după convorbirile avute. Parisul rămîne dur, supărat.

Acum Parisul vrea să pregătească sesiunea specială a Consiliului ministerial, indiferent unde ar avea loc, în vechiul stil diplomatic. Cu alte cuvinte, diferite convorbiri individuale cu ceilalți cinci parteneri să clarifice problemele litigioase dinainte în asemenea măsură încît succesul conferinței să fie asigurat. Ceea ce înseamnă, în largă măsură, ca partenerii să fi satisfăcut dinainte cele trei cerințe principale ale Franței, înainte ca aceasta să se așeze la masa comună.

Cele trei cerințe principale sînt: în primul rînd finanțarea agrară în sensul propunerilor franceze; în al doilea rînd renunțarea la luarea de hotărîri în Consiliul ministerial pe bază de majoritate a voturilor, cum fusese prevăzut să se procedeze cu începere de la 1 ianuarie; în al treilea rînd, reducerea funcțiilor Comisiei C.E.E. și în special a președintelui său.

Finanțarea agrară este o temă concretă în legătură cu care se poate negocia. În chestiunea luării hotărîrilor cu majoritate de voturi s-ar putea de asemenea elabora un *gentlemen's agreement* fără a încălca litera tratatelor de la Roma.

Rămîne rolul viitor al Comisiei C.E.E. Acesta este într-adevăr punctul hotărîtor spre care criza actuală se îndreaptă tot mai clar. S-ar putea ca, potrivit tratatelor existente, Comisia să fi fost în dreptul său (căutînd să accelereze procesul de integrare), dar refuzul francez de a colabora la dezvoltarea mai departe a comunității este o realitate politică de care trebuie să se țină seama. Dacă prin propunerile sale Comisia a împins prea departe și prea repede înainte, dacă ea a avut în vedere o suveranitate europeană, supranațională, rezultatul este că generalul de Gaulle ripostează acum cu atît mai energic. El vrea să păstreze suveranitatea națională, sau chiar s-o întărească, și să limiteze funcțiile Comisiei la acelea ale unui „însărcinat" al guvernelor naționale, ceea ce constituie de fapt și sensul numelui său („comisie"). Iar președintele Comisiei ar urma să fie schimbat în mod automat la fiecare doi ani, ca în Consiliul federal elvețian, astfel ca nici o personalitate să nu poată concentra puteri excesive sau să devină o figură simbolică așa cum a devenit Walter Hallstein.

Criza C.E.E. a devenit tot mai mult o opoziție între Franța și R. F. Germană. Abia ultimele convorbiri ale lui Schröder la Paris au adus o foarte ușoară nuanță de destelenire, deși în ce privește punctul principal, rolul Comisiei, nu s-a semnalat nici o apropiere importantă.

O comunitate a celor cinci parteneri fără Franța este complet ireală, de neconceput, deoarece în acest mod s-ar fărîmița întreaga structură a Comunității. O integrare a Angliei în locul Franței este o iluzie, mai ales în situația actuală a regatului insular. Deci, privind lucrurile din unghiul unei politici realiste, nu mai rămîne altceva de făcut decît încercarea de a merge mai departe, din nou, alături de Franța pe drumul pe care s-a mers pînă în prezent.

Francezii și generalul de Gaulle personal au subliniat mereu că nu vor și nu pot să revină asupra integrării economice efectuate pînă acum și că, dimpotrivă, ar fi dispuși să colaboreze mai departe la dezvoltarea ei în spiritul tratatelor.

Comisia nu poate face nimic mai bun decît să colaboreze mai departe și în mod minuțios la această integrare economică, chiar dacă nu poate acționa în mod atît de suveran ca pînă acum, chiar dacă inițiativa va reveni mai mult guvernelor naționale, iar Comisia va deveni tot mai mult un organ executiv.

Ferdinand FRIED

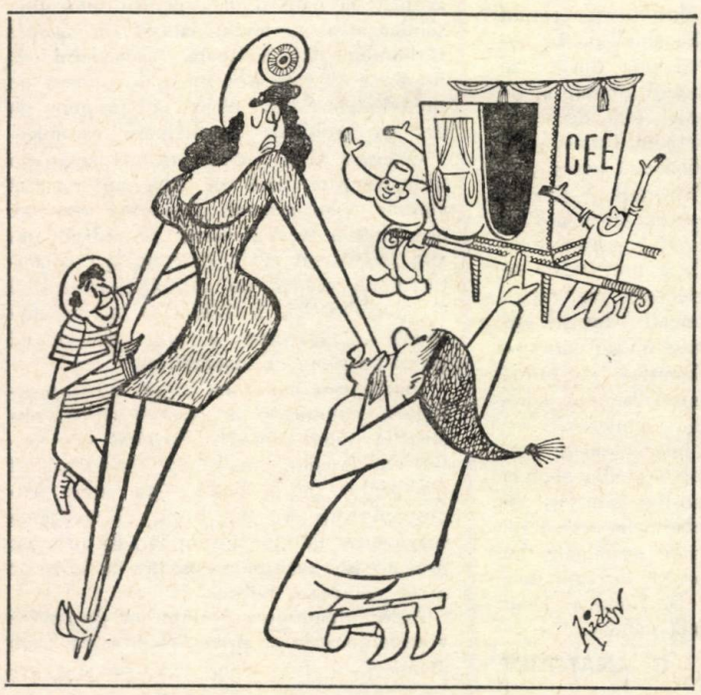

Mariana și partenerii ei
(Din **Die Welt**)

REFLECTOR

Bonnul și bomba

Se pune o întrebare, care preocupă și pasionează nu numai opinia publică anglo-saxonă, ci și lumea a treia și mai ales țările socialiste: este sau nu R.F.G. în curs de pregătire a intrării sale în clubul atomic?

Cum este vorba de o problemă de care depind viitorul Europei și al Franței, șansele păcii, evoluția politicii mondiale și chiar soarta întregii umanități, trebuie să înregistrăm faptele:

Sub auspiciile Ministerului Federal de Științe, aproape de Jülich a fost creat un fel de Saclay și Pierrelatte, unde pe o suprafață de 2 km² vreo 50 de savanți au pus de curînd la punct un nou procedeu pentru producerea uraniului înnobilat, adică a „carburantului" susceptibil să fie folosit în reactoarele cele mai puternice. Instituția care conduce și determină realizarea proiectului, Societatea pentru protecția tehnică nucleară (Geselschaft für Kernsverfahrentechnik sau G.K.T.), este sub ordinele guvernului. Deși directorul ministerial, dr. Pretsch, care se găsește în fruntea departamentului nuclear, nu încetează să se plîngă de lipsa de generozitate a autorităților federale, care, dacă e să-l credem, măsoară prea riguros sumele alocate, institutul se dezvoltă datorită firmelor particulare, care par să fie mai puțin zgîrcite.

Esențial este faptul că personalul acestui „Harwell" vest-german a descoperit și întrebuințat o metodă nouă, mai simplă și mai ieftină, penru producerea carburantului nuclear decît cea folosită pînă în prezent în lumea întreagă, cunoscută sub numele de „metoda difuziunii".

Ar fi inutil să se insiste asupra semnificației politico-economice a acestei realizări sau asupra perspectivelor pe care ea le deschide, dacă se consideră că industria nucleară britanică funcționează de un sfert de secol, cea a Franței — de două decenii, în timp ce știința atomică de dincolo de Rin nu activează decît din 1955.

Între cele două „școli" ale fabricării bombei „A", dintre care una procedează prin folosirea plutoniului care conține un procentaj mare de izotopi 239, iar cealaltă întrebuințează uraniu îmbogățit pînă la saturare într-o proporție foarte ridicată de izotopi 235, savanții de dincolo de Rin ar opta pentru prima.

Faptul că savanții vest-germani au recurs la un procedeu diferit de cel întrebuințat în alte țări pentru scopuri pașnice ar dovedi că R.F.G. își pregătește în secret un arsenal nuclear. Și aceasta, în condițiile violării angajamentului solemn pe care și l-a luat de a renunța pentru totdeauna la producția de arme atomice, bacteriologice și chimice.

Georges ANDERSEN
(Din **Combat**)

Înviorare a aripii stîngi democrat-creștine?

De o săptămînă, observatorii vieții politice italiene vorbesc despre eventualitatea unei rupturi a solidarității guvernamentale. Joia trecută săptămînalul **Espresso** publica un interviu al ministrului de externe, Fanfani, în care acesta exprimă în problema reprezentării Chinei la O.N.U. un punct de vedere deosebit de cel adoptat de cabinetul Moro.

Două căi erau deschise în această problemă guvernului italian, a declarat A. Fanfani săptămînalului liberal: a continua politica veche, votînd alături de Washington, sau a-și defini o poziție proprie, pe care ministrul de externe ar fi dorit-o mai nuanțată. Ministrul de externe, absent din Italia de două luni, de cînd prezidează Adunarea Generală a Națiunilor Unite, a declarat în interviul din **Espresso** că — deși în acest interval și-a prezentat de trei ori demisia, care i-a fost de trei ori refuzată — la New York acest fapt „nu a avut nici o influență asupra șefului delegației italiene, el primind instrucțiuni direct de la Roma".

Comentînd protestul ministrului de externe și interviul — luat tot de **Espresso** și publicat de altfel în aceeași pagină — fostului primar al Florenței, La Pira, care critică politica americană în Vietnam, observatorii consemnează aceste luări de poziții ca o reinsuflețire a aripii stîngi democrat-creștine.

ИЗВЕСТИЯ
MOSCOVA

PROBLEMELE EUROPENE ȘI ANGLIA

PROBLEMELE europene se înscriu între cele mai complicate chestiuni internaționale ale perioadei postbelice. Istoria a cunoscut nu o dată perioade în care situația internațională pe continentul european a ajuns la un punct de încordare maxim. O cotitură în direcția încordării poate deveni accesul revanșarzilor vest-germani la arma nucleară. Acest lucru totuși nu este observat în unele capitale europene. Dimpotrivă, se creează chiar impresia că activitatea diplomatică care se desfășoară în prezent în Europa occidentală nu contribuie la slăbirea încordării. Poate chiar invers.

Pînă în prezent statele Europei nu au reușit să ajungă la un acord cu privire la crearea unui sistem de securitate generală europeană. Necesitatea acestuia este actualmente mai clară ca oricînd. Este suficient să iei cunoștință de programul proclamat de cancelarul Erhard pentru a sesiza platforma politică periculoasă a Bonnului.

Cu toate acestea, oricît ar părea de ciudat, sub presiunea cererilor Bonnului în Occident se fac concesii după concesii revanșarzilor vest-germani. Diplomații occidentali caută să satisfacă pofta nucleară a Bonnului.

Relațiile de bună vecinătate între statele europene sînt desigur posibile. Dar aceasta nu pe baza platformei Erhard ci numai pe fundamentul trainic al securității europene. În soluționarea acestei probleme sînt bineînțeles interesate și trebuie să ia parte cele mai mari țări din Europa, inclusiv Uniunea Sovietică și Marea Britanie.

În trecut, liderii laburiști aflați în opoziție și-au exprimat numeroase idei în legătură cu securitatea colectivă în Europa. Ei i-au criticat pe conservatori pentru pasivitate în această problemă. După venirea laburiștilor la putere, primul ministru Harold Wilson, referindu-se la vizita lui Macmillan la Moscova în 1959 a declarat că atunci „au fost favorizate unele planuri de atenuare a încordării în Europa". „Din păcate, a spus el, aceste speranțe au fost distruse cînd Macmillan s-a întors înapoi și cînd ideile sale s-au lovit de veto-ul lui Adenauer și al altora". Rămîne de văzut dacă actualul guvern laburist va fi de acord cu veto-ul pe care cancelarul Erhard încearcă să-l opună eforturilor pentru lichidarea încordării în Europa.

Uniunea Sovietică și Marea Britanie sînt două mari puteri europene. De ele depinde în mare măsură dacă Europa va trăi în pace. Marea Britanie și Uniunea Sovietică au fost aliate în războiul împotriva fascismului și au suferit mari pierderi. Grozăviile războiului sînt bine cunoscute oamenilor sovietici și celor englezi.

În prezent, colaborarea anglo-sovietică este din nou actuală și utilă pentru consolidarea păcii europene. Bineînțeles nu trebuie trecută cu vederea dificultatea care există în acest domeniu. Un lucru însă este clar. Dacă Anglia s-ar ocupa direct de problemele securității europene în loc de a le privi dintr-o parte, ea ar observa hotărîrea Uniunii Sovietice și a altor țări socialiste de a depune eforturi serioase pentru soluționarea acestor probleme.

În complexul problemelor securității europene se încadrează asigurarea reglementării pașnice germane. Cît timp lucrul acesta nu va fi făcut, situația în Europa va rămîne instabilă, ceea ce înseamnă implicit periculoasă. Este periculoasă și în virtutea faptului că revanșarzii de la Bonn nu doresc să țină seama de faptele legate de reglementarea postbelică în centrul Europei unde frontierele Reichului hitlerist au încetat de mult să mai existe, unde au apărut două state germane: socialist — R.D.G., și capitalist — R.F.G. R.D.G. este membru al marii comunități a statelor socialiste din Europa și frontierele ei sînt intangibile. R.F.G. a moștenit doar o parte din teritoriul celui de-al III-lea Reich. Toate pretențiile guvernului său asupra celuilalt teritoriu sînt cu totul nefundamentate.

Cînd la Bonn se vorbește despre „unitatea Germaniei", se trec sub tăcere o serie de fapte care au dus la dezmembrarea Germaniei. Practic, guvernul R.F.G. a uitat de mult de căile de unificare a Germaniei. Grija sa a devenit arma nucleară, spiritul de revanșă. Toate aceste lucruri sînt bine cunoscute guvernului englez. Totuși, el continuă să cînte în strună tendințelor militariste de la Bonn. Aceasta este o repetare periculoasă a trecutului.

În ce privește relațiile bilaterale sovieto-engleze, în pofida anilor îndelungați de „război rece", ele se dezvoltă în ultimul timp. Schimburile comerciale, legăturile tehnico-științifice și culturale se extind cu succes. Totuși, în domeniul politic relațiile au fost frînate și una din cauze rezidă în poziția, diametral opusă, a Uniunii Sovietice și Angliei față de agresiunea americană din Vietnam. Oamenii sovietici condamnă cu vehemență agresiunea S.U.A. în Vietnam. Guvernul englez o sprijină. Bineînțeles aceasta nu poate să nu aibă o influență negativă asupra relațiilor sovieto-engleze. Dacă n-ar exista acest obstacol, ele s-ar dezvolta mai rapid. Probabil însă că politicienii laburiști englezi care se află la putere nu au deocamdată curajul de a condamna într-o formă oarecare agresiunea imperialismului american împotriva poporului vietnamez.

Tabloul problemelor internaționale este multiplu și diferit. Numeroase din acestea își așteaptă soluționarea. Repetăm, își așteaptă soluționarea problemele securității europene. Ele vor trebui examinate nu numai la Moscova, dar și în capitalele vest-europene, inclusiv la Londra. Doar este vorba de o problemă comună.

G. ANATOLIEV

Le Monde
PARIS

VIZITA CANCELARULUI ERHARD ÎN S.U.A.

AMÎNAREA călătoriei cancelarului Erhard în S.U.A., care va avea loc nu la 2 ci la 19 decembrie, dobîndește o valoare simbolică.

Într-adevăr, un puternic curent de nemulțumiri afectează relațiile vest-germano—americane din momentul în care s-a anunțat această vizită, menită, în spiritul conducătorilor vest-germani, să consacre într-un fel sau altul statutul de „mare putere mijlocie cu drepturi depline" al Republicii federale, dîndu-i acces la clubul nuclear.

O serie de împrejurări nefavorabile, nesiguranța întreținută cu abilitate de Casa Albă în ce privește locul întîlnirii Johnson-Erhard (s-a stabilit în cele din urmă că va avea loc la ferma din Texas a lui Johnson), cîteva mici gafe comise de emisarii diplomatici ai Bonnului, au acumulat electricitate în aer.

Ar fi greșit să se creadă că Erhard a manevrat în așa fel încît astăzi să nu mai fie binevenit la Casa Albă, dar este cert că importanța istorică pe care el spera că o vor avea întrevederile sale cu președintele Johnson concordă puțin cu intențiile acestuia din urmă. La Washington preocupările nu se concentrează în prezent asupra unei „reexaminări" la rece a rolului Germaniei occidentale în alianța atlantică (nu și-a afirmat ea oare o dată pentru totdeauna solidaritatea necondiționată ?), ci asupra războiului din Vietnam. Cancelarul dă impresia că vine să-l tragă de mînecă pe președintele S.U.A. pentru a-i propune un tîrg în problema „participării" atomice.

Ofensiva diplomatică vest-germană din ultimele luni riscă să aibă un rezultat contrar celui scontat. Insistența cu care oficialitățile vest-germane revendică un vag „tratament egal", care nu le era contestat de nimeni pe planul considerației și al simpatiei, a trădat o nesiguranță fundamentală care a fost considerată drept un semn de instabilitate.

Pledîndu-și cauza cu argumentele prestigiului național și al posibilității de obstrucție internațională, derivînd din deținerea armelor nucleare, reprezentanții guvernului de la Bonn s-au situat sub auspicii care nu pot decît să trezească suspiciunea interlocutorilor lor. Ei au creat prin aceasta rezistențe care nu au întîrziat să se manifeste fățiș.

Autocompătimirea purtătorilor de cuvînt vest-germani în ce privește „lipsa de arme atomice" a Republicii federale și „ne-

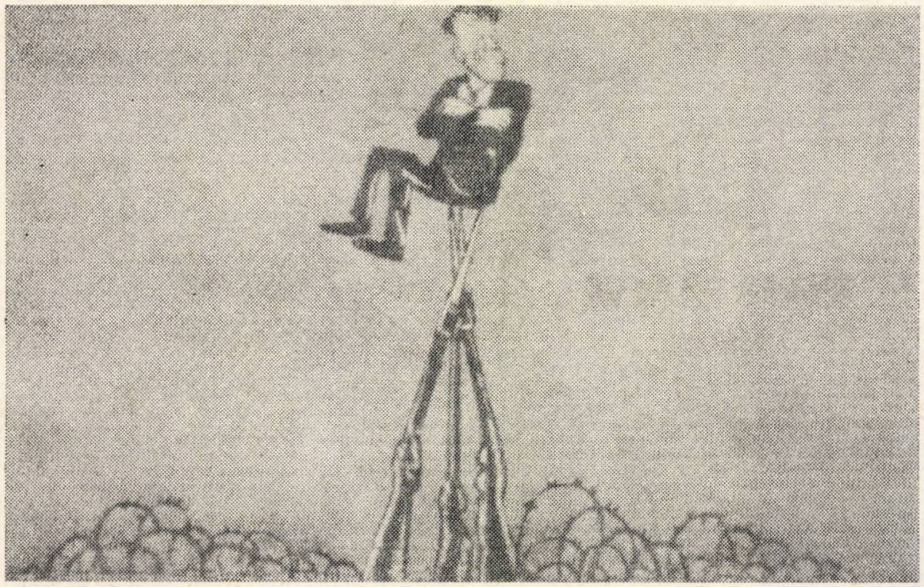

Ian Smith : — Mă sprijin pe întregul popor rhodesian (Din **Tribune de Genève**)

dreptatea" la care ar fi astfel supusă a provocat reacţii energice. Oare din ignoranţă sau din rea-credinţă vest-germanii trec sub tăcere aranjamentele N.A.T.O. cu privire la desfăşurarea colectivă a armelor atomice tactice şi la mecanismele de „participare" pe care le implică aceste aranjamente ? S-a considerat că vest-germanii „exagerează" ; s-au produs imediat reacţii atît din partea comisiei pentru energia atomică a Congresului, cît şi din partea Casei Albe însăşi.

Climatul însorit din Texas va ajuta poate la împrăştierea atmosferei de proastă dispoziţie care anticipează întîlnirea Johnson-Erhard. Dar va fi necesar în acelaşi timp ca Erhard să-şi reducă pretenţiile şi să accepte „soluţii de rezervă" relativ inofensive.

Alain CLEMENT

THE SCOTSMAN

EDINBURG

PLAN DE REFORMĂ AGRARĂ ÎN CHILE

PE MĂSURĂ ce preşedintele Frei se apropie de sfîrşitul luptei sale de 11 luni pentru a obţine aprobarea de către Congres a legii sale de „chileanizare" a minelor de cupru americane din Chile, el este pe cale să înceapă o nouă luptă. Este vorba de legea reformei agrare care prevede o reorganizare a proprietăţii asupra pămîntului.

Peste 70 la sută din terenurile agricole sînt în prezent proprietatea a mai puţin de 10 la sută din populaţie. Multe din titlurile de proprietate sînt vechi încă de pe timpul conchistadorilor.

Exproprierile de terenuri agricole efectuate pînă acum de către guvernul Frei au fost realizate în cadrul legii de reformă agrară votată sub fostul preşedinte George Alessandri, în baza căreia proasta lucrare a pămîntului constituia principalul criteriu pentru expropriere. Legea lui Frei pare să aibă însă o amploare mult mai mare.

Ţelul declarat al acestei legi prevede că „pămîntul trebuie să-şi realizeze funcţia sa socială" şi orice teren cu o întindere mai mare de 200 de acri irigaţi are şanse să facă obiectul atenţiei Corporaţiei pentru reforma agrară (CORA). Terenurile aparţinînd mai multor membri ai aceleiaşi familii, dar cu o suprafaţă totală de peste 200 de acri, ar putea fi de asemenea expropriate.

În cazul exproprierilor, 10 la sută din valoarea terenurilor va fi plătită în numerar, iar restul în obligaţiuni guvernamentale pe o perioadă de 25 de ani. Terenurile care, indiferent de întinderea lor, sînt „prost întreţinute sau a căror productivitate este mai redusă decît media regiunii respective" vor face şi ele obiectul exproprierii, indiferent dacă sînt lucrate de proprietar sau de un arendaş. În acest caz, plata în numerar va fi de numai 1 la sută iar restul în obligaţiuni.

Exproprierile vor fi făcute de către CORA care va împărţi pămîntul în unităţi de dimensiuni familiale. Acestea vor putea fi transferate unor persoane, cooperative, întreprinderi de stat sau vor putea fi folosite ca terenuri pentru construcţii de locuinţe. Pentru a obţine unul din aceste loturi, solicitantul trebuie să fie de naţionalitate chiliană, să aibă peste 18 ani şi, de preferinţă, să fi lucrat în domeniul agriculturii. Noii proprietari vor fi obligaţi să lucreze personal pămîntul şi să trăiască în permanenţă la ţară. Cu excepţia unor cazuri speciale, ei vor trebui să fie membri ai unei cooperative rurale, iar terenul nu va putea fi vîndut, împărţit, ipotecat sau subînchiriat. Mai există o ultimă condiţie — proprietarii nu vor putea înfiinţa pe aceste terenuri vreo întreprindere comercială pentru vînzarea de băuturi alcoolice. Pămîntul va rămîne permanent în mîinile aceleiaşi familii, sub formă de moştenire.

Preşedintele Frei trebuie să găsească mijloacele necesare pentru a elibera ţara de actualele cheltuieli pentru importul de alimente, în valoare de 150 milioane dolari, care constituie o povară excepţional de grea pentru economie. Dintre toţi indicii de producţie ai ţării, producţia agricolă a fost singura care a marcat o scădere şi aceasta într-o ţară în care populaţia creşte cu 2,5 la sută pe an.

John PARKER

REFLECTOR

„Armatorii piraţi"

Totul pare să se fi desfăşurat potrivit regulilor celor mai încercate ale filmelor cu „suspense". În trei episoade.

Vineri, 12 noiembrie, ora 18, Londra. Delegaţii Federaţiei Internaţionale a muncitorilor din transporturi, întruniţi la sediul sindicatelor britanice, hotărăsc să organizeze boicotul mondial al vaselor sub „pavilion de complezenţă". Motivul : aceste vase nu respectă nici convenţiile colective, nici regulamentele de securitate. Declaraţia de război a federaţiei vizează flotele înmatriculate în Liberia, în Panama, în Honduras şi în Liban de către proprietarii lor americani sau greci.

Sîmbătă 13 noiembrie, ora 2 noaptea, în largul coastelor Floridei. Pachebotul „Yarmouth Castle", plecat din Miami, se îndreaptă spre insulele Bahamas, unde cei 400 de pasageri vor să-şi petreacă week-end-ul. Construit în 1927, acest vas şubred aparţine unei companii americane, dar navighează sub pavilion panamez, iar comandantul lui, căpitanul Byron Vutsinas, este grec. Brusc, se produce drama. Explozia unui cazan provoacă un incendiu formidabil. Majoritatea turiştilor sînt surprinşi în plin somn, în cabinele lor. „Sirenele de alarmă şi stingătoarele de incendiu nu au funcţionat — au povestit mai tîrziu supravieţuitorii. Nu existau colaci de salvare pentru toată lumea, iar bărcile de salvare nu se puteau folosi". La ora 6 dimineaţa, „Yarmouth Castle" se scufundă ; 84 de persoane sînt date dispărute.

A doua zi după acest week-end tragic, reprezentanţii armatorilor şi ai marinarilor au condamnat în unanimitate pe acei pe care îi denumesc „provocatorii de naufragii din secolul XX". Partea anuală de sinistraţi, calculată în raport cu tonajul total, este de 5 tone la 10 000 în marina comercială franceză, de pildă. Această parte se ridică la 70 de tone la 10 000 în Liberia şi la 135 de tone la 10 000 în Panama !

Totuşi, „pavilioanele de complezenţă" au apărut la începutul celui de-al doilea război mondial din motive nobile. Pe cînd S.U.A. nu intraseră încă în luptă, legea cu privire la neutralitate le interzicea să transporte material de război pe vasele lor. Pentru a-i aproviziona totuşi pe aliaţi, S.U.A. au ocolit dificultatea înmatriculînd o bună parte din „Liberty Ships" în ţări „complezente" ale Americii Centrale.

După terminarea războiului, armatorii greci, în frunte cu Stavros Niarchos şi Aristotel Onassis, îşi transferă flotele sub aceste pavilioane care prezintă, între altele, avantaje financiare considerabile : stabilirea salariilor după bunul plac al armatorilor, renunţarea la obligaţiile cu caracter social şi, în sfîrşit, scutirea de impozitul pe venit.

În 1948, o nouă ţară, Liberia, oferă pavilionul ei armatorilor străini.

Prima încercare de boicot, organizată în 1958, a eşuat. Dar astăzi sindicatele sînt optimiste. Nu mai există vase nefolosite ca pe atunci, spun ei. Boicotul unei părţi atît de importante a flotei mondiale ar putea deci să aibă consecinţe serioase şi să îndemne pe „armatorii-piraţi" să renunţe la pavilioanele lor negre.

Dacă consemnele date de sindicate sînt urmate, în aproape toate porturile din lume remorcherele vor refuza să călăuzească vasele suspecte, iar docherii vor refuza să le descarce.

Robert FRANC

(Din **L'Express**)

BREVIAR

24 noiembrie

A sosit în Capitală o delegație culturală sovietică, condusă de I. N. Medvedev, vicepreședinte al Comitetului de Stat al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. pentru legături culturale cu țările străine, în vederea semnării planului de colaborare culturală și științifică între Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică pe anii 1966—1967.

Președinta Consiliului Național al Femeilor, Suzana Gîdea, a plecat spre Belgrad. Ea face o vizită de prietenie în R.S.F. Iugoslavia, la invitația Conferinței pentru activitatea socială a femeilor din această țară.

Ambasadorul R. S. F. Iugoslavia la București, Jakșa Petrici, a oferit o recepție cu prilejul sărbătorii naționale a Republicii Socialiste Federative Iugoslavia. Au participat Gheorghe Rădulescu, Ilie Verdeț, Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe, Alexandru Sencovici, ministrul industriei ușoare, Emil Drăgănescu, ministrul energiei electrice, membri ai C.C. al P.C.R., conducători ai unor instituții centrale și ai unor organizații obștești, generali și ofițeri superiori, oameni de știință și cultură, ziariști.

Au luat parte șefii unor misiuni diplomatice și alți diplomați străini.

La invitația Marii Adunări Naționale, a sosit în Capitală o delegație a Marelui Hural Popular al R. P. Mongole, condusă de acad. Bazarin Șirendib, membru al C.C. al Partidului Popular Revoluționar Mongol, vicepreședinte al Marelui Hural Popular, președintele Academiei de științe a R. P. Mongole.

Membri ai delegației Marelui Hural al R. P. Mongole vizitează Muzeul de artă din București

25 noiembrie

Cu ocazia zilei naționale a Cambodgiei, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, a adresat șefului statului Cambodgia, prințul Norodom Sianuk, felicitări cordiale, precum și urări pentru bunăstarea poporului cambodgian.

În răspunsul său, prințul Norodom Sianuk a transmis sincere mulțumiri pentru felicitările adresate, exprimînd, totodată, călduroase urări președintelui Consiliului de Stat și poporului român.

Președintele Marii Adunări Naționale, Ștefan Voitec, a oferit o recepție cu prilejul vizitei în țara noastră a delegației Seimului R. P. Polone, condusă de Jan Karol Wende, vicemareșal al Seimului.

A plecat la Budapesta, la invitația C.C. al P.M.S.U., o delegație de activiști ai P.C.R., condusă de Gheorghe Călin, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului regional Hunedoara al P.C.R., pentru a lua cunoștință de experiența organelor și organizațiilor de partid ale P.M.S.U.

26 noiembrie

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, a primit la Consiliul de Stat delegația Seimului Republicii Populare Polone, condusă de Jan Karol Wende, vicemareșal al Seimului, care, la invitația Marii Adunări Naționale, ne-a vizitat țara.

Tovarășii Paul Niculescu-Mizil, membru al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P. C. Român, și Mihai Dalea, secretar al C.C. al P. C. Român, au primit la C.C. al P.C.R. pe tov. S. Mikunis, secretar general al Partidului Comunist din Izrael. Cu acest prilej, a avut loc o discuție care s-a desfășurat într-o atmosferă caldă, tovărășească.

27 noiembrie

Cu ocazia zilei naționale a Republicii Liban, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, a transmis președintelui Republicii Liban, Charles Helou, felicitări cordiale și cele mai bune urări pentru prosperitatea poporului libanez.

Mulțumind pentru felicitările transmise, președintele Republicii Liban a adresat la rîndul său cele mai bune urări președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, pentru fericirea sa personală și a poporului României.

Președintele Marii Adunări Naționale, Ștefan Voitec, a primit delegația Marelui Hural Popular al R. P. Mongole, condusă de acad. Bazarin Șirendib, vicepreședinte al Marelui Hural Popular.

Delegația Seimului R. P. Polone, condusă de Jan Karol Wende, vicemareșal al Seimului, care, la invitația Marii Adunări Naționale, ne-a vizitat țara, a părăsit Capitala, îndreptîndu-se spre patrie.

A plecat spre Moscova tovarășul Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, reprezentantul permanent al Republicii Socialiste România în C.A.E.R., care va participa la cea de-a 20-a ședință a Comitetului Executiv al C.A.E.R.

Șeful delegației române la cea de-a XIII-a Conferință generală a F.A.O. (Organizația Națiunilor Unite pentru alimentație și agricultură), Nicolae Giosan, președintele Consiliului Superior al Agriculturii, a oferit un cocteil în cinstea delegațiilor prezente la lucrările conferinței. Au luat parte directorul general al F.A.O., dr. B. R. Sen, directorii generali adjuncți ai organizației, președintele actualei sesiuni, Maurice Sauve, precum și numeroși miniștri ai agriculturii și alimentației din diferite țări.

28 noiembrie

Tovarășii Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, și Chivu Stoica, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, au trimis tovarășului Iosip Broz Tito, președintele Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, secretar general al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia, o telegramă de felicitare cu prilejul sărbătorii naționale a Republicii Socialiste Federative Iugoslavia.

Cu același prilej, tovarășul Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, a trimis tovarășului Petar Stambolici, președintele Vecei Executive Federale a Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, o telegramă de felicitare.

Tovarășii Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Chivu Stoica, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, au trimis tovarășilor Enver Hodja, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncii din Albania, Hadji Lleshi, președintele Prezidiului Adunării Populare a Republicii Populare Albania, Mehmet Shehu, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Albania, o telegramă de felicitare cu ocazia celei de-a XXI-a aniversări a eliberării Albaniei de sub jugul fascist.

29 noiembrie

Zilele trecute a sosit în țara noastră o delegație a cooperativelor agricole de producție din R. P. Bulgaria.

Delegația a vizitat gospodării agricole de stat, cooperative agricole de producție și institute de cercetări agricole, luînd cunoștință de realizările acestor unități în domeniul dezvoltării agriculturii. Delegația a predat unor unități agricole cadourile oferite de cooperativele agricole de producție din R. P. Bulgaria cu prilejul recentei vizite a delegației de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România.

În ziua de 29 noiembrie, delegația a fost primită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R. Cu acest prilej a avut loc o convorbire prietenească.

Ambasadorul R. P. Albania la București, Rapi Gjermeni, a oferit o recepție cu prilejul celei de-a XXI-a aniversări a eliberării Albaniei.

Au participat tovarășii Gheorghe Apostol, Paul Niculescu-Mizil, Ștefan Voitec, Constanța Crăciun, vicepreședinte al Consiliului de Stat, Grigore Geamănu, secretarul Consiliului de Stat, Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe, membri ai C.C. al P.C.R. și ai guvernului, conducători ai unor instituții centrale și organizații obștești, generali și ofițeri superiori, oameni de știință și cultură, ziariști.

Au luat parte șefii unor misiuni diplomatice și alți diplomați străini.

Prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Emil Bodnaraș, a primit pe I. N. Medvedev, vicepreședinte al Comitetului de Stat al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. pentru legături culturale cu țările străine, conducătorul delegației culturale sovietice, aflată în țara noastră în vederea semnării planului de colaborare culturală și științifică între Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică.

A sosit în Capitală Zulfikar Ali Bhutto, ministrul afacerilor externe al Pakistanului. Oaspetele este însoțit de funcționari superiori din Ministerul Afacerilor Externe pakistanez. Cu același avion a sosit și M. Shafqat, ambasadorul Pakistanului în Republica Socialistă România.

La Ambasada Republicii Socialiste România din Varșovia a avut loc festivitatea înmînării titlurilor de membri de onoare și membri corespondenți ai Academiei Republicii Socialiste România unor membri ai Academiei poloneze de științe.

30 noiembrie

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., a primit în audiență pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Republicii Populare Mongole la București, Togoociin Ghenden, la cererea acestuia.

Cu acest prilej a avut loc o discuție prietenească.

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, a primit pe Zulfikar Ali Bhutto, ministrul afacerilor externe al Pakistanului.

Președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, a primit pe Zulfikar Ali Bhutto, ministrul afacerilor externe al Pakistanului.

Ministrul afacerilor externe, Corneliu Mănescu, a primit pe Z. A. Bhutto, ministrul afacerilor externe al Pakistanului, și persoanele care îl însotesc.

Zulfikar Ali Bhutto

S-a înapoiat în țară, venind de la Roma, președintele Consiliului Superior al Agriculturii, Nicolae Giosan, conducătorul delegației țării noastre la cea de-a XIII-a sesiune a Conferinței Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.).

HUSSAIN MAZIK

În luna martie anul acesta, regele Libiei, Mohammed Idris el Senussi (încoronat sub numele de Idris I) a procedat la remanierea guvernului. În locul şefului de cabinet demisionat, Mahmud Muntasser, regele a numit pe Hussain Mazik, care a deţinut portofoliul externelor în precedentul guvern Muntasser.

Hussain Mazik s-a născut în anul 1910, în Cyrenaica, una din cele trei provincii care au format — împreună cu Tripolitania şi Fezzan — regatul federal al Libiei. (Astăzi, Libia este un stat centralizat, cu un guvern unic, iar în locul celor trei provincii au fost create regiuni administrative).

După absolvirea şcolii arabe, Hussain Mazik şi-a continuat studiile în străinătate.

Primul post în administraţia publică pe care-l ocupă este cel de şef de district în oraşul Tokra. Ascensiunea politică a lui Hussain Mazik este strîns legată de proclamarea independenţei ţării sale, la 24 decembrie 1951. De atunci, timp de 10 ani, între anii 1952 şi 1961, Hussain Mazik a activat la Benghazi, ca guvernator al provinciei Cyrenaica.

La sfîrşitul anului 1961, Hussain Mazik se retrage din viaţa publică pînă în anul 1964. Se ştie că în Libia nu există partide politice, acestea fiind desfiinţate din 1951. Puterea politică este concentrată în mîinile regelui Idris I, şef al statului şi totodată comandant suprem al armatei. Regele colaborează cu un grup de politicieni din jurul palatului, cu aristocraţia conservatoare, cu marii comercianţi şi şefii de triburi.

La 22 ianuarie 1964, Hussain Mazik intră pentru prima oară în guvernul ţării sale, ocupînd, în cadrul cabinetului Muntasser, postul de ministru al afacerilor externe. În această calitate, el conduce în 1964 delegaţia Libiei la convorbirile purtate cu reprezentanţii Angliei şi Statelor Unite cu privire la suprimarea bazelor militare străine din Libia.

În martie 1965, cu prilejul ultimei sale misiuni ca ministru de externe, Hussain Mazik conduce delegaţia libiană la Conferinţa miniştrilor afacerilor externe din ţările arabe, ţinută la Cairo.

La 21 martie 1965, Hussain Mazik preia postul de prim-ministru al Libiei. Pe plan intern, guvernul său preconizează dezvoltarea economiei şi atragerea în sfera producţiei a unui număr crescînd de locuitori lipsiţi pînă acum de mijloace de trai. În acest scop, guvernul libian a elaborat un plan economic pe mai mulţi ani care prevede dezvoltarea lucrărilor publice, a agriculturii şi economiei forestiere, a comunicaţiilor, ca şi dezvoltarea instituţiilor de educaţie şi de apărare a sănătăţii. Pe plan extern, Hussain Mazik afirmă că Libia va promova şi pe viitor o politică de neangajare, de întărire a relaţiilor de prietenie cu toate ţările, de solidaritate cu ţările africane şi arabe, şi va sprijini mişcarea de eliberare de pe continentul african.

V. B.

Presa acum 50 de ani

Potrivit revistei Akademische Rundschau, *lumea ştiinţei şi a învăţămîntului superior este serios afectată de război. Procentele celor care au plecat pe front din cîteva Universităţi: Herdelsberg 60 la sută, München 56 la sută, Berlin 54 la sută. Pînă la sfîrşitul lui mai 1915, 1911 profesori şi studenţi germani au căzut pe fronturi, dintre care 266 de la Universitatea din Leipzig.*

Naşterea aviaţiei şi declararea războiului au determinat creşterea rapidă a necesităţilor de piloţi de avioane. Pentru a se realiza o rapidă pregătire a acestora a fost conceput un instrument special care iniţiază în toate misterele zborului: loopingul, întoarceri bruşte, picajul, vrila. Aparatul întoarce în toate direcţiile scaunul de care este legat pilotul, obişnuindu-l pe acesta cu dificilele poziţii în care va trebui să stea în timpul zborului, fără a-şi pierde de fel reflexele.

Societăţile de navigaţie olandeze au hotărît să renunţe la drumul prin Canalul de Suez. Aceasta e pusă în legătură cu suspendarea probabilă a navigaţiei prin Canalul de Suez.

La Berlin s-a anunţat în mod oficial că trupele austro-ungare au trecut frontiera greacă.

Comunicatele militare franceze anunţă în Belgia o intensă activitate a artileriei franceze care a redus la tăcere în mai multe sectoare ale frontului aruncătoarele de bombe germane. Trei hidroplane germane au încercat să scufunde un cargobot englez împotmolit lîngă coasta belgiană. Mai multe avioane anglo-franceze le-au atacat cu bombe şi le-au obligat să se retragă în timp ce torpiloare franceze venite de la Dunkerque despotmoleau vasul sub focul unei baterii germane.

În Champagne, în sectorul Masiges, francezii au răspuns unei trageri cu proiectile lacrimogene printr-o tragere de prăbuşire a tranşeelor germane.

Ziarul Times *scrie: „Ceea ce trebuie să fie clar atît grecilor cît şi duşmanului e că aliaţii au decis în mod definitiv să menţină un picior ferm în Balcani în vederea viitoarelor operaţiuni cînd anotimpul va fi mai favorabil."*

Din ziarul Adevărul: *„Compania de jandarmi a fost înştiinţată că printre locuitorii satului Putreda, domnind de mai mult timp o vie agitaţie s-a produs un început de răscoală. Un mare număr de săteni au intrat în pădurea moşiei Grebăn proprietatea prinţului Şuţu, şi au tăiat o bună parte din pădure, au distrus numeroase movile de hotar sub cuvînt că pădurea şi moşia le aparţin lor. Se ştie că aceşti săteni s-au mai răsculat de cîteva ori revendicînd proprietatea acestei moşii. Spiritele sînt foarte agitate. Sînt temeri de dezordine întrucît şi vara trecută s-au produs ciocniri foarte grave".*

1915. Pe frontul francez apar primele automobile înarmate cu mitraliere grele

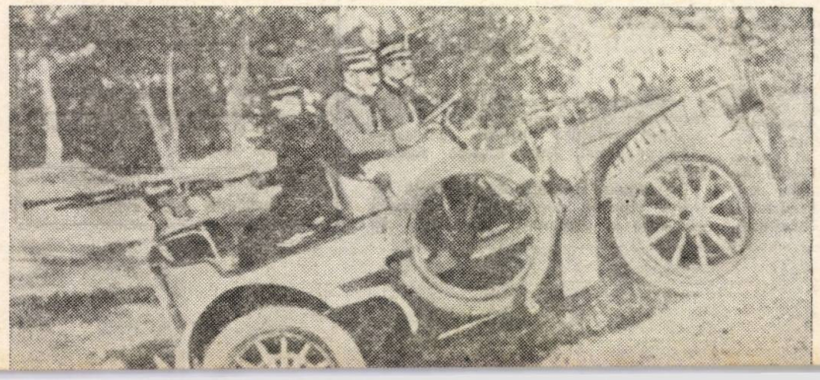

A. E. L. S.

Creată prin convenţia de la Stockholm din 4 ianuarie 1959, ca o reacţie de apărare faţă de Comunitatea Economică Europeană (Piaţa comună), Asociaţia europeană a liberului schimb a început să funcţioneze de la 1 iulie 1960. Ea grupează 7 ţări: Anglia, Austria, Elveţia, Portugalia şi cele trei ţări scandinave — Norvegia, Suedia şi Danemarca. De la 1 iulie 1961 a devenit membru asociat al A.E.L.S. şi Finlanda, care este supusă unui statut special.

Asociaţia europeană a liberului schimb a fost creată, pe de o parte, cu scopul de a servi drept contrapondere „Pieţei comune" iar, pe de altă parte, de a crea condiţii favorabile de concurenţă statelor mai mari din Asociaţie.

Înfiinţarea A.E.L.S. se înscrie pe linia creării unor sfere închise în comerţul internaţional.

În 1956, din iniţiativa Angliei, între „cei şase" şi celelalte 16 ţări ale Organizaţiei Europene de Cooperare Economică (O.E.C.E.) au început negocieri pentru realizarea unei zone a liberului schimb. Aceste negocieri au fost suspendate în decembrie 1958, cînd „cei şase" şi-au exprimat în mod categoric refuzul de a adera la această zonă. Eşecul „marii zone a liberului schimb" a determinat Anglia ca împreună cu alte şase ţări ale O.E.C.E. să constituie A.E.L.S. denumită şi „mica zonă a liberului schimb".

Asociaţia europeană a liberului schimb a fost concepută nu atît ca o soluţie definitivă cît mai mult ca un organism provizoriu menit să facă presiuni asupra „celor şase" pentru a-i determina să adere la un acord general al liberului schimb. Acest lucru se degajă din preambulul Convenţiei de la Stockholm unde se afirmă în mod explicit voinţa părţilor de a se ajunge la o „asociaţie multilaterală" a tuturor ţărilor O.E.C.E., inclusiv a celor din Piaţa comună.

Dispoziţiunile Convenţiei prevăd instituirea „libertăţii complete" a schimburilor între statele membre, posibilitatea fiecăruia de a-şi stabili propriul său tarif vamal faţă de terţi, precum şi regulile de concurenţă. Astfel, liberalizarea schimburilor nu se face decît la produsele industriale. Pentru restul mărfurilor — cele agricole, de pildă, se propune dezvoltarea schimburilor pe baza unei „reciprocităţi rezonabile". În acest sens, Convenţia prevede unele dispoziţiuni speciale care constau în încheierea de acorduri prin care statele membre îşi acordă reciproc avantaje. Ele trebuie să rămînă în vigoare pe toată durata Convenţiei.

Liberalizarea schimburilor este strîns legată de suprimarea taxelor vamale. Astfel, în scopul facilitării unei eventuale asocieri cu Piaţa comună, statele membre în A.E.L.S. şi-au propus stabilirea, în cadrul zonei, a unui sistem vamal uniform, prin reduceri succesive, astfel ca la 1 ianuarie 1970 acestea să fie total desfiinţate. De asemenea, Convenţia prevede ca, încă de la înfiinţare, fiecare stat membru să-şi fixeze un contingent global de importuri din ţările Asociaţiei, care trebuie să fie cu 20 la sută superior celor bilaterale din 1959. Aceste contingente vor trebui să crească în fiecare an cu 20 la sută, astfel ca la 1 ianuarie 1970 să nu mai existe nici un fel de restricţie cantitativă. Abolirea restricţiilor vamale se extinde asupra tuturor produselor. Pentru aceasta, totuşi, Convenţia stabileşte cîteva condiţii: să fie integral produse în zonă, să fie transformate, în zonă, prin procedeele prevăzute; să aibă un preţ la export format din maximum 50 la sută din materii prime neoriginare din zonă sau să reprezinte o materie primă neprodusă în zonă sau produsă în cantităţi insuficiente. Pentru punctele doi şi patru au fost întocmite liste exhaustive care au fost anexate la Convenţie.

Deşi cele şapte ţări membre ale A.E.L.S. au o mare tradiţie în materie de comerţ comun, ele se prezintă ca un grup eterogen — din punct de vedere geografic, iar din punct de vedere economic inegale (unele state domină, în special Anglia, prin producţia lor schimburile, altele avînd sub acest raport o importanţă minimă sau medie). Aceasta se oglindeşte şi în faptul că unele dintre ele — Austria, Elveţia, Anglia, Portugalia — exportă mai mult în ţările Pieţei comune decît în A.E.L.S., iar din această cauză balanţa de plăţi a Asociaţiei prezintă un deficit important în comparaţie cu aceea a C.E.E.

I. C.

poșta redacției

Deoarece nu v-am mai scris de mult, voi căuta în rîndurile ce urmează să analizez din unghiul de vedere al cititorului aspectele atît pozitive cît și negative ale revistei LUMEA de la ultima mea scrisoare.

Aș vrea să subliniez în primul rînd importanța revenirii la coperta lucioasă. Revista are un aspect mult mai atrăgător. Prima copertă interioară reușește în mare să cuprindă fotografiile necesare pentru a oglindi cele mai semnificative evenimente internaționale. Pentru pagina de publicitate aș avea de făcut o mică observație : să se recurgă la soluții mai „populare" de prezentare, în locul celor strict științifice sau industriale.

În general, conținutul revistei este interesant. Rubricile noi sau vechi, permanente sau periodice reține atenția cititorului, reușind să-i redea într-adevăr o imagine aproape perfectă a săptămînii pe glob.

Rubrica „Lumea într-o săptămînă", alături de „Reflector" constituie „sursa de informații" a revistei. Totuși, ar trebui să se facă o deosebire între articolele de aici și comentariile de actualitate din interior. Părerea mea este că materialele de la „Lumea într-o săptămînă" ar fi mai adecvate titlului dacă ar păstra un caracter informativ și ar fi mai scurte, lăsîndu-se un spațiu mai mare comentariilor de actualitate. „Puncte de vedere", cealaltă rubrică permanentă a LUMII, nu reușește să-și îndeplinească întrutotul misiunea. De exemplu, numărul 47 cuprinde opt reproduceri din presa străină (plus cele de la „Reflector") și opt subiecte tratate. Oare nu era mai interesant ca, în legătură cu evenimentele de primă importanță, să fie expuse părerile presei din țările cele mai interesate să le discute ? Nu era mai bine ca, de exemplu, la anunțarea candidaturii generalului de Gaulle, la rubrica „Puncte de vedere", să fi apărut articole mai ample din presa franceză în primul rînd (gaullistă, de centru, socialistă, comunistă) dar și din presa americană, sovietică, engleză, vest-germană etc. ?

La „Profil" aș dori să citesc biografiile unor conducători de stat și oameni politici mai puțin cunoscuți : Felix Houphouet-Boigny, Charles IV Mwambutsa, Robert Menzies, Mahendra, Jean Lecanuet, Habte Wold Aklilou, Mohamed Reza Pahlevi etc.

Nu cred că este o măsură justificată restrîngerea spațiului acordat „Poștei redacției". Sperăm că în viitor această rubrică își va recăpăta spațiul pe care trebuie să-l ocupe potrivit misiunii ei. Sînt de părere că ar trebui reluată vechea practică a redacției de a consulta pe cititori în problemele internaționale. Aceasta ar da naștere la un schimb de păreri intens între cei pe care îi interesează mersul evenimentelor politice în lume.

Este de dorit ca măcar de două ori pe lună să citim corespondențe despre noutățile culturale ale Moscovei, Romei, Londrei, New York-ului, Pekinului sau Budapestei. Aș propune chiar să se înființeze o nouă rubrică „În lumea culturii și artei".

Andrei HOISII
Iași

Întrucît problemele ridicate și cu atîta competență analizate de dv. merită o dezbatere mai amplă, solicităm și opinia altor cititori în legătură cu ele. Bineînțeles așteptăm colaborările promise.

■

M. Aurelian — Brașov : **Într-adevăr, conflictele de frontieră dintre Argentina și Chile s-au referit în trecut în special la o zonă din extremitatea sudică a continentului, așa-numita Tierra del Fuego (Țara de Foc) bogată în resurse petroliere, a căror exploatare de-abia începe. Ultimul incident — provocat de o ciocnire între gărzile de frontieră care s-a soldat cu uciderea unui grănicer chilian și rănirea altor trei — s-a produs însă mai la nord, pe „hacienda" La Florida, din regiunea cunoscută sub numele de Laguna del Desierto. Pentru precizare, vedeți harta de mai jos, reprodusă după** The Christian Science Monitor.

■

La 22 noiembrie s-au împlinit doi ani de la asasinarea președintelui Kennedy. V-aș ruga să relatați ce s-a mai întîmplat cu Jack Ruby, care în fața agenților FBI l-a asasinat pe Lee Oswald, presupusul ucigaș al președintelui, chiar în incinta închisorii din orașul Dallas.

Ioan FRASIN
Bacău

După cum se știe, Jack Ruby a fost condamnat la moarte. Procurorul districtului Dallas, Henry Wade, a făcut cunoscut că va recomanda comutarea sentinței în închisoare pe viață. Avocatul lui Ruby, Saul Dann din Detroit, continuă însă să insiste pentru rejudecarea procesului. El a înaintat în acest scop două apeluri separate. Unul dintre ele se bazează pe faptul că judecătorul Joe Brown, care a prezidat completul de judecată la procesul lui Ruby, scrie acum o carte despre acest proces. Celălalt apel pornește de la premisa că Ruby a înnebunit în cursul procesului. Ziarele americane apreciază că cele două apeluri vor determina tărăgănarea cu ani de zile a rezolvării definitive a cazului. În același timp, dacă s-ar comuta sentința, după șapte ani Ruby ar putea fi pus în libertate condiționată.

■

Reportajul „Gibraltar" din nr. 47, secvență dintr-un jurnal de bord, aș dori să-l completez cu faptul că spaniolii nu s-au împăcat cu pierderea la 4 august 1704 a acelei părți a peninsulei lor, ci au încercat pe cale armată să o recucerească în anii 1705, 1727, 1779 și 1782, dar fără rezultat.

Gibraltarul nu a încetat să fie un măr al discordiei între două puteri colonialiste : noul statut mulțumește numai una din părți. Disputa este cînd mai vehementă, cu amenințări cu blocarea dinspre uscat sau sistarea alimentării cu apă, cînd mai temperată, ținînd seama că Spania este „cămara" Angliei de portocale, de vin etc. și apoi un obiectiv turistic de primă importanță al englezilor. Cele mai căutate obiective turistice după Paris sînt pentru britanici Alhambra, Alcazarul, Escurialul, catedrala din Toledo și Gibraltarul, ca teritoriul din Commonwealth cel mai apropiat de metropolă.

În ce privește orașul Gibraltar, recensămîntul din 1914 stabilește la 24 000 numărul locuitorilor, altul din 1951 la 24 500, iar în Larousse, ed. 1965, găsim 24 100. Mă întreb care poate să fie cauza acestor cifre sensibil egale timp de 50 de ani, cînd toate așezările urbane marchează un spor de populație ? Sporul natural al populației nu mai încape în oraș, plin pînă la refuz, și trebuie să plece ? Orașul a stagnat jumătate de secol sau nu se poate dezvolta în nici o dimensiune ?

Mărturisesc că și eu am adunat ceva material, în special din Biblioteca Universității, pentru un articol abordînd aceeași temă. Mă pregăteam să vi-l comunic conformîndu-mă recomandării din nr. 44, dar am întîrziat și de astădată.

Ing. Aurel DANCIU
Cluj

■

În numărul 47(108) din 18 noiembrie 1965, la rubrica „Reportaj pe glob", în articolul intitulat „Gibraltar" semnat de Mihai Nastac, comandantul cargoului „Cluj", s-a strecurat o greșeală. În reportaj se spune : „Aflăm că... maurii au stăpînit Peninsula Iberică și o dată cu ea Gibraltarul din anul 711 pînă în 1462 cînd, după 750 de ani, dominația lor ia sfîrșit".

Observație : stăpînirea maură în Peninsula Iberică nu ia sfîrșit în 1462 ci în 1492, cînd Ferdinand și Isabella au reînceput Reconquista, eliberînd emiratul Granada și sfîrșind lupta începută cu cinci secole în urmă. Nu este vorba de o diferență de 30 de ani, doar, ci de o confuzie de ordin istoric.

Prof. Stelian BOROTA
Cavnic, raionul Lăpuș

Nu aveți dreptate. Iată ce scrie, în această privință, Encyclopaedia Britannica : „Alfons al IX-lea de Castilia a murit în 1350, asaltînd fortăreața. A urmat alt asediu fără succes în 1436, înainte ca ocupația musulmană să ia sfîrșit în mod definitiv (1462). După multe dispute, Gibraltarul a fost atribuit de coroană în 1469 ducelui de Medina Sidonia. Întrucît Isabella I a dorit însă ca acest loc să se afle sub control regal, el a fost atribuit coroanei la 22 decembrie 1501".

■

În articolul „Gibraltar" din nr. 47 (pagina 15) anul tratatului de la Utrecht este comunicat greșit. Acest tratat nu a fost încheiat în anul 1913 ci cu 200 de ani în urmă, adică în anul 1713.

I. ROHAY
Azuga

Este o greșeală pentru a cărei sesizare vă mulțumim.

■

În coloanele presei noastre am citit că în timpul vizitei tovarășului Ion Gheorghe Maurer în Austria a fost semnat tratatul de asistență juridică între România și Austria. Vă rog să-mi răspundeți ce este un tratat de asistență juridică.

În numeroase cărți și reviste am citit despre cele două cuirasate de buzunar pe care le poseda Germania în timpul celui de-al doilea război mondial. Ce este un cuirasat de buzunar ?

Valentin MUNTEANU
Craiova

Tratatele de asistență juridică sînt înțelegeri care reglementează în mod detaliat relațiile juridice (de drept civil și penal) între statele semnatare.

De regulă, tratatele de asistență juridică cuprind două părți : dispoziții generale și dispoziții speciale. În prima parte se rezolvă probleme cum ar fi ocrotirea juridică a drepturilor patrimoniale și personale ale celățenilor și persoanelor juridice ale unei părți contractante pe teritoriul celeilalte (dreptul de a se adresa liber instanțelor judecătorești, procuraturii precum și altor instituții, întocmirea și expedierea actelor, efectuarea expertizelor, efectuarea de percheziții, sechestre etc.).

Partea a II-a cuprinde norme cu privire la aproape toate problemele asistenței juridice : în materie de stare civilă (căsătorie, naștere, divorț, moarte etc.) ; în materie de succesiuni, în probleme de natură patrimonială și nepatrimonială ; în ce privește asistența juridică referitoare la extrădarea infractorilor în vederea urmăririi lor penale, a judecării sau executării pedepsei.

Cuirasatele de buzunar sînt vase de război de 10—15 000 de tone, puternic blindate, și dotate cu tunuri de mare calibru.

■

Stana Mihai — Hunedoara : **Adresa ziarului** Românul American **este** The Rumanian American — **Detroit, Michigan 48211. În problema abonamentelor, adresați-vă întreprinderii Cartimex.**

■

Am citit mai demult în revista LUMEA despre o foarte interesantă inițiativă a guvernului francez și anume crearea la Lyon a unui centru internațional de cercetări în domeniul cancerului. Aș vrea să știu ce s-a realizat pînă acum în această privință.

Mihai VÎRGOLICI
Ploiești

Ideea creării acestui centru a apărut în anul 1963. Inițiatorii ei, un grup de „13 înțelepți", au organizat la sfîrșitul anului 1963, cu sprijinul guvernului francez, o conferință la care au participat reprezentanți ai guvernelor S.U.A., R.F.G., Marii Britanii și Italiei. După mai multe reuniuni pregătitoare s-a stabilit statutul acestui organism de cercetări. Centrul Internațional de la Lyon este o instituție a Organizației Mondiale a Sănătății, condusă de un consiliu independent, bucurîndu-se de o autonomie financiară completă și de cea mai deplină libertate în ceea ce privește hotărîrile de natură tehnică. În momentul de față, șapte state participă la organizarea centrului internațional (Uniunea Sovietică și Australia s-au alăturat în 1964 statelor inițiatoare). Și alte state și-au manifestat intenția de a adera în curînd și se presupune că Centrul va avea în scurtă vreme 15 membri. Orașul Lyon a pus la dispoziția Centrului un imobil care va permite instalarea lui provizorie, dar va fi necesar să se construiască un sediu mai vast și mai bine adaptat necesităților lui.

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor șef GEORGE IVAȘCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

LUMEA — PUBLICITATE

O producție a studiourilor DEFA-Berlin

Expresul Paris-München

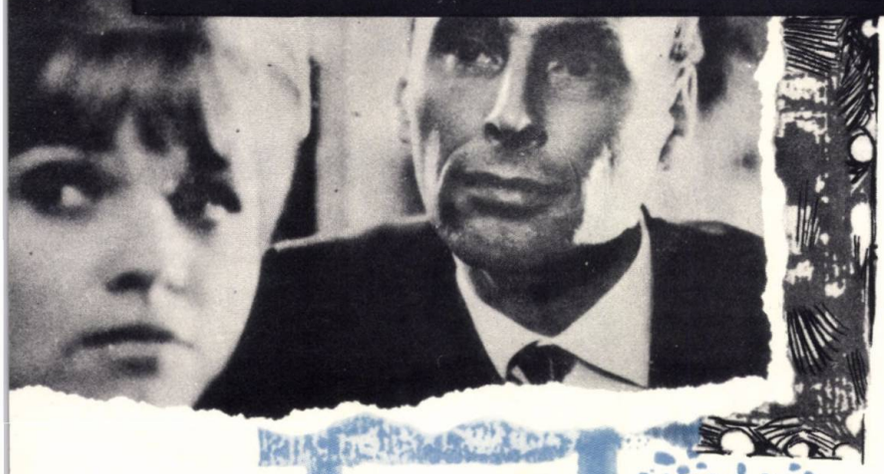

Scenariul : Gottfried Grohman, Lohar Zoller
Regia : Hans-Joachim Hildebrandt
Imaginea : Hartwig Strobel
Muzica : Wolfgang Pietsch

cu :

Hanjo Hasse
Katya Paryla
Eva-Maria Hagen
Eugen Schaub
Walter Lendrich

MEA — PUBLICITATE

2 lei

Franţa — după primul tur de scruti

Stagiunea de iarnă la Moscova

Pe urmele istoriei
Dimitrie
Gusti

50
joi, 9 decembrie 1965

lumea

Săptămîna pe glob:
NEW YORK
BONN
VARŞOVIA
LONDRA

LA VARȘOVIA
a fost inaugurat noul teatru de operă și balet

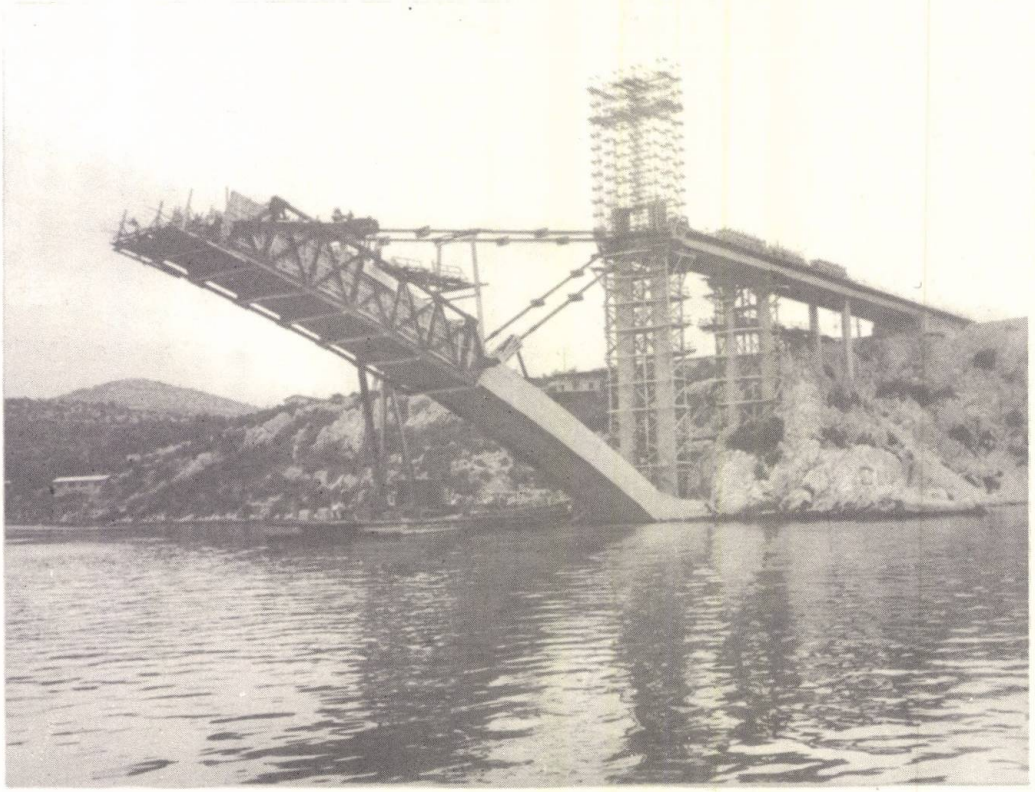

PE COASTA IUGOSLAVĂ A ADRIATICII
se construiește o autostradă modernă. Unul din podurile de beton armat va avea o deschidere de 220 metri

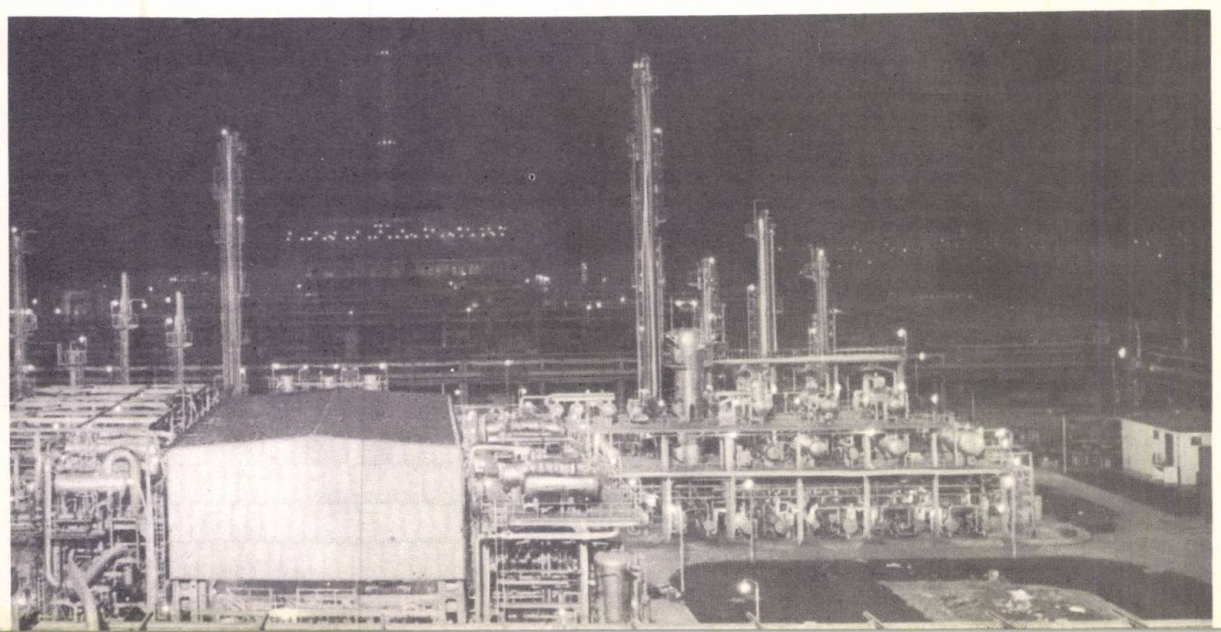

UN NOU OBIECTIV
din industria chimică a R. D. Germane, combinatul Leuna II

Anul III
Nr. 50 (111)

Joi
9 decembrie
1965

sumar

LUMEA ÎNTR-O SĂPTĂMÎNĂ

2 NEW YORK — O.N.U. și problema dezarmării. **V. Barbu**
PARIS — După primul tur de scrutin. **Georges Dascal**
4 MOSCOVA — Sesiunea Sovietului Suprem.
5 LONDRA — Sancțiuni ineficiente. **John Gritten**
6 VARȘOVIA — Vizitele lui Edward Ochab în R.A.U. și Etiopia
SAIGON — O nouă etapă a „escaladării". **Sergiu Verona**
8 WASHINGTON — Conferința de la Casa Albă. **Felicia Antip**
9 BONN — Economicul și politicul. **Riana Lupu**
11 Contacte interbalcanice

ARTICOLE, REPORTAJE

12 În Piața comună : dileme și încercări de relansare. **N. S. Stănescu**
14 De la Cecil Rhodes la Ian Smith. **Radu Pascal**
16 O.N.U. a adoptat DECLARAȚIA CU PRIVIRE LA PROMOVAREA ÎN RÎNDURILE TINERETULUI A IDEALURILOR DE PACE, RESPECT RECIPROC ȘI ÎNȚELEGERE ÎNTRE POPOARE. Comentarii culese de **Nicolae Ionescu** de la personalități din viața internațională
19 Ziua drepturilor omului. **Prof. dr. Traian Ionașcu**
20 Scrisoare din Moscova : stagiunea de iarnă. **Silviu Podină**
21 Trei experiențe spațiale
22 Dimitrie Gusti despre unele probleme ale vieții internaționale. **I. Șerbănescu**

CONVORBIRI

18 Acad. Bazarin Șirendib, vicepreședinte al Marelui Hural Popular al R. P. Mongole. **Corneliu Vlad**

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

23 Mașinile electronice de calcul

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

24—29 Le Nouvel Observateur, Pravda, The Christian Science Monitor, Neue Zürcher Zeitung, Die Welt, The New York Times, The Scotsman, Al Maidan.

PROFIL

31 Maurice Yameogo

FIȘIER

31 Uniunea Internațională a Arhitecților (U.I.A.). **D. Valeriu**

BREVIAR, POȘTA REDACȚIEI

Ancheta noastră :

opiniile unor participanți la sesiunea a XX-a a Adunării Generale despre inițiativa României pe baza căreia O.N.U. a adoptat în unanimitate Declarația cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare (pag. 16).

Balotajul

cu care s-au soldat alegerile prezidențiale franceze de la 5 decembrie face necesar un al doilea tur de scrutin. A început regruparea forțelor politice în vederea scrutinului de la 19 decembrie (pag. 2).

Divergențele

dintre participanții la Piața comună nu sînt pe cale de a se atenua. Este puțin probabilă o „relansare" a integrării în viitorul previzibil (pag. 12).

În Rhodesia

guvernul Smith intensifică represiunile rasiste (pag. 14). Îngăduința manifestată de Marea Britanie față de rebelii sud-rhodesieni îngrijorează statele africane (pag. 5).

Între țările balcanice

au loc continuu contacte rodnice. O enumerare a manifestărilor comune din ultimul an este ilustrativă pentru valoarea colaborării pe diverse planuri ca factor al întăririi legăturilor dintre popoare, al menținerii și consolidării păcii.

Viața culturală

a capitalei Uniunii Sovietice oferă milioanelor de moscoviți o multitudine de manifestări dintre cele mai variate (pag. 20).

NEW YORK

Corespondență de la
V. BARBU

O.N.U. și problema dezarmării

Timp de aproape două luni, Comitetul politic al Adunării Generale a O.N.U. a dezbătut problemele dezarmării. Atenția delegațiilor a fost solicitată de probleme ca raportul Comitetului celor 18 state pentru dezarmare de la Geneva, denuclearizarea Africii, convocarea unei conferințe mondiale de dezarmare, interzicerea experiențelor subterane cu arma nucleară.

Dezbaterea problemelor dezarmării la această sesiune a avut loc în condiții nu dintre cele mai favorabile. Comitetul celor 18, care s-a întrunit la Geneva pentru o scurtă perioadă înaintea sesiunii, nu a putut raporta Adunării Generale despre vreun progres, fie în domeniul dezarmării generale, fie în ceea ce privește așazisele măsuri colaterale. Agresiunea armată americană împotriva poporului vietnamez a continuat să se intensifice în toată această perioadă, ceea ce nu a putut să nu se răsfrîngă asupra rezultatului dezbaterilor de la O.N.U.

Preocuparea comună a majorității participanților la dezbateri a fost necesitatea adoptării unor măsuri eficace de natură să ducă la eliminarea pericolului unui război nuclear, la întărirea păcii și securității popoarelor.

În acest sens s-a pronunțat și delegația română în toate luările de cuvînt în cadrul dezbaterii problemei dezarmării.

Încă o dată s-a subliniat că orice măsură de dezarmare trebuie să urmărească distrugerea totală a stocurilor existente de arme nucleare. O măsură care nu are în vedere acest obiectiv, oricît ar părea de ademenitoare prin facilitatea cu care s-ar putea realiza, sau prin semnificația sa moral-politică, nu poate crea decît iluzia unui succes. În locul sporirii securității ar apare și mai evidentă dependența acesteia de menținerea a ceea ce, în limbajul politico-militar, se numește forța nucleară de descurajare. O pace bazată pe o asemenea concepție nu poate fi niciodată stabilă și nici nu poate asigura tuturor popoarelor condițiile egale de securitate la care acestea sînt îndreptățite.

Este regretabil că una din problemele cele mai importante care au figurat pe ordinea de zi a comitetului — „convocarea unei conferințe în vederea semnării unei convenții de interzicere a folosirii armelor nucleare" — ca un prim pas în direcția distrugerii totale a acestora, nu a mai fost luată în discuție. Așa cum a mai făcut de cîteva ori în trecut, Adunarea a hotărît să transmită încă o dată această problemă pentru a fi discutată în Comitetul celor 18, la Geneva.

Cu deosebit interes au fost urmărite discuțiile în jurul problemei denuclearizării Africii.

Eforturile statelor africane pentru a bara drumul armelor nucleare pe teritoriul Africii datează încă din 1961, cînd, la propunerea lor, Adunarea Generală a adoptat rezoluția 1652 (XVI) care chema toate statele să se abțină de la experimentarea, amplasarea și transportarea de arme nucleare în Africa, să considere și să respecte acest continent ca o zonă denuclearizată. În mai 1963, conferința la nivel înalt de la Addis Abeba a hotărît să „reafirme și să respecte principiul potrivit căruia Africa este declarată zonă denuclearizată". Conferința de la Cairo a Organizației Unității Africane din iulie 1964 s-a pronunțat din nou în favoarea acestei propuneri.

Așa cum s-a subliniat în cadrul dezbaterilor în jurul acestui punct, denuclearizarea ar asigura eliminarea completă a tuturor armelor nucleare care s-ar afla în zona respectivă și implicit a bazelor militare străine din această regiune. Importanța acestei măsuri, ca o verigă în direcția realizării obiectivului major care este distrugerea totală a stocurilor existente de arme nucleare, a fost recunoscută de Adunarea Generală prin adoptarea unei „Declarații de denuclearizare a Africii", în sprijinul căreia și-a dat votul și delegația română.

În partea sa operativă, Declarația, printre altele, cheamă din nou toate statele să respecte continentul Africii ca o zonă liberă de arme nucleare, să se abțină de la folosirea sau amenințarea cu folosirea armelor nucleare pe continentul african, de la experimentarea, fabricarea sau amplasarea unor asemenea arme în Africa.

Urmează acum ca Organizația Unității Africane să întreprindă studiile necesare și să adopte măsurile pe care le va crede de cuviință pentru aplicarea Declarației de denuclearizare a Africii.

Dacă la aceasta se adaugă acțiunile deja întreprinse de statele din America Latină în vederea denuclearizării continentului lor se poate afirma că ideea creării unor asemenea zone înregistrează progrese simțitoare. Rămîne, așa cum spunea delegatul Nigeriei în comisia I-a, „să ne exprimăm speranța că într-o zi denuclearizarea va fi universală".

Printre măsurile legate de domeniul nuclear s-a discutat și problema interzicerii tuturor experiențelor cu arma nucleară. După cum se știe, Statele Unite au refuzat și refuză să accepte încheierea unui tratat atotcuprinzător, care să includă și interzicerea experiențelor subterane, pe motivul că acestea, chiar dacă pot fi detectate, nu ar putea fi deosebite de cutremure și alte fenomene seismice naturale, fără un număr de inspecții la fața locului. Discuțiile de la O.N.U. în jurul acestei probleme au dovedit că în fapt nu este vorba de o dificultate tehnică, ci de una politică și anume de lipsa dorinței de a încheia un asemenea acord în prezent. Numărul mare de experiențe subterane cu arma nucleară efectuate de S.U.A. este grăitor în această privință.

Adunarea Generală a recomandat Comitetului celor 18 să continue eforturile în vederea încheierii unui acord atotcuprinzător de interzicere a tuturor experiențelor cu arma nucleară.

Paralel cu discutarea unor probleme de fond ale dezarmării, la această sesiune s-au făcut încercări pentru găsirea unei forme corespunzătoare în care să se abordeze aceste probleme.

Ideea participării tuturor statelor lumii la convorbirile despre dezarmare s-a evidențiat ca o condiție esențială a succesului oricăror propuneri de dezarmare. În acest scop, Adunarea Generală s-a pronunțat în favoarea propunerii de a se convoca, nu mai tîrziu de 1967, o Conferință mondială de dezarmare, cu participarea tuturor statelor.

Inițiată de cea de-a doua conferință a statelor neangajate de la Cairo din 1964, ideea unei conferințe mondiale de dezarmare a apărut pentru mulți ca un mijloc de a da un impuls tratativelor care se duc de atîția ani, asigurînd participarea tuturor factorilor care au un cuvînt de spus în această privință.

În urma recomandării Adunării Generale, statele neangajate urmează să întreprindă consultări cu toate celelalte state în vederea înființării unui comitet de pregătire al conferinței. Guvernul Austriei s-a oferit deja să găzduiască conferința la Viena.

Pentru succesul acestei idei este necesar ca tuturor statelor să li se asigure condiții egale de participare, cu respectarea intereselor lor, fără nici un fel de discriminări sau condiții preliminare.

Acum, după terminarea dezbaterilor O.N.U. în problemele dezarmării, au început consultările în vederea reluării la Geneva a lucrărilor Comitetului celor 18 state pentru dezarmare. Pe baza recomandărilor Adunării, Comitetul va continua tratativele asupra principalelor probleme de dezarmare.

Cu ce se va solda următoarea rundă a celor 18 este greu de prevăzut, avînd în vedere îndeosebi situația internațională actuală. Rămîne, de asemenea, de văzut în ce măsură Comitetul va ține seama în selectarea problemelor sale de acele propuneri a căror realizare ar contribui cu adevărat la eliberarea omenirii de coșmarul unui război nuclear.

New York, 7 decembrie

Manifestație la Stratford (S.U.A.) împotriva intervenției americane în Vietnam

PARIS

Corespondență de la
Georges DASCAL

După primul tur de scrutin

Dacă nu va surveni nimic neprevăzut, generalul de Gaulle și François Mitterand se vor înfrunta deci, la 19 decembrie, în cea de-a doua etapă a competiției pentru Palatul Elysée. Într-adevăr, conform legii constituționale, numai cei doi candidați sosiți în frunte la primul tur se pot prezenta la cel de-al doilea scrutin, ceilalți fiind eliminați din oficiu. Or, la 5 decembrie generalul de Gaulle s-a găsit în situația unui balotaj, obținînd în metropolă 43,97 la sută din voturile exprimate (10 504 007), în timp ce al doilea clasat, François Mitterand, candidatul unic al stîngii, întrunea 32,04 la sută din sufragii (7 655 042 voturi). În sfîrșit, cu 15,78% din numărul voturilor (3 770 711 voturi), candidatul centrului Jean Lecanuet s-a situat pe al treilea loc, destul de departe în urma lui Mitterand ; Tixier-Vignancour, reprezentantul extremei drepte a obținut 5,31 la sută (1 269 000 voturi).

După ce a studiat aceste rezultate, generalul de Gaulle a părăsit marți seara reședința sa de la Colombey-les-Deux-Eglises, revenind la Elysée pentru a pune la punct, împreună cu miniștrii săi, tactica celui de-al doilea scrutin. În mod practic, nici un observator nu se îndoiește că șeful statului se va angaja viguros în cea de-a doua bătălie de la 19 decembrie. Oricum, de-abia joi la miezul nopții urmează a-și face cunoscută hotărîrea cu privire la menținerea candidaturii sale. Vineri dimineața, *Jurnalul oficial* va publica numele celor doi candidați în competiție la cel de-al doilea scrutin. În același timp va fi deschisă campania electorală care se va desfășura pînă vineri 17 decembrie, la miezul nopții.

De pe acum comentatorii se întreabă care va fi atitudinea candidaților eliminați, îndeosebi a lui Jean Lecanuet. Într-adevăr, preocuparea acestuia ar fi, în primul rînd, de a constitui — pornind de la cele 3 800 000 de voturi pe care le-a obținut și care aparțin parțial, fără îndoială, unui anumit număr de foști alegători gaulliști — acea faimoasă „mișcare democratică" avînd ca scop regruparea familiei politice centriste franceze. În legătură cu tactica celui de-al doilea scrutin, cotidianul *l'Aurore*, principalul sprijinitor al lui Jean Lecanuet, afirmă : „Jean Lecanuet îi va invita pe alegătorii săi să voteze pentru acel candidat al cărui program se apropie cel mai mult de al său". Alții consideră că, mai simplu și din prudență politică, Lecanuet le va lăsa alegătorilor săi libertatea votului.

În rîndurile majorității, rezultatele au fost, se pare, primite cu calm. Fără îndoială, nu se ascunde o anumită decepție și o anumită mîhnire, dar se reține mai ales ca încurajator faptul că generalul de Gaulle se găsește cu o largă marjă de voturi în fruntea tuturor candidaților. Se declară în aceste cercuri că scrutinul din 5 decembrie „a confirmat cea de-a V-a Republică", iar *La Nation*, organul oficial al U.N.R., vorbește chiar despre „un triplu succes pentru actualul șef al statului" : „În primul rînd, participarea la vot n-a fost niciodată atît de ridicată ; în al doilea rînd instituțiile actuale sînt acum recunoscute de toți candidații ; în al treilea rînd, s-a produs o incontestabilă clarificare a vieții politice franceze". (Adversarii consideră valabil doar ultimul punct al acestei aprecieri, subliniind că participarea sporită la vot nu a fost totdeauna în favoarea generalului de Gaulle, iar în ceea ce privește „recunoașterea" instituțiilor actuale, atitudinile candidaților opoziției se nuanțează între contestare categorică și selecție rezervată). În cercurile gaulliste se apreciază că, la 19 decembrie, generalul de Gaulle va obține o foarte largă majoritate națională.

Stînga manifestă bineînțeles față de rezultatele votului din 5 decembrie cea mai mare satisfacție și se pregătește să-și dubleze eforturile pentru a asigura, la 19 decembrie, un deosebit succes lui Fr. Mitterand, devenit candidat unic al opoziției. Această satisfacție a cercurilor de stînga nu izvorăște numai dintr-o singură sursă. Dar în mod esențial se observă aproape pretutindeni eficiența unității de acțiune a stîngii : Fr. Mitterand a depășit cu 200 000 de voturi totalul voturilor obținute la alegerile legislative din 1962 de ansamblul partidelor de stînga (7 655 000 față de 7 441 000). Subliniind acest rezultat, declarația Biroului Politic al P.C.F. spune : „Voturile muncitorilor și democraților date lui →

Ziarele pariziene anunță rezultatele

REFLECTOR

Tezele Biroului Politic al C.C. al P. C. Bulgar

Noul sistem de planificare și conducere a economiei naționale ale cărei principii fundamentale sînt expuse de tezele Biroului Politic al C.C. al P. C. Bulgar, date publicității zilele trecute la Sofia, urmăresc, potrivit agenției **B.T.A.**, asigurarea dezvoltării mai rapide și mai eficiente a forțelor de producție, ridicarea productivității muncii și, pe această bază, creșterea bunăstării sociale.

Printre elementele principale ale noului sistem se numără : folosirea unor metode de planificare și organizatorice mai avansate, extinderea principiului gospodăririi chibzuite, a sistemului de contractări, a unui sistem de salarizare în funcție de rezultatele finale ale activității economice.

Tezele subliniază că planificarea este principala pîrghie și metodă de conducere a economiei ; planul va juca și în sistemul preconizat un rol primordial.

Aplicarea noului sistem — se arată în teze — impune creșterea rolului partidului ca forță îndrumătoare și conducătoare a dezvoltării societății socialiste în Bulgaria.

După ce vor fi dezbătute pe larg, tezele Biroului Politic al C.C. al P. C. Bulgar vor fi supuse aprobării plenarei C.C. al P. C. Bulgar ce se va desfășura la sfîrșitul lunii ianuarie 1966.

Experimentarea noului sistem de planificare economică se va încheia la sfîrșitul anului viitor.

Un discurs al lui Sukarno

Într-o cuvîntare rostită la deschiderea sesiunii unite a conducerii Adunării Consultative provizorii din Indonezia, președintele Sukarno a cerut, din nou, să i se restituie puterea deplină care i-a fost parțial retrasă în favoarea armatei, după evenimentele de la 30 septembrie. El a subliniat că va respecta două principii : revoluția indoneziană trebuie să rămînă de stînga, națiunea indoneziană trebuie să fie unită.

Sukarno a declarat că oricine încearcă să abată revoluția indoneziană spre dreapta va avea de a face cu toate forțele progresiste ale țării.

„Eu văd cu regret că sîntem în pericol ca națiune, pentru că ne luptăm unii contra altora... Acei care ar vrea să ne convingă că sînt de stînga și în același timp arestează și aruncă în închisori mii de oameni — aceștia de fapt nu sînt de stînga, ci, dimpotrivă, de dreapta" — a spus Sukarno.

Acord pe termen lung italo-ungar

La Budapesta a fost semnat primul acord pe termen lung privind schimbul de mărfuri și un acord de colaborare economică și tehnico-industrială între Republica Populară Ungară și Italia. Comunicatul dat publicității în legătură cu aceasta subliniază că în ultimii ani s-a înregistrat o lărgire simțitoare în comerțul dintre cele două țări și precizează că în anul viitor schimbul de mărfuri va cunoaște un spor de 13 la sută față de nivelul anului în curs, atît importul cît și exportul putînd ajunge pînă la cîte 55 milioane dolari. **Népszabadság** precizează că exportul ungar spre Italia va consta în special în produse agro-alimentare, produse ale industriei siderurgice și diferite mărfuri industriale, în timp ce în Italia vor fi importate mai ales instalații industriale complete, mașini-unelte, materii prime chimice și textile și fructe tropicale. Acordul prevede înlesnirea importului în Italia a unor produse ungurești, ceea ce constituie o condiție favorabilă pentru lărgirea în continuare a schimbului de mărfuri între cele două țări.

Convenția de colaborare, semnată concomitent, preconizează cooperarea întreprinderilor industriale din ambele țări, o mai bună utilizare a capacităților de producție și a tehnologiilor și colaborarea pe piețe terțe. Se prevede, de asemenea, proiectarea și realizarea în comun a unor noi instalații industriale, precum și modernizarea și lărgirea celor existente.

„Scopul celor două documente semnate este de a apropia și a adînci și mai mult relațiile noastre", a declarat Felico di Faleo, șeful delegației italiene, vorbind despre semnificația acordurilor încheiate. Nyerges Jenö, șeful delegației ungare, a relevat, între altele că „se acordă o importanță deosebită acordurilor încheiate și pentru faptul că, în rîndul țărilor capitaliste, Italia este cel de-al doilea mare partener comercial al Ungariei".

François Mitterand depășesc în general numărul voturilor întrunite în anul 1962 de partidele care au sprijinit candidatura lui. Pretutindeni alegătorii și alegătoarele care acordă încrederea lor partidului comunist au votat pentru candidatul Uniunii democratice".

„Acest vot de aproape 8 milioane, declară Biroul Politic, a exprimat tendința spre schimbare a acelor oameni care (...) tind spre o nouă democrație, a cărei posibilitate s-a ivit ca urmare a succesului candidaturii lui François Mitterand... Votînd pentru Mitterand la 19 decembrie, milioanele de francezi și franceze se vor pronunța pentru politica progresului social, democrației, dezarmării și păcii, care corespunde intereselor poporului și națiunii".

În același timp, Comitetul de conducere al partidului socialist S.F.I.O. declară: „Cele 7 650 000 de voturi date candidatului tuturor forțelor de stînga, François Mitterand, reprezintă prima victorie... în care (această candidatură) se situează în fruntea forțelor progresiste". Pentru *Le Populaire*, „prestigiul generalului de Gaulle nu a reușit să sfarme legăturile care există între partidele de stînga și o largă fracțiune a maselor populare. Stînga franceză și-a reluat marșul său înainte".

L'Humanité relevă că „scrutinul de la 5 decembrie a arătat că forțele vii ale națiunii, muncitori, țărani și intelectuali, au o năzuință comună: ei vor o schimbare politică profundă și n-ar putea să se mulțumească cu o cîrpire a regimului. Stînga a obținut un mare succes; noi succese o așteaptă dacă va persevera pe calea aleasă".

Ziarul *Le Monde* observă în legătură cu procentul de participare electorală (85 la sută) fără precedent în Franța: „Este destul de limpede: victoria Frontului popular în 1936 și succesul candidatului stîngii în 1965, coincid cu cea mai puternică participare electorală pe care Franța a cunoscut-o vreodată". Același ziar examinînd greșelile pe care le-a comis, potrivit părerii sale, regimul guallist și mai ales greșeala de a subestima voința constructivă a numeroși alegători care au votat pentru Mitterand sau Lecanuet, se întreabă care ar fi șansele prelungirii politicii oficiale actuale: „Se pune întrebarea dacă o politică externă de stînga, cel puțin sub anumite aspecte, se poate împăca multă vreme cu o politică internă de dreapta, cel puțin prin stilul său".

Deplasările de voturi sînt destul de importante pentru a determina în raporturile de forțe modificări pe care toți observatorii le consideră inevitabile într-un termen mai lung sau mai scurt: în orice caz, spun ei, nimic nu mai este așa cum era înainte. Este, de pildă, părerea exprimată de ziarul cercurilor de afaceri, *Les Echos*: „Ziua de 19 decembrie nu o va șterge pe cea de 5 decembrie. Primul scrutin nu va fi fost un scrutin zadarnic. El a unit stînga. El a provocat fisuri centrului, pe care majoritatea guvernamentală voia să-l ocupe singură".

Paris, 7 decembrie

MOSCOVA

Sesiunea Sovietului Suprem

Pe ordinea de zi a celei de a 7-a sesiuni a Sovietului Suprem al U.R.S.S. deschisă la 7 decembrie figurează dezbaterea planului de dezvoltare a economiei naționale și a bugetului de stat al U.R.S.S. pe anul 1966 și aprobarea decretelor Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. emise de la ultima sesiune din octombrie 1965. Nikolai Baibakov, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și președinte al Comitetului de Stat al Planificării al U.R.S.S., a prezentat un raport la primul punct al ordinei de zi. Potrivit datelor raportului, producția globală industrială în acest an va fi cu 8,5 la sută mai mare decît cea a anului trecut. Producția globală a agriculturii va fi în 1965 mai scăzută decît anul trecut din cauza condițiilor climaterice nefavorabile, depășind totuși nivelul anilor precedenți.

Potrivit planului pe anul 1966 producția globală industrială va crește cu 6,7 la sută (producția de mijloace de producție cu 6,9 la sută, iar cea a obiectelor de consum cu 6 la sută față de anul 1965). Sarcina principală în domeniul agriculturii pe anul 1966 constă în creșterea producției cu 8—10 la sută. Prevederile planului pe 1966 includ, de asemenea, dezvoltarea colaborării economice cu țările socialiste, dezvoltarea comerțului exterior și alte forme de colaborare economică a U.R.S.S. cu țările străine.

V. Garbuzov, ministrul de finanțe al U.R.S.S., a prezentat apoi proiectul de buget pe anul 1966. El prevede suma de 105,4 miliarde ruble la capitolul venituri și 105,3 miliarde ruble la capitolul cheltuieli. Pentru dezvoltarea tuturor ramurilor economiei naționale raportul prevede alocarea sumei de 43,8 miliarde ruble din buget, iar 35 miliarde ruble din fondurile proprii ale întreprinderilor. Pentru acțiunile social-culturale, fondurile alocate vor crește cu 2,8 miliarde ruble. Pentru dezvoltarea agriculturii se vor cheltui anul viitor 13,2 miliarde ruble. Cheltuielile pentru apărare vor constitui în anul 1966 12,8 la sută din întregul buget, adică cu 5 la sută mai mult decît în anul în curs. Referitor la aceasta raportorul a declarat: „În condițiile agravării situației internaționale și a creșterii primejdiei de război, sîntem obligați să întărim și mai mult capacitatea de apărare a țării noastre".

Cu o zi înainte, la Moscova s-a desfășurat o plenară a C.C. al P.C.U.S. Ea a dezbătut și aprobat rapoartele „Cu privire la planul de dezvoltare a economiei naționale a U.R.S.S. pe anul 1966", prezentat de Nikolai Baibakov, și „Cu privire la bugetul de stat al U.R.S.S. pe anul 1966", prezentat de Vasili Garbuzov.

La plenară a fost dezbătută și problema transformării organelor Controlului de partid și de stat în organe ale Controlului popular.

Documentele adoptate de plenară arată că această măsură va duce la atragerea maselor largi de oameni ai muncii în activitatea de verificare și control.

„Creșterea rolului obștesc al controlului — a declarat Leonid Brejnev, prim-secretar al C.C. al P.C.U.S. — va constitui un nou pas serios pe calea dezvoltării multilaterale a democrației socialiste".

N. P.

Ședința solemnă a Adunării naționale a Kuweitu lui, în cursul căreia a fost proclamat șef al statului emirul Es-Salem Es-Sabah

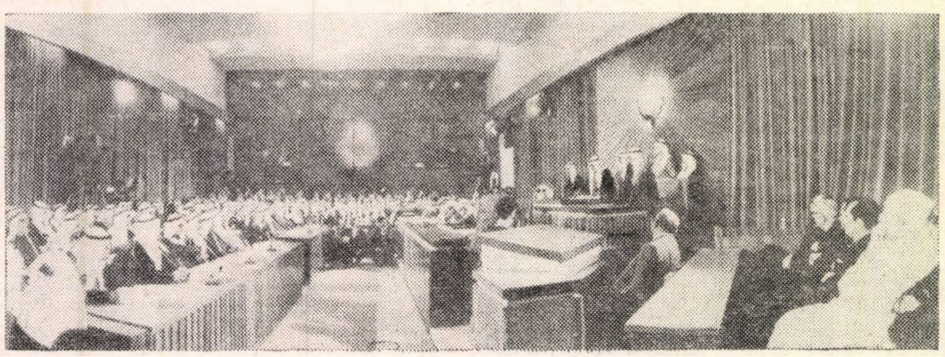

LONDRA

Corespondență de la John GRITTEN

Sancțiuni ineficiente

După ce a trimis în Zambia doar o forță militară simbolică și a permis unui vas petrolier britanic să plece spre Rhodesia pentru a livra acestei țări o cantitate de petrol brut suficientă pentru două săptămîni (ocolind astfel embargoul asupra livrărilor de petrol către Rhodesia anunțat de Iran), premierul Wilson a petrecut o parte a ultimului weekend pregătind o nouă „ofertă de pace" către coloniștii albi.

Deși termenii acestei oferte nu sînt încă cunoscuți, în cercurile guvernamentale s-a lăsat să se înțeleagă că se va spune guvernului rebel, probabil la începutul anului viitor, cînd presiunea actualelor sancțiuni s-ar putea face simțită, că nu trebuie să se teamă de reproșuri dacă „revine la legalitate" și acceptă constituția din 1961 (respinsă de africani) cu anumite condiții în plus. Aceste condiții se rezumă la ac-

centul asupra progresului africanilor în domeniul învățămîntului în vederea trecerii la regimul majorității, pe care, se va spune coloniștilor albi, guvernul britanic este dispus să-l amîne cîțiva ani.

Această „ofensivă de pace", sau „fluturare a ramurii de măslin", cum a fost denumită, va fi anunțată Rhodesiei de la noul post de emisie B.B.C. care este instalat în Bechuanaland pentru a înfrînge cenzura lui Smith.

Caracterul moderat al acestor acțiuni ale lui Wilson este cu atît mai surprinzător cu cît ele survin la sfîrșitul unei săptămîni în care s-au produs evenimente bizare — în măsura în care este vorba de regimul Smith —, și dramatice — în măsura în care este vorba de statele africane.

Pe de o parte, Smith a „sfătuit-o" pe regina Elisabeta a Angliei să-l înlocuiască pe guvernatorul Rhodesiei, sir Humphrey Gibbs, cu un om ales de el, Clifford du Pont. Apoi a mers atît de departe cu îndrăzneala, încît a înapoiat reginei răspunsul ei, fără să-l citească.

Pe de altă parte, consiliul ministerial al Organizației Unității Africane, întrunit la Addis Abeba, a adresat guvernului britanic un ultimatum, avertizîndu-l că în cazul în care regimul Smith nu va fi înlăturat pînă la 15 decembrie, cele 35 de state membre ale organizației vor rupe relațiile diplomatice cu Marea Britanie, iar cele 9 state care sînt și membre ale Commonwealthului vor ieși din Commonwealth.

La Londra acest ultimatum a provocat vii reacții. „Cercurile guvernamentale rezistă oricărei tentații de panică", se spune într-o știre. Dar în fraza următoare se recunoaște că „acest ultimatum amenință în mod cert viitorul Commonwealthului". Wilson însuși a declarat: „Nimeni, nici măcar acei care sînt sceptici în ce privește rolul Commonwealthului în lumea contemporană, nu pot subestima pericolul scindării lui...". Totuși, premierul englez a arătat că „indiferent de consecințe, nu vom ceda presiunilor pentru a începe un război..."

Guvernul britanic mizează pe speranța că, întrucît anul trecut statele membre ale O.U.A. au primit din partea Marii Britanii 50 de milioane de lire sterline — din care 43 milioane lire sterline pentru cei 9 membri ai Commonwealthului — aceste state vor găsi la 15 decembrie un pretext oarecare pentru a nu pune în aplicare recomandarea Consiliului O.U.A.

După încheierea sesiunii Consiliului O.U.A. nu s-a făcut nici o declarație publică cu privire la Rhodesia, dar se afirmă că ulterior a avut loc o ședință secretă în cadrul căreia s-a întocmit planul unor acțiuni militare împotriva Rhodesiei în cazul în care Marea Britanie nu va satisface cererile africane.

Centrul dramei rhodesiene s-a deplasat săptămîna trecută de la Salisbury la Lusaka, în urma cererii adresate Marii Britanii de președintele Zambiei, dr. Kenneth Kaunda, de a trimite trupe care să apere barajul de la Kariba, aparținînd în comun țării sale și Rhodesiei.

Într-un interviu acordat săptămînalului din Salisbury, *Weekly Express*, Smith a declarat că intenționează să arunce în aer aceste instalații în cazul în care trupe britanice sau străine ar încerca să invadeze Rhodesia, iar Bottomley s-a folosit de această amenințare drept scuză pentru a respinge cererea lui Kaunda. Președintele Zambiei a declarat însă că amenințarea lui Smith nu are nici o valoare și că, întrucît Zambia este proprietară a barajului în proporție de 50 la sută, el a avut posibilitatea să verifice că pînă în prezent rhodesienii nu au făcut pregătiri pentru a arunca în aer hidrocentrala.

Saul Gwakuba Ndlovu, redactorul șef al publicației *The Zimbabwe Review*, săptămînalul partidului ZAPU interzis în Rhodesia, care apare la Lusaka, a afirmat că ar fi suficient să fie lansați în Rhodesia numai 500 de parașutiști britanici. Experții militari din Londra subliniază însă că Rhodesia are o armată regulată de 3 400 de oameni (două treimi africani), o forță aeriană formată din 91 de aparate și un personal de 1 158 de oameni, o armată teritorială de rezervă formată din 6 000 de voluntari albi, o forță polițienească de rezervă formată din 20 000 de europeni și o poliție regulată cu un efectiv de 6 500 de oameni, din care o treime albi, bine înarmați și bine antrenați. Potrivit unei evaluări, pentru a face față forțelor rhodesiene ar fi necesare trupe britanice mo-

→

REFLECTOR

Congresul A.F.L. – C.I.O.

Joi 9 decembrie, la San Francisco, începe cel de al VI-lea congres al Federației sindicale A.F.L.—C.I.O. Președintele federației, George Meany, el însuși în vîrstă de 71 de ani, a anunțat cu cîtăva vreme în urmă că va folosi prilejul acestui congres pentru a înlocui aproximativ o treime din cei 27 de vicepreședinți ai consiliului executiv. Ar urma deci să se aleagă noi vicepreședinți în locul celor care au depășit de mult vîrsta activă și de altfel nu mai conduc personal nici un sindicat. „Va fi, scrie *New York Times*, un efort de a-i dezarma pe criticii care afirmă că A.F.L.—C.I.O. are în fruntea sa o echipă de bătrîni."

Se apreciază însă că Meany este hotărît să facă tot ce-i va sta în putință pentru a nu pierde controlul asupra federației și pentru a nu preda conducerea ei liderilor sindicali mai tineri, proveniți din rîndurile clasei muncitoare, și dornici să imprime o nouă orientare acestei centrale sindicale. Aceștia din urmă reproșează conducerii A.F.L.—C.I.O. că „s-a îmburghezit, a pierdut legătura cu oamenii muncii". În sprijinul acestei acuzații ei arată că, în timp ce totalul forței de muncă a crescut mult în Statele Unite în ultimii ani, numărul oamenilor muncii cuprinși în sindicate a scăzut de la 17 490 000 în 1956 la 16 841 000 la sfîrșitul anului trecut. (În aceeași perioadă numărul total al oamenilor muncii aflați în producție a crescut cu 6 584 000).

Spre o reformă constituțională în Elveția ?

Adoptată în 1848, revizuită complet în 1874, în vigoare și astăzi, Constituția elvețiană suscită de mai mulți ani discuții aprinse în legătură cu modificarea ei. Partizanii unei reforme constituționale argumentează invocînd condițiile de astăzi, foarte diferite de cele care au dictat modificările din 1874, și ceea ce ei numesc dezechilibrul între realitățile lumii contemporane, care evoluează rapid, și un cadru legal care nu se modifică. Peter Dürrenmatt, liberal din Bâle, unul dintre primii susținători ai ideii revizuirii totale, a depus de curînd o moțiune semnată de numeroși consilieri aparținînd tuturor grupărilor Adunării federale. El a arătat că, din 1874, unele principii ale Constituției s-au confirmat, devenind fundamentul incontestabil al statului, în timp ce alte elemente și-au pierdut importanța. Discuțiile ultimilor ani, declară el, au arătat că raporturile dintre popor și cantoanele federale, dintre adunările legislative și Consiliul federal, ar trebui revăzute, iar sarcinile fiecăruia dintre aceste organe mai bine definite. El a cerut constituirea unei comisii însărcinate să elaboreze propuneri, asupra cărora poporul și cantoanele elveține să se poată pronunța în primăvara anului 1974.

Dar argumentele în favoarea unei revizuiri totale, care ar necesita mult timp, nu sînt unanim împărtășite. Există voci care preconizează o revizuire parțială în punctele considerate de imediată necesitate. Unul din aceste puncte privește drepturile electorale ale femeilor, problemă de altfel discutată de mai mulți ani. În 1957, Consiliul federal adoptase un proiect guvernamental privitor la dreptul femeilor de a vota, de a fi alese în parlament și de a fi judecători în Curtea Supremă. Proiectul a fost însă respins prin referendumul din 1 februarie 1959. Excepție au făcut trei cantoane de limbă franceză : Vaud, Geneva și Neuchâtel, care au votat pentru adoptarea lui. În ultima vreme problema a revenit în actualitate. Numeroase cantoane fac tentative în acest sens, înaintînd Consiliului federal argumente întemeiate și cerînd rediscutarea, pe plan federal, a acestei reforme.

bile cu un efectiv de cel puţin 15 000 de oameni puternic înarmaţi şi sprijiniţi de aviaţie.

Fapt este însă că guvernul britanic stăruie pe poziţia că nu va folosi forţa împotriva lui Smith şi a refuzat să satisfacă cererea dr-ului Kaunda de a-i trimite trupe în condiţiile stabilite de el.

În Zambia a fost trimisă „o forţă simbolică" de aviaţie, precum şi personal din aviaţia britanică pentru paza aerodromurilor. Cu consimţămîntul preşedintelui Kaunda, acest personal a preluat controlul aerodromurilor din ţară.

La Londra nu se ascund mobilurile care au determinat guvernul britanic să trimită trupe pentru a ocupa aerodromurile din Zambia. „Asigurînd controlul aerodromurilor, Marea Britanie va reuşi probabil acum să împiedice alte state africane să trimită trupe pe calea aerului fără consimţămîntul guvernului nostru", scrie făţiş *Financial Times*. Ziarul adaugă : „Atît guvernul cît şi opoziţia doresc să împiedice alte ţări să intervină în Zambia, şi se consideră că sosirea unităţilor aeriene britanice va constitui cel puţin o garanţie parţială". *The Guardian* avertizează că dacă nu ar fi fost trimise aceste unităţi, „ar fi fost foarte posibil să sosească în schimb avioane de vînătoare egiptene".

Daily Worker scrie că obiectivul vădit al trimiterii avioanelor britanice este de a apăra industria cuprului anglo-americană din Zambia. „Marea Britanie ar trebui să colaboreze cu statele africane pentru a pune capăt dictaturii fasciste ilegale din Rhodesia şi a instaura acolo regimul majorităţii" — scrie ziarul. „Nu există nici cel mai mic indiciu că sancţiunile economice lipsite de convingere aplicate pînă în prezent vor avea acest efect".

Membri laburişti ai Parlamentului i-au cerut lui Wilson măsuri mai drastice chiar şi după ce acesta a anunţat că sancţiunile britanice vor fi extinse pentru a acoperi 95 la sută din exporturile Rhodesiei în Marea Britanie. Deputatul Stan Orme, de pildă, a avertizat că în cazul în care nesocoteşte pe cei 4 milioane de africani din Rhodesia, Marea Britanie va nesocoti de două treimi din opinia publică mondială.

Lordul Brockway, preşedintele „Mişcării pentru libertatea colonială", organizaţie la care sînt afiliate numeroase sindicate, a declarat că guvernul britanic trebuie să ia în serios ultimatumul O.U.A. şi să recurgă la măsuri mai drastice. La o conferinţă a „Mişcării pentru libertatea colonială" care a avut loc la sfîrşitul săptămînii trecute, a fost adoptată în unanimitate o rezoluţie cerînd guvernului britanic să ia măsuri imediate, inclusiv sancţiuni în domeniul petrolului şi folosirea de trupe britanice pentru a pune capăt regimului rasist din Rhodesia.

Premierul Wilson a acţionat fără entuziasm. Guvernul său a suspendat pe guvernatorul şi pe directorul Băncii de Rezervă a Rhodesiei şi a transferat autoritatea lor asupra Londrei, pentru a limita comerţul Rhodesiei. Dar, pînă şi săptămînalul conservator *Sunday Times* afirmă că această „strîngere a şurubului sancţiunilor a întîrziat în mod serios, de vreme ce aproape orice ştire din Salisbury după proclamarea unilaterală a independenţei a subliniat uşurarea cu care adepţii lui Smith au salutat reacţia lipsită de energie a Marii Britanii".

Aceste măsuri sînt însă departe de a satisface pe toţi membrii laburişti ai Parlamentului. Tipică pentru întrebările care i-au fost puse lui Wilson săptămîna aceasta în Camera Comunelor este cea a lui Michael Foot, care a dorit să ştie cînd se aşteaptă Wilson să fie încheiate studiile preliminare necesare pentru a aplica recomandările Consiliului de Securitate al O.N.U. privind un embargo asupra livrărilor de petrol către Rhodesia.

Şi pe cînd vasul petrolier britanic se îndrepta prin Oceanul Indian spre portul Beira din Mozambic, cu provizia de petrol pe două săptămîni destinată lui Smith, alţi membri laburişti ai Parlamentului l-au acuzat pe Wilson că „închide ochii" în faţa acestui ajutor preţios acordat rebelilor.

Londra, 7 decembrie

VARŞOVIA

Vizitele lui Edward Ochab în R.A.U. şi Etiopia

În prima declaraţie făcută la Varşovia după călătoria efectuată în două ţări africane — R.A.U. şi Etiopia —, Edward Ochab, preşedintele Consiliului de Stat al R. P. Polone, a subliniat în faţa corespondenţilor presei şi radioului că schimbul de păreri care a avut loc la Cairo şi Addis Abeba va permite lărgirea colaborării în diferite domenii, mai ales în cel economic precum şi politic. El a arătat că în principalele probleme ale situaţiei internaţionale poziţiile părţilor au coincis deseori şi astfel „vedem posibilitatea unei consolidări a colaborării". „Africa, a spus Edward Ochab, trezeşte un interes profund nu numai atunci cînd o cunoşti în baza unor date statistice. Contactul direct cu problemele acestui continent permite să se înţeleagă şi mai bine greutatea şi importanţa crescîndă a luptei popoarelor Africii împotriva forţelor imperialismului, colonialismului şi neocolonialismului".

La Varşovia s-a acordat o mare însemnătate călătoriei preşedintelui Consiliului de Stat în Africa. Presa a subliniat că această vizită, cea dintîi la un asemenea nivel efectuată în ţări africane, constituie o expresie a dorinţei Poloniei de a întări prietenia şi de a lărgi colaborarea cu ţările în curs de dezvoltare şi îndeosebi cu ţările africane. *Trybuna Ludu*, referindu-se la călătoria lui Edward Ochab în R.A.U. şi Etiopia, insista asupra solidarităţii Poloniei cu popoarele Africii care luptă pentru consolidarea independenţei, sau se mai află sub jugul colonial al imperialismului. Alte ziare, ca *Zycie Warszavy*, au scris că momentul vizitei în Africa se încadrează într-o perioadă de activitate sporită pe plan internaţional a Poloniei. Ziarul enumera astfel vizitele la nivel înalt efectuate în Franţa, Austria, Finlanda, Iugoslavia.

Examinînd comunicatele date publicităţii, declaraţiile făcute de conducătorii polonezi, egipteni şi etiopieni, comentariile presei din cele două ţări vizitate, se desprinde limpede hotărîrea de a extinde colaborarea şi contactele reciproce. „Cele două popoare ale noastre — declara preşedintele Nasser — au ajuns în comun la realizări pozitive într-o serie de domenii. Am depus eforturi fructuoase în favoarea păcii, dezarmării, coexistenţei paşnice a tuturor popoarelor... în sprijinirea mişcării de eliberare naţională în multe părţi ale Asiei şi Africii..." Împăratul Haile Sellasie declara, de asemenea, că discuţiile „ne permit să lărgim şi să întărim legăturile apropiate de prietenie şi colaborare între popoarele noastre. Trebuie să căutăm platforme pe care am putea să ne bazăm reciproc şi să ne ajutăm". Preşedintele Ochab remarca în acelaşi timp că pe viitor „va exista o activitate comună sporită pentru realizarea unor măsuri ca dezarmarea, lichidarea rămăşiţelor colonialismului, pentru dezvoltarea economică şi socială a popoarelor ţărilor aflate ani îndelungaţi sub dependenţă colonială, pentru consolidarea păcii".

La Cairo şi Addis Abeba presa a subliniat printre altele însemnătatea lărgirii colaborării economice dintre Polonia şi cele două ţări africane. „Vizita — scria *Al Ahram* — deschide noi orizonturi în colaborarea multilaterală care interesează vital cele două ţări, reprezintă o ocazie de a face un larg schimb de experienţă..." În aceeaşi ordine de idei *Al Ahbar* cita rezultatele concrete ale colaborării economice dintre Polonia şi R.A.U. La Ismailia, un mic orăşel din R.A.U., vor fi construite, de pildă, o serie de obiective ale industriei chimice pe baza unor livrări de utilaj polonez.

Vizita în Etiopia a concretizat aceleaşi concluzii în ce priveşte relaţiile reciproce între Polonia şi ţara gazdă, precum şi asupra schimbului de păreri pe marginea problemelor internaţionale. Astfel în afara acordului de colaborare economică şi culturală semnat la Addis Abeba, tratativele au permis abordarea problemelor situaţiei internaţionale şi mai ales ale evoluţiei situaţiei în Africa şi Europa.

I. RADU

SAIGON

O nouă etapă a „escaladării"

„Acesta este războiul pe care noi îl escaladăm în Vietnam şi îl vom escalada şi mai mult". Declaraţia aparţine vicepreşedintelui S.U.A., Humphrey, şi a fost făcută în cadrul unei campanii întreprinse de cercurile oficiale americane pentru recrutarea de personal medical şi personal civil afectat conflictului din Vietnam. Ea oglindeşte actuala stare de spirit din cercurile conducătoare americane şi confirmă afirmaţiile tot mai insistente ale presei despre „o nouă etapă" în războiul din Vietnam, pe care Statele Unite intenţionează să o inaugureze.

Discuţiile despre „noua etapă" au coincis cu ultima vizită făcută la Saigon de

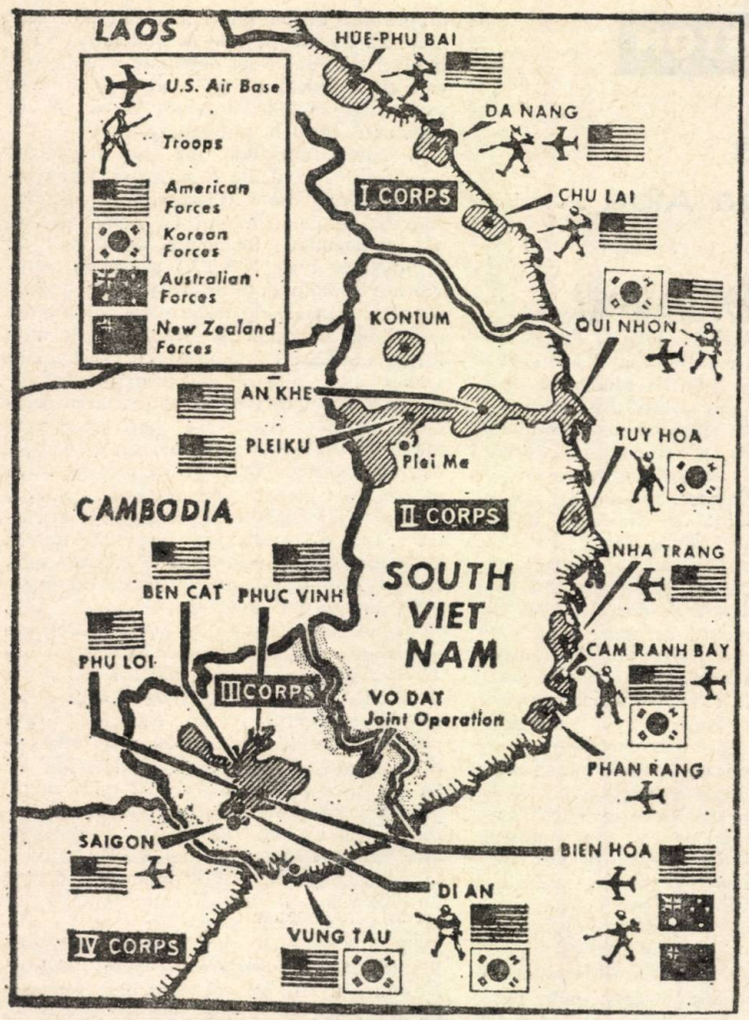

Harta Vietnamului de sud cu indicarea localităţilor în care se află trupe americane, sud-coreene, australiene şi neo-zeelandeze
(După New York Herald Tribune)

McNamara. După cum se ştie această călătorie, neprogramată în calendarul oficial al Pentagonului, s-a desfăşurat într-o serie de conferinţe ale lui McNamara cu celelalte oficialităţi militare ale S.U.A. din Vietnamul de sud. Aflat la Saigon, titularul Pentagonului a dezvăluit de fapt scopurile reale ale misiunii sale, arătînd că ea ar urmări să studieze faptele existente pentru o angajare sporită a Statelor Unite. El a spus astfel că „bombardamentele aeriene împotriva R. D. Vietnam vor fi continuate cu şi mai multă intensitate" şi în acelaşi timp s-a referit la o sporire a efectivelor militare ale S.U.A.

Observatorii politici americani susţin că recomandările aduse de McNamara din Vietnam ar reprezenta o simplă confirmare a unor planuri elaborate de Pentagon în ultima lună, pentru o serioasă lărgire a războiului dus de Statele Unite împotriva poporului vietnamez. În această direcţie există mărturiile unor comentatori cunoscuţi din presa americană. Drew Pearson scrie astfel în *Washington Post* că nu de mult la reşedinţa din Texas a preşedintelui Johnson au avut loc „dezbateri secrete cu privire la politică", interpretate de el ca o consacrare a extinderii amestecului în Vietnam. În acelaşi timp Joseph Alsop, unul dintre ziariştii iniţiaţi în problemele cele mai secrete ale politicii externe americane, scria în *New York Herald Tribune*: „Ca de obicei în zilele noastre, Administraţia Johnson va întîrzia fără îndoială în a informa ţara asupra a ceea ce s-a hotărît exact la Saigon. Este însă de pe acum cît se poate de limpede că ministrul apărării McNamara a luat hotărîri importante şi putem chiar presupune ce anume hotărîri..."

Alsop „presupune" astfel că se prevede o intensificare a bombardamentelor aeriene „de la media de 10 mii tone de bombe lansate pe lună, la media ameţitoare de 40 de mii tone..." Totodată, el vorbeşte despre „evidenţa unei sporiri ulterioare a efectivelor terestre ale S.U.A. la Saigon".

În această ordine de idei, *New York Times* scria la 6 decembrie că „la Washington se aşteaptă ca războiul din Vietnam să se transforme într-un conflict de mari proporţii în care cel puţin 350 000 de soldaţi americani să fie angajaţi în luptă". Ziarul citează o sursă informată potrivit căreia în cursul consultărilor lui McNamara la Saigon a fost examinată posibilitatea creşterii efectivelor americane pînă la aproximativ 400 000 de oameni. În acest scop este luată în considerare mobilizarea a şase divizii şi eventual, după cum afirmă tot Alsop, o înrolare a gărzii naţionale şi a unităţilor de rezervă.

Noua etapă a „escaladării", anunţată, ca de obicei, de presă şi de unele oficialităţi, dovedeşte că în cercurile politice extremiste şi cele militare din Statele Unite se perseverează în continuare pe o linie deosebit de periculoasă de extindere deliberată a războiului. Este ceea ce James Reston scria zilele acestea că se prezintă sub forma unor „dezastre liniştite". «Americanii, scria el, au trecut de la o forţă mică, de 700 de „consilieri" necombatanţi la o forţă expediţionară de luptă... Noi am ajuns aici pe etape. În aceste perioade liniştite: consilierii din Vietnam au devenit „asistenţi"; „asistenţii" au pilotat avioa-

→

REFLECTOR

„Alegeri" studenţeşti în Spania

După măsurile severe luate anul trecut împotriva studenţilor şi chiar a unor cadre didactice de prestigiu, autorităţile spaniole nădăjduiau că au reuşit să tempereze, măcar pentru un timp, atmosfera vieţii universitare. Totuşi, o dată cu începerea cursurilor, mişcarea revendicativă a studenţilor spanioli este pe cale de a se reactiva.

Prilejul a fost oferit de alegerile pentru S.E.U. (sindicatele studenţeşti, oficiale şi obligatorii). Un observator al ziarului **Le Monde** relatează astfel desfăşurarea evenimentelor: „Alegerile prevăzute de noile dispoziţii sindicale nu fac altceva decît să reactiveze conflictul dintre autorităţile universitare şi studenţi. 80 la sută din studenţii universităţilor din Madrid, Barcelona, Salamanca şi Bilbao adică o imensă majoritate, au boicotat alegerile oficiale pentru desemnarea delegaţilor. În unele cazuri rectorii au trebuit să-i numească din oficiu pe delegaţi. «Adunări libere», asemănătoare celor din februarie, au avut loc în numeroase facultăţi, iar studenţii din Barcelona se pregăteau să declare o grevă nelimitată.

Pentru a face imposibilă orice nouă manifestare studenţească, rectorul Universităţii din Barcelona, reputat pentru energia sa, i-a trimis pe studenţi în vacanţă forţată. Ne putem totuşi îndoi de abilitatea unei asemenea măsuri. Nu este suficient să închizi uşile laboratoarelor şi amfiteatrelor pentru a zădărnici aspiraţiile spre libertate ale majorităţii viitoarelor cadre ale unei Spanii noi, din ce în ce mai dornică să participe la marea mişcare de idei a lumii moderne.

În fapt, studenţii nu sînt singurii revoltaţi. 22 de personalităţi din conducerea unor mişcări catolice şi şapte clerici, toţi din Barcelona, au adresat un mesaj participanţilor la Conciliul ecumenic pentru a denunţa «absoluta lipsă de respect pentru drepturile şi libertăţile fiinţei umane în viaţa publică şi politică» şi a reclama dreptul la «instituţii reprezentative»".

Întemeietoarea Pen-Clubului

La Londra s-a organizat un dineu aniversar la 100 de ani de la naşterea Catherinei Amy Dawson, fondatoarea Pen-Clubului. Ziaristă şi scriitoare, căsătorită cu Dawson Scott, ea a înfiinţat în 1917 „Clubul de miine", asociaţie menită să contribuie la întîlnirea tinerilor scriitori cu autorii celebri. În 1921, ea s-a gîndit să întemeieze Pen-Clubul: în acest scop, a invitat pe toţi scriitorii pe care-i cunoştea la un dineu la „Florence Restaurant" din Londra, la data de 5 octombrie. Au răspuns 40 de scriitori, între care John Galsworthy care a fost ales preşedinte al noului club. Interesant este că la dineul aniversar din toamna aceasta, meniul servit a fost identic cu cel de acum 44 de ani.

Jucării împrumutate

În 1934, la Los Angeles, s-a pus pentru prima dată în aplicare o linie ingenioasă: alcătuirea unei „biblioteci" de jucării care să fie împrumutate copiilor pentru o anumită perioadă de timp. Astăzi, în oraşul californian există 50 de astfel de centre. Ideea a prins teren şi în alte ţări: R.F.G., Italia, Norvegia. Recent, ea se bucură de mare succes în India. În oraşele Bombay, Madras, Goa, Ahmedabad, Dharwar, Calcutta, Jaipur se vor deschide asemenea centre de împrumutare de jucării. Centrul din New Delhi, numit „Chacha Nehru" („Unchiul Nehru") a primit un număr de 400 de jucării din partea unei organizaţii daneze. Un copil poate împrumuta o singură jucărie pe termen de opt zile. Dacă o restituie în bună stare, un trandafir roşu e imprimat pe fişa lui. Opt asemenea trandafiri îi dau dreptul de a-şi alege o jucărie pe care o primeşte cadou.

Regrete pentru colecţionari

În cadrul unui proiect de reorganizare a căilor ferate engleze, gara Llanfairpwllgwyngyllgogerychwyrndrobwllllantysilogogogoch (Ţara Galilor) va fi închisă. Prilej de regrete pentru colecţionari: din rîndurile lor se recrutau îndeosebi cumpărătorii tichetelor (lungi de 15 cm şi costînd 3 pence) cu numele acestei gări. În ultimii patru ani au fost vîndute aproximativ 250 000 de bilete.

nele, dar nu au deservit tunurile ; apoi au deservit tunurile dar nu le-au folosit decît atunci cînd au fost atacaţi ; apoi au „ripostat" împotriva atacurilor asupra propriilor noastre baze ; apoi împotriva atacurilor asupra bazelor sud-vietnameze ; apoi s-au angajat în patrulări intense pentru a menţine pe inamic departe de bazele noastre ; în cele din urmă, au primit ordinul „Să cerceteze şi să distrugă", să „caute" să localizeze şi să combată inamicul». Şi Reston conchide : „un fel de fatalism melancolic pare să fi cuprins spiritele"...

Ştirile privind planurile de intensificare a războiului agresiv dus de S.U.A. provoacă o îngrijorare firească în cercurile largi ale opiniei publice internaţionale. Din ceea ce scrie presa americană, şi chiar din unele declaraţii oficiale, rezultă că Statele Unite se pregătesc să aprindă flacăra războiului şi în ţările vecine cu Vietnamul, şi anume în Laos şi Cambodgia. Se pare că planurile discutate la Saigon şi pe care McNamara le-a propus iniţial, prevăd o extindere a bombardamentelor americane împotriva teritoriilor din Laos controlate de forţele Patet Lao şi a unor teritorii cambodgiene. Purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat, McCloskey, declara la 6 decembrie că Statele Unite îşi continuă zborurile de recunoaştere asupra Laosului. Dar nu este vorba numai despre aceasta. *New York Herald Tribune*, în articolul publicat de Alsop şi menţionat înainte, susţine că se prevede o atacare directă a Laosului „cu consimţămîntul tacit al prinţului Suvanna Fumma".

Căutînd să explice aceste noi acţiuni agresive, observatorii politici sînt de părere că ele ar fi determinate de eşecurile pronunţate suferite de Statele Unite în ultimul timp în luptele din Vietnamul de sud. Se are în vedere nu numai aspectul militar al problemei ci totodată implicaţiile sale politico-diplomatice şi bineînţeles serioasa înfrîngere pe care au suferit-o încercările S.U.A. de a se prezenta drept adept al „tratativelor" în problema vietnameză. Preşedintele Johnson a reluat ideea „tratativelor" la începutul lunii decembrie. Secretarul de stat Rusk a susţinut aceeaşi opinie. Dar în cercurile politice din Statele Unite şi din întreaga lume există sentimentul duplicităţii pe care s-a situat diplomaţia americană. După cum se subliniază la Hanoi (ziarul *Nhan Dan*) „guvernul american nu a adoptat niciodată o atitudine serioasă în ce priveşte o soluţionare politică corectă a problemei vietnameze".

Între timp, în Vietnamul de sud forţele patriotice continuă să-şi desfăşoare ofensiva împotriva trupelor agresoare. După o scurtă perioadă de acalmie, unităţile F.N.E. au dezlănţuit noi atacuri puternice în apropierea Saigonului, în apropiere de localitatea Dau Tieng, unde au avut loc săptămîna trecută lupte violente, în vecinătatea bazei Ciu Lai şi în alte zone.

Intensificarea acţiunilor agresive americane în Vietnam este condamnată cu indignare de opinia publică internaţională. În numeroase ţări se desfăşoară viguroase acţiuni de protest împotriva acţiunilor şi planurilor S.U.A. de extindere a operaţiilor împotriva poporului vietnamez.

În Republica Democrată Vietnam, Ministerul de Externe a dat publicităţii o declaraţie în care se protestează împotriva acţiunilor de escaladare a războiului. În declaraţie se cere să se pună capăt războiului agresiv, să înceteze bombardarea teritoriului R. D. Vietnam şi să se respecte drepturile naţionale fundamentale ale poporului vietnamez.

Sergiu VERONA

WASHINGTON

Conferinţa de la Casa Albă

Denumirile convenţionale „ulii" şi „porumbei", folosite de presa americană pentru a diferenţia cele două tendinţe principale care se manifestă la Washington ori de cîte ori se dezbate una dintre problemele majore ale relaţiilor Est-Vest, ne-au devenit oarecum familiare. Ştiam că „uliii" cer intensificarea agresiunii americane în Vietnam, în timp ce „porumbeii" se pronunţă în favoarea unei soluţii paşnice, că cei dintîi sînt partizanii înfocaţi ai înarmării atomice a Germaniei occidentale şi susţin să nu se renunţe în nici un caz la proiectul de forţă nucleară multilaterală, iar ceilalţi ar prefera ca pe primul plan să se pună necesităţile destinderii şi securităţii europene, şi aşa mai departe. Dar afară de cîteva nume marcante aparţinînd fie unui grup, fie celuilalt, componenţa lor, influenţa fiecăruia dintre ele asupra deciziilor guvernamentale rămîneau în zona nebuloasă a presupunerilor.

Săptămîna trecută cele două grupuri s-au înfruntat pentru prima oară în mod public. Prilejul : Conferinţa Casei Albe despre cooperarea internaţională. Convocînd această mare consfătuire (au participat la ea circa 5 000 de persoane), preşedintele Johnson declarase că Adminstraţia îi cere să sugereze „noi căi pentru izbăvirea de sărăcie a milioane de oameni din întreaga lume, noi metode pentru conservarea resurselor mondiale şi pentru combaterea bolilor, noi mijloace pentru dezvoltarea comerţului şi noi garanţii împotriva războiului". Şi într-adevăr, foarte multe dintre ideile expuse cu claritate şi argumentate serios de cele 30 de grupuri de lucru ale „Comisiei naţionale cetăţeneşti" ar putea constitui un punct de plecare pentru realizarea obiectivelor propuse de preşedinte. Numai că o bună parte dintre ele erau dinainte cunoscute dar nu şi acceptate de factorii de răspundere de la Casa Albă. Confruntarea din sălile hotelului Sheraton Park a demonstrat cel puţin două lucruri : că la Washington nu lipsesc ideile constructive, dar şi că le este foarte greu să-şi facă loc printre obstacolele ridicate de cei în drept să adopte deciziile.

Personalităţile convocate pentru a propune soluţii pentru dezarmare sau pentru dezvoltarea schimburilor internaţionale, pentru a examina noile probleme create de cucerirea spaţiului cosmic sau necesităţile alimentare ale ţărilor în curs de dezvoltare nu erau puse pentru prima oară în faţa acestor întrebări. Ca buni cunoscători ai problemelor fizicii nucleare, afacerilor, învăţămîntului, agronomiei, cosmonauticii etc., majoritatea lor fac parte din organisme consultative legate de diversele departamente ministeriale. Sînt printre ei un număr impresionant de profesori de la Harvard, de la Institutul Tehnologic din Massachussetts, de la Columbia, de la noile universităţi din Vestul Mijlociu, specialişti ai Corporaţiei Rand, militanţi pe tărîmul drepturilor civile, lideri sindicali etc. care lucrează de ani de zile la întocmirea unor planuri de felul celor solicitate acum. Nou este doar faptul că au avut prilejul să-şi expună concluziile simultan şi că ele au căpătat dreptul la publicitate.

A existat, de pildă, un grup însărcinat să studieze problema dezarmării. Era condus de dr. Jerome Wiesner, fost consilier ştiinţific al preşedintelui Kennedy. Grupul a recomandat încheierea unui pact de neagresiune între N.A.T.O. şi statele membre ale Tratatului de la Varşovia şi a unor acorduri parţiale de dezarmare, renunţarea definitivă la proiectele de creare a unei forţe nucleare atlantice cu participare vest-germană, o serie de măsuri pentru reducerea primejdiei unui atac prin surprindere, acorduri între cele două state germane cu privire la schimbul de mărfuri şi circulaţia cetăţenilor ca primi paşi pe calea creării unei confederaţii germane.

Cum au reacţionat reprezentanţii guvernului faţă de aceste idei formulate nu, ca în atîtea rînduri, din afara Statelor Unite, ci din interior şi încă de către un organism de studiu creat de el însuşi ? Iată ce spune în această privinţă corespondentul din Washington al ziarului *The Times* : „Ei au aruncat blocuri de stîncă de-a curmezişul tuturor căilor pe care comitetul a încercat să le deschidă". Într-o poziţie deosebit de penibilă s-au aflat liderii „Agenţiei pentru dezarmare". (de notat că Jerome Wiesner a fost unul dintre primii conducători ai agenţiei.) La conferinţă le-a revenit sarcina de a respinge una cîte una toate recomandările grupului. Directorul agenţiei, William Foster, a avut un binevenit pretext de a se eschiva : se angajase mai demult să ţină exact în aceleaşi zile un ciclu de conferinţe la Colegiul de război. Adjunctul său, Adrian Fisher, s-a străduit să descopere cusururi de fond sau de formă tuturor propunerilor. I-au venit în ajutor John McCloy, fostul înalt comisar al S.U.A. în Germania occidentală şi primul director al Agenţiei pentru dezarmare, care a susţinut că esenţială ar fi nu destinderea, ci întărirea structurii N.A.T.O., John Leddy, adjunct al secretarului de stat pentru problemele europene, care şi-a însuşit întrutotul punctul de vedere al Bonului în problema germană, Arthur Goldberg, reprezentantul permanent al S.U.A. la O.N.U. Acesta din urmă a mers chiar şi mai departe : în discursul său consacrat problemei dezarmării a ignorat cu totul existenţa propunerilor formulate de grupul Wiesner.

Disputa a fost foarte îndîrjită. De partea celor care au emis sugestiile s-a situat, între alţii, fostul candidat la preşedinţia S.U.A., Harold Stassen. El i-a cerut preşedintelui Johnson ca, înainte de întrevederea pe care o va avea în curînd cu cancelarul Erhard, să reexamineze în fond problema securităţii europene. Stassen a invitat de asemenea Administraţia să reconsidere problema relaţiilor cu China. El a stăruit asupra acestei idei, după ce David Popper, subsecretar de stat adjunct al Departamentului de Stat, respinsese altă propunere a grupului care se ocupase de problemele dezarmării : iniţierea unor discuţii americano-chineze în legătură cu problemele securităţii internaţionale.

A fost o discuţie concludentă : în problema dezarmării nu ideile constructive sînt cele care lipsesc la Washington, ci dorinţa de a le traduce în viaţă.

Şi dacă reprezentanţii Departamentului de Stat şi ai altor ministere au criticat ra-